

Bemærkninger til forslaget

Almindelige bemærkninger

1. Indledning:

Den gældende landstingslov nr. 28 af 30. oktober 1992 om konkurrence bygger på 2 hovedprincipper: kontrolprincippet og gennemsigtighedsprincippet.

I kontrolprincippet ligger, at en konkurrencebegrænsende aftale eller adfærd først er forbudt, når konkurrencemyndigheden har foretaget et indgreb.

Ved gennemsigtighed forstås tilvejebringelse af den lettest og billigst mulige adgang for producenter, forhandlere og forbrugere til at skaffe sig relevant information om priser, forretningsbetingelser og andre oplysninger om konkurrenceforhold. Behovet for konkurrenceregulerende indgreb skønnes at blive mindre, jo mere gennemsigtighed der er på markedet.

I oktober 2006 besluttede Landsstyremedlemmet for Erhverv, at landstingslov om konkurrence skulle gennemgås og underlægges en revision. Begrundelserne for en revision var blandt andet, at den nuværende landstingslov om konkurrence bygger på et kontrolprincip modsat konkurrencereglerne i de øvrige nordiske lande og i EU, som anvender forbudsprincippet. Det overordnede ansvar for revisionen har ligget hos en styregruppe under Direktoratet for Erhverv. Under styregruppen har der været etableret 3 arbejdsgrupper, som har udarbejdet oplæg med indstillinger om henholdsvis samfundets interesser, erhvervslivets interesser og forbrugernes interesser.

På baggrund af dette arbejde har Direktoratet for Erhverv udarbejdet et forslag til ny landstingslov om konkurrence. Dette forslag bygger alene på forbudsprincippet både for så vidt angår konkurrencebegrænsende aftaler, vedtagelser inden for en sammenslutning af virksomheder, samordnet praksis, og misbrug af dominerende stilling. Kontrolprincippet foreslås således helt afskaffet, ligesom gennemsigtighedsprincippet udgår. Der foreslås ikke indført fusionskontrol, men meldepligt for gennemførte fusioner, virksomhedsovertagelser og sammenlægning af virksomheder.

I det følgende gives under 2. en kort gennemgang af gældende ret, under 3. redegøres for forslagets formål og midler, under 4. opregnes de administrative og finansielle konsekvenser for det offentlige, under 5. redegøres for forslagets erhvervsøkonomiske konsekvenser, under 6. redegøres for de miljømæssige

konsekvenser, under 7. redegøres for de administrative konsekvenser for borgerne, under 8. redegøres for de kommunale konsekvenser, under 9. redegøres for konsekvenserne for forholdet til Rigsfællesskabet og selvstyre, og under 10. opregnes hørte myndigheder og interesseorganisationer.

2. Gældende ret:

Landstingslov nr. 28 af 30. oktober 1992 om konkurrence har siden 1993 udgjort det centrale grundlag for Konkurrencenævnets arbejde. Landstingsloven om konkurrence, der som nævnt bygger på kontrolprincippet, har til formål at fremme konkurrencen og dermed styrke effektiviteten i produktion og omsætning af varer samt forhindre misbrug af en dominerende stilling på et markedsområde ved størst mulig gennemsigtighed vedrørende konkurrenceforhold og ved foranstaltninger imod skadelige virkninger af konkurrencebegrænsninger.

Landstingsloven om konkurrence omfatter al erhvervsvirksomhed, dog kan landstingslovens indgrebsbeføjelser ikke anvendes over for offentlig og offentligt reguleret erhvervsvirksomhed, ligesom forbudet mod bindende videresalgspriser ikke er gældende for denne type virksomhed.

Landstingsloven om konkurrence omfatter ikke løn - og arbejdsforhold.

Landstingsloven om konkurrence administreres af et uafhængigt kollegialt organ, Konkurrencenævnet, der består af en formand og 6 medlemmer. Formanden og 3 af de øvrige medlemmer er uafhængige af erhvervsinteresser. Konkurrencenævnet omfatter et alsidigt kendskab til erhvervsforhold, herunder juridiske, økonomiske, finansielle og forbrugermæssige forhold.

Konkurrencenævnet træffer afgørelse i sager af principiel eller i øvrigt væsentlig betydning. Til Konkurrencenævnet er knyttet et sekretariat, som forbereder og udfører nævnets afgørelser, samt varetager den løbende orientering af offentligheden om nævnets virksomhed. De fleste af nævnets afgørelser kan indbringes for Grønlands Landsret.

Landstingslovens centrale virkemidler er dels gennemsigtighed, dels de konkurrenceregulerende indgrebsbeføjelser. Hertil kommer en forbudsbestemmelse, der retter sig mod håndhævelse af bindende videresalgspriser, samt et forbud mod misbrug af en dominerende stilling, som administreres efter kontrolprincippet, det vil sige med forhandling og efterfølgende indgreb.

Bestemmelserne om gennemsigtighed omfatter anmeldelsespligt for aftaler med videre, hvorved der udøves eller vil kunne udøves dominerende indflydelse, mulighed for pålæg af indberetningspligt for priser, avancer, rabatter, bonus og forretningsbetingelser og lignende, samt mulighed for fastsættelse af regler om fakturering, mærkning og skiltning.

Konkurrencenævnets virksomhed er undergivet landstingslov om offentlighed i forvaltningen.

Hvis der ikke er tilstrækkelig gennemsigtighed, kan Konkurrencenævnet foretage forskellige indgreb for at bringe konkurrenceskadelige virkninger til ophør. Grundbetingelserne er, at der på et markedsområde foreligger en konkurrencebegrænsning, der medfører eller vil kunne medføre skadelige virkninger for effektiviteten eller omsætningen, samt at der er en dominerende indflydelse.

Hvis Konkurrencenævnet efter en konkret helhedsbedømmelse finder, at betingelserne for indgreb er opfyldt, beslutter Konkurrencenævnet at indlede forhandlinger med den eller de pågældende virksomheder. Ved forhandlingerne søger Konkurrencenævnet at sikre konkurrencen ad frivillighedens vej.

Er forhandling ikke tilstrækkeligt til sikring af konkurrencen, kan Konkurrencenævnet udstede påbud om ændring eller ophævelse af aftaler og vedtagelser samt udstede leveringspåbud. Endvidere kan Konkurrencenævnet foretage direkte prisindgreb.

3. Forslagets formål og midler:

a) Formål

Det foreliggende forslag er udarbejdet ud fra den overordnede målsætning, at landstingsloven om konkurrence i videst mulig omfang skal sikre en fri og effektiv konkurrence. Dette indebærer, at forslaget er udformet således, at det i videst mulig omfang rammer de konkurrencebegrænsninger, der hæmmer konkurrencen og effektiviteten på markedet. Forslaget søger både at fremme konkurrencen mellem de virksomheder, der allerede er på markedet, og at sikre konkurrencen ved fri adgang til markedet for nye virksomheder. Hertil kommer forbrugerhensyn, som også er et af de mange hensyn, der indgår i konkurrencelovens generelle målsætning om at fremme en samfundsmæssig ressourceanvendelse. Forbrugerhensyn kan varetages på mange måder, blandt andet gennem et højere service- eller kvalitetsniveau, forbedringer af distributionen og omkostningsreduktioner.

Forslaget har til formål at sikre en bedre konkurrence blandt virksomhederne på det grønlandske marked. En virksom konkurrence giver et nedadgående pres på virksomhedernes til tider høje avancer, til gavn for forbrugere i bred forstand. Faldende avancer tvinger de erhvervsdrivende til at effektivisere deres forretning, gennem omkostningsminimering og eller produktudvikling, hvilket resulterer i en mere effektiv ressourceanvendelse i det grønlandske samfund.

Efter den gældende landstingslov om konkurrence kan der foretages pris- og avanceindgreb, hvis konkurrencen ikke er tilstrækkelig virksom eller for at skabe gennemsigtighed i prisforhold. Erfaringer fra andre europæiske lande viser, at pris- og avancekontrol og administrativ prifsættelse som udgangspunkt bør undgås, da prisindgreb kan være skadelig for konkurrencen og virksomhedernes effektivitet. Hertil kommer, at priskontrol er bureaukratisk og vanskelig at administrere, men kan dog ikke helt undværes. Derfor vil der også efter den foreslåede landstingslov om konkurrence være mulighed for at kunne foretage pris- og avanceindgreb, for eksempel på områder hvor der ikke er nogen form for virksom konkurrence, fordi

der enten foreligger en klar og vedvarende markedsdominans, eventuelt som følge af en særlig markedsstruktur, eller aftaler om et egentligt prissamarbejde.

Forslaget indebærer desuden, at Konkurrencenævnet også fremover kan offentliggøre generelle redegørelser, herunder brancheundersøgelser og systematiske sammenligningsundersøgelser om for eksempel pris- og avanceforhold.

b) Principskifte

Det væsentligste middel til opnåelse af det overordnede formål med landstingsloven om konkurrence er indførelse af et forbudsprincip. Samtidigt har det været en intention med forslaget, at landstingsloven, under hensyntagen til de særlige grønlandske markedsforhold, tilpasses konkurrencereglerne i de øvrige europæiske lande, herunder især de nordiske lande. Med forslaget afskaffes kontrolprincippet.

Forbudsprincippet har fundet udtryk i flere af forslagets centrale bestemmelser.

c) Forbud mod konkurrencebegrænsende aftaler med videre

Der foreslås indført et generelt forbud mod konkurrencebegrænsende aftaler, samordnet praksis mellem virksomheder samt vedtagelser inden for en sammenslutning af virksomheder. Opregningen af forbudte konkurrencebegrænsende aftaler i forslaget er gjort ikke-udtømmende. Herved sikres Konkurrencenævnet mulighed for fremtidige indgreb over for typer af konkurrencebegrænsende aftaler, der ikke er kendte i dag.

Undtaget fra det generelle forbud mod konkurrencebegrænsende aftaler er de såkaldte bagatelaftaler, som er afgrænset ved henholdsvis markedsandel og omsætning. Er der tale om faste priser og tilbudskarteller (hardcore-aftaler), gælder forbudet dog fuldt ud uden hensyntagen til virksomhedernes markedsandele eller omsætning.

Med henblik på at bringe konstaterede overtrædelser af forbudsbestemmelsen til ophør foreslås det, at Konkurrencenævnet skal kunne udstede påbud, ligesom virksomhederne skal have mulighed for at kunne afgive tilsagn, som Konkurrencenævnet kan gøre bindende.

Forslaget indeholder hjemmel til, at Konkurrencenævnet efter anmeldelse kan meddele fritagelse fra forbudet, ligesom Konkurrencenævnet efter anmeldelse kan erklære, at en aftale, vedtagelse eller samordnet praksis, efter de forhold som Konkurrencenævnet har kendskab til, ikke falder ind under forbudet. Desuden indeholder forslaget en hjemmel til, at Landsstyret kan fritage grupper af aftaler fra forbudet, såkaldte gruppefritagelser.

Overtrædelse af forbudet kan medføre idømmelse af bøde.

d) Forbud mod misbrug af dominerende stilling

Forslaget indeholder et forbud for virksomheder mod misbrug af dominerende stilling på det grønlandske marked eller dele heraf. Bestemmelsen svarer i hovedtræk til den gældende bestemmelse i § 13 om forbud mod misbrug af dominerende stilling.

Overtrædelser af forbudet kan af Konkurrencenævnet imødegås med udstedelse af påbud om at bringe overtrædelserne til ophør, ligesom forslaget indeholder mulighed for afgivelse af tilsagn, som af Konkurrencenævnet kan gøres bindende. Forslaget indeholder desuden hjemmel til, at Konkurrencenævnet efter anmeldelse kan erklære, at en virksomheds adfærd, efter de forhold som Konkurrencenævnet har kendskab til, ikke er omfattet af forbudet. Endvidere foreslås det, at Konkurrencenævnet efter forespørgsel kan afgive en bindende erklæring om, at en virksomhed ikke indtager en dominerende stilling.

Overtrædelse af forbudet kan medføre idømmelse af bøde.

e) Fusionskontrol

Af hensyn til den grønlandske erhvervsstruktur, der er kendetegnet ved mange små og mellemstore virksomheder, er der i forslaget ikke indført fusionskontrol. Derimod er der i forslaget indført en pligt for virksomhederne til at underrette Konkurrencetilsynet om fusioner, virksomhedsovertagelser og sammenlægninger. Denne meddelelsespligt er begrundet i, at Konkurrencenævnet og Konkurrencetilsynet bør være orienteret om større koncentrationer i Grønland med henblik på vurdering af behovet for at følge disse virksomheders fremtidige markedsadfærd. Meddelelsen skal dog først ske, når fusionen, virksomhedsovertagelsen eller sammenlægningen har fundet sted, og selve meddelelsen kan ikke danne grundlag for en beslutning eller et indgreb i relation til fusionen, virksomhedsovertagelsen eller sammenlægningen fra Konkurrencenævnets side.

f) Konkurrenceforvridende støtte

Med forslaget får Konkurrencenævnet mulighed for at udstede påbud om, at støtte, der er ydet ved hjælp af offentlige midler til fordel for bestemte former for erhvervsvirksomhed, skal bringes til ophør eller tilbagebetales. Påbud kan udstedes, når støtten dels direkte eller indirekte har til formål eller til følge at forvride konkurrencen på det grønlandske marked eller en del heraf, dels ikke er lovlig i henhold til offentlig regulering.

Ifølge forslaget kan det medføre bøde at overtræde eller undlade at efterkomme et påbud om ophør eller tilbagebetaling af ulovlig støtte.

I forbindelse med bestemmelserne om konkurrenceforvridende støtte foreslås det, at kommuner, som planlægger at foretage en erhvervmæssig investering, skal indhente et forhåndstilsagn fra Konkurrencetilsynet. Hermed sikres det, at investeringen både er lovlig efter konkurrenceloven og efter landstingslov om kommunernes mulighed

for at bidrage til erhvervsudvikling gennem investering i erhvervmæssig virksomhed m.v.

Overtrædelse af bestemmelserne om konkurrenceforvridende støtte kan medføre bøde.

g) Ligestilling af offentlig og privat erhvervsvirksomhed

Som en konsekvens af blandt andet den stedfundne udvikling i samfundet er det fundet nødvendigt i videst muligt omfang at sikre en ligestilling af offentlig og privat erhvervsvirksomhed. I modsætning til den gældende landstingslov finder forslaget forbudsbestemmelser således anvendelse på både offentlig og privat erhvervsvirksomhed. Dog vil en erhvervsvirksomheds konkurrencebegrænsning være undtaget fra landstingslovens forbudsbestemmelser, hvis den er en direkte eller nødvendig følge af anden offentlig regulering. Herved sikres det, at Konkurrencenævnet ikke kan gribe ind over for en konkurrencebegrænsende aftale eller adfærd, som er resultatet af en politisk bestemt beslutning.

Ifølge forslaget kan Konkurrencenævnet rette henvendelse til den pågældende myndighed i de tilfælde, hvor en konkurrencebegrænsning ikke er omfattet af landstingslovens kapitel 2 og 3, men hvor konkurrencebegrænsningen ikke desto mindre strider mod landstingslovens formålsbestemmelse.

Der foreslås endvidere indført en særskilt anmeldelsespligt for de regler, som en offentlig myndighed fastsætter på områder, hvor den pågældende offentlige myndighed selv driver erhvervsvirksomhed. Anmeldelser skal offentliggøres.

Med forslaget om ligestilling af offentlig og privat erhvervsvirksomhed vil Konkurrencenævnet således få bedre muligheder for at kunne vurdere, om for eksempel servicekontrakter, som ikke har været i offentligt udbud, kan indeholde konkurrencebegrænsende bestemmelser i strid med det generelle forbud i forslagets § 6, stk. 1.

h) Offentlighed

Efter den gældende landstingslov om konkurrence gælder landstingslov om offentlighed i forvaltningen i sager efter landstingslov om konkurrence. Forslagets bestemmelse om offentlighed indebærer, at landstingsloven om offentlighed i forvaltningen ikke gælder for sager efter landstingslov om konkurrence. Dog er der offentlighed om sager vedrørende fastsættelse af regler efter landstingsloven, hvor Landsstyret typisk skal indhente en udtalelse fra Konkurrencenævnet, eller hvor Konkurrencenævnet selv fastsætter regler. Bestemmelsen indebærer endvidere, at Konkurrencenævnet kan offentliggøre afgørelser, der træffes efter landstingsloven, dog med visse undtagelser for forretningshemmeligheder med videre. Parters rettigheder, herunder partsoffentlighed, reguleres udelukkende efter reglerne i landstingslov om sagsbehandling i den offentlige forvaltning.

i) Landstingslovens administration

Landstingslovens administration vil som efter den gældende landstingslov blive varetaget af Konkurrencenævnet. Sekretariatsbetjeningen af Konkurrencenævnet varetages af Konkurrencetilsynet. Konkurrencenævnet forudsættes at behandle sager af principiel eller særlig stor betydning, samt sager i hvilke der foreligger særlig tvivl, mens den daglige administration af loven forudsættes varetaget af Konkurrencetilsynet på nævnets vegne.

Forslaget indeholder endvidere en ændring af Konkurrencenævnets sammensætning. Det forudsættes således som noget nyt, at en person med særlig indsigt i offentlig erhvervsvirksomhed bliver repræsenteret i Konkurrencenævnet efter indstilling fra Landsstyret og KANUKOKA i forening.

Konstruktionen med Grønlands Landsret som klageinstans foreslås bevaret.

j) Håndhævelse

På samme måde som efter den gældende landstingslov om konkurrence kan Konkurrencenævnet kræve oplysninger. Konkurrencetilsynet får tillagt beføjelsen til at kunne foretage kontrolundersøgelser, der indebærer, at Konkurrencetilsynet efter indhentet retskendelse fra Grønlands Landsret skal have adgang til en virksomheds lokaler og transportmidler, ligesom Konkurrencetilsynet kan kræve mundtlige forklaringer. Forslaget indebærer også, at Konkurrencetilsynet kan kræve, at personer viser indholdet af deres lommer, tasker og lignende opbevaringsobjekter. Endvidere vil det være muligt at kræve adgang til en ekstern databehandlers lokaler, at foretage spejlinger af dataindholdet af elektroniske medier, at forsegle relevante forretningslokaler og at medtage oplysninger fra virksomheden. Ligesom efter den gældende landstingslov yder politiet bistand ved Konkurrencetilsynets udøvelse af de tillagte beføjelser efter loven.

Den gældende landstingslov om konkurrence indeholder ikke hjemmel til, at Konkurrencetilsynet kan udveksle oplysninger, som er omfattet af tilsynets tavshedspligt, med konkurrencemyndighederne i andre lande. På denne baggrund foreslås det at indsætte en bestemmelse i landstingsloven om konkurrence, hvorefter Konkurrencetilsynet blandt andet til opfyldelse af bilaterale eller multilaterale forpligtelser på nærmere angivne betingelser kan udveksle sådanne oplysninger med konkurrencemyndighederne i andre lande.

k) Sanktionsbestemmelser

På samme måde som efter den gældende konkurrencelov indebærer lovforslaget, at der kan pålægges daglige eller ugentlige tvangsbøder, som kan fordres fuldbyrdet.

Desuden indebærer lovforslaget, at der kan pålægges bøder for forsætlig eller grov uagtsom overtrædelse af en række bestemmelser i landstingsloven, herunder forbudsbestemmelserne.

Med forslaget indføres der desuden et program for lempelse af foranstaltninger i kartelsager. Programmet skal gøre det muligt for en person eller en virksomhed at

opnå lempelse af foranstaltninger i form af tiltalefrafald eller bødenedsættelse, mod til gengæld at medvirke til opklaringen af et kartel. Et sådant program forventes for det første at forbedre myndighedernes mulighed for at afsløre eksisterende karteller. For det andet vil det mindske incitamenterne for virksomhederne til i fremtiden at indgå kartelaftaler.

4. Administrative og finansielle konsekvenser for det offentlige:

Forslaget indeholder bestemmelser, som stiller erhvervslivet i en helt ny situation. Dette kræver en omfattende og målrettet information og vejledning rettet mod såvel organisationer som enkeltvirksomheder. På baggrund af erfaringerne fra Danmarks skifte til forbudslovgivning må det forudses, at et betydeligt antal aftaler inden for en kort periode vil blive anmeldt til bedømmelse af, om de er omfattet af landstingsloven og i givet fald kan opnå individuel fritagelse. Samtidig vil visse opgavetyper, som varetages i dag, forsvinde eller overføres til anden lovgivning.

Landstingsloven skal administreres af et nyt Konkurrencenævn med samme antal medlemmer som det nuværende nævn. Samtidig omdannes sekretariatet til en egentlig myndighed, benævnt Konkurrencetilsynet, som udover at betjene Konkurrencenævnet og administrere landstingsloven, også skal rådgive og vejlede virksomheder, myndigheder og forbrugere og andre aktører om konkurrencelovgivningen. Det lægges endvidere op til, at det nye Konkurrencetilsyn, dersom dette anses for hensigtsmæssigt, vil kunne indgå i blandt andet et administrativt samarbejde med sekretariatet for andre råd og nævn. Med dette tilsigtes, at kunne udnytte stordriftsfordele og dermed bidrage til en hensigtsmæssig ressourceudnyttelse i den offentlige sektor. Foretagsvirksomhed med introduktion til de nye regler bliver også en ny opgave for Konkurrencetilsynet. Hertil kommer flere nye arbejdsopgaver som sagsbehandling af anmeldelser, klager over overtrædelse af forbudsbestemmelserne, kontrolundersøgelser og samarbejde med Anklagemyndigheden i alvorlige overtrædelsessager. Desuden må det forventes, at Konkurrencetilsynet af egen drift vil iværksætte større undersøgelser og udarbejde brancheredegørelser. Desuden skal Konkurrencetilsynet i overgangsperioden udarbejde udkast til bekendtgørelser samt vejledninger, anmeldelsesskemaer og lignende. Erfaringer fra andre lande, som har indført et principskifte, viser endvidere, at der kan forventes et større antal anmeldelser af bestående aftaler inden udløbet af den foreslåede overgangsperiode på 6 måneder. Med henblik på at kunne løfte de mange nye ressourcekrævende opgaver er det indarbejdet i forslag til Finanslov for 2008, at Konkurrencetilsynet tilføres midler svarende til udgifter for yderligere 2,5 årsværk.

5. Erhvervsøkonomiske konsekvenser:

For mindre grønlandske virksomheder indebærer forslaget en lettelse, idet disse virksomheders aftaler ikke underlægges forbudsbestemmelserne og helt friholdes for regulering, såfremt de kan henføres til bagatelbestemmelserne i forslaget. Disse virksomheder besværes således ikke, i modsætning til efter den gældende lov, med et kompliceret regelsæt om anmeldelsespligt.

Indførelse af et forbudsprincip i stedet for det kontrolprincip, som er gældende i dag, vil påføre de virksomheder, der ønsker at indgå konkurrencebegrænsende aftaler og samarbejde, et merarbejde, da de skal kunne godtgøre, at sådanne aftaler med videre er berettigede til at opnå fritagelse fra forbudet. En fritagelse fra forbudet mod denne type konkurrencebegrænsende adfærd, vil således kun kunne opnås, hvis virksomhederne anmelder aftalerne til Konkurrencetilsynet.

De gældende bestemmelser om offentlighed omkring anmeldte aftaler med videre og omkring prisindberetninger vil efter forslaget falde bort. Det vil navnlig have betydning for virksomheder, der er i konkurrence med udenlandske virksomheder, der ikke har været underkastet tilsvarende gennemsigtighedsregler.

Forslaget medfører, at der i videst muligt omfang sikres en ens behandling af privat og offentlig erhvervsvirksomhed. De således omfattede hjemmestyreejede og kommunale erhvervsvirksomheder vil herefter være omfattet af konkurrencereglerne på samme måde som private virksomheder.

6. Miljømæssige konsekvenser:

Forslaget skønnes ikke at have miljømæssige konsekvenser.

7. Administrative konsekvenser for borgerne:

Forslaget skønnes ikke at have administrative konsekvenser for borgerne.

8. Kommunale konsekvenser:

Lovforslaget medfører ikke nye direkte udgifter for kommunerne. Der forudses heller ikke i forbindelse med lovforslaget indført nye gebyrer. Dog skal kommuner, som ønsker at foretage erhvervsmæssige investeringer, fremover indhente et forhåndstilsagn fra Konkurrencetilsynet. Dette kan påføre kommunerne et begrænset merarbejde.

9. Forholdet til Rigsfællesskabet og selvstyre:

Lovforslaget skønnes ikke at have konsekvenser for forholdet til Rigsfællesskabet og selvstyret.

10. Høring af myndigheder og organisationer m.v.:

Lovforslaget er sendt i høring hos følgende organisationer og institutioner:

Samtlige direktorater i Grønlands Hjemmestyre, Grønlands Landsret, Politimesteren i Grønland, Grønlands Arbejdsgiverforening, Nuna Adokater, Advokatfirmaet Malling & Co., Grønlands Revisionskontor, Deloitte, Fællessekretariatet, Grønlands Forbrugerråd, Konkurrencenævnet, ILIK, GrønlandsBANKEN, KANUKOKA, Rigsombudet, NUSUKA, SIK, Grønlands Turist – og Erhvervsråd.

Følgende høringsparter har afgivet svar til Erhvervsdirektoratet:

Økonomidirektoratet (ØD), Direktoratet for Boliger og Infrastruktur, Skattedirektoratet, Sundhedsdirektoratet, Direktoratet for Arbejdsmarked og Erhvervsuddannelser, Direktoratet for Fiskeri og Fangst, Direktoratet og Kultur, Uddannelse, Forskning og Kirke (KIIP), Grønlands Landsret, Politimesteren i Grønland, Grønlands Arbejdsgiverforening, Nuna Advokater (Nuna), Deloitte, Fællessekretariatet, Grønlands Forbrugerråd, Konkurrencenævnet, GrønlandsBANKEN, KANUKOKA, Rigsombudet, NUSUKA, SIK, Grønlands Turist - og Erhvervsråd og Indenrigskontoret.

De høringssvar, der indeholder kommentarer til tekniske fejl samt sproglige fejl og mangler, er uden yderligere bemærkninger rettet i udkastet til forslaget.

Andre indkomne høringssvar med indvendinger vedrørende udkastets materielle indhold er i det væsentlige gengivet og kommenteret nedenfor. Erhvervsdirektoratet har fundet det mest hensigtsmæssigt at kommentere høringssvarene (kursiv) i kronologisk rækkefølge i henhold til forslaget.

Til forslaget generelt

KIIP, KANUKOKA og Nuuk Kommune bemærker, at kompleksiteten af det samlede forslag gør forslaget svært at håndtere.

Forslagets omfang skyldes, at forslaget indebærer et skifte fra kontrolprincip til forbudsprincip. Erhvervsdirektoratet har allerede opdelt flere paragraffer i forslaget, som nu er blevet mere læsevenligt og overskueligt. Erhvervsdirektoratet er enig i, at forslaget er komplekst som følge af det indhold, som forslaget regulerer. Direktoratet har tilstræbt at gøre forslaget så overskueligt og læsevenligt som muligt. Desuden har direktoratet lagt vægt på at overholde princippet om retssikkerhed. Med forslaget oprettes endvidere et Konkurrentilsyn. Målsætningen er, at tilsynet blandt andet vil beskæftige sig med at informere og vejlede virksomhederne omkring administrationen af landstingsloven.

Nuuk kommune bemærker, at den ikke kan tilslutte sig yderligere begrænsere for kommunernes muligheder for at yde støtte til erhvervsudvikling og at kravet om indberetningspligt i en række tilfælde, vil betyde at der skal afsættes yderligere ressourcer til området.

Erhvervsdirektoratet skal bemærke, at det i landstingslov om kommunernes mulighed til at bidrage til erhvervsudvikling gennem investering i erhvervsmæssig virksomhed fremgår, at der ikke må investeres i eller stilles garanti til projekter, virksomheder, organisationer eller foreninger, såfremt investeringen eller garantien vil forvride konkurrenceforholdet til allerede eksisterende virksomheder. Forslaget indebærer således ikke en yderligere skærpelse på dette punkt.

KIIP bemærker til § 2, stk. 6, at anvendelsesområdet eksemplificeres udover henvisningen til koncessionsvilkår.

Fællessekretariatet finder det positivt, at al erhvervsvirksomhed, både offentlig og privat, nu sidestilles. Dette findes væsentligt, da grønlandsk erhvervsliv er kendetegnet ved en stor offentlig indblanding og ejerskab. Fællessekretariatet bemærker videre, at forslaget tilpligter yderligere myndigheder, der driver erhvervsvirksomhed, at anmelde reguleringer og beslutninger, der kan have betydning for konkurrencen på markedet, og at dette sikrer konkurrencetilsynet en bred forståelse af udviklingen på markedet i Grønland.

Erhvervsdirektoratet skal henvise til forslagets bemærkninger, samt til Fællessekretariatets bemærkninger ovenfor. Der vil endvidere blive udarbejdet en bekendtgørelse om anmeldelsespligten og dennes omfang, jf. forslagets § 2, stk. 7.

Til forslagets § 7

Nuna Advokater og Deloitte bemærker, at § 7, stk. 1 i realiteten ikke indebærer nogen undtagelse og foreslår, at procentsatserne og bagatelgrænsen forhøjes væsentligt. KANUKOKA og Nuuk kommune stiller sig tvivlende overfor, om det ved fastsættelse af tærskelværdierne i § 7, stk. 1 i tilstrækkelig grad er taget højde for at undtage bagatelaftaler.

Direktoratet er enig i, at Konkurrencenævnet ikke skal behandle bagatelsager. Forslaget indeholder 3 alternative regler for undtagelse. De to første er baseret på markedsandele og den tredje er baseret på omsætningsniveau. Procentsatserne i forslagets § 7, stk. 1 er i overensstemmelse med de procentsatser som er gældende i andre lande. En forhøjelse af procentsatserne vil indebære, at anvendelsesområdet for forbudsbestemmelsen i § 6 udhules, samt at man vil nærme sig dominansbegrebet i § 11, hvilket ikke er hensigten med forslaget. Bestemmelserne i § 7, stk. 1, nr. 1 og 2 foreslås derfor uændret. Direktoratet er enig i, at omsætningsbeløbet, jf. § 7, stk. 1, nr. 3, er for lavt og beløbet er derfor blevet forhøjet til 5 millioner kroner. Forslagets § 7 og bemærkningerne til § 7 er korrigeret i overensstemmelse hermed.

KANUKOKA bemærker, at det bør overvejes at omformulere § 7, stk. 1 således at retssubjektet klart fremgår at være aftaler mellem virksomheder, vedtagelser indenfor en sammenslutning af virksomheder og samordnet praksis mellem virksomheder.

Erhvervsdirektoratet skal bemærke, at det i § 6, stk. 3 er fastsat, at stk. 1 også gælder for vedtagelser inden for en sammenslutning af virksomheder og samordnet praksis mellem virksomheder. En yderligere præcisering er ikke nødvendig.

Til forslagets § 8

KIIP har bemærket, at det i § 8, stk. 1 ikke fremstår klart, om der er tale om en alternativ eller kumulativ opstilling.

Erhvervsdirektoratet skal bemærke, at det af lovtæksten fremgår, at § 8 nr. 1-4 er kumulative vilkår, og at § 8, nr. 1 angiver alternative vilkår.

Til forslaget § 12

Indenrigskontoret bemærker, at en procedure for koordination mellem Konkurrencenævnet og Indenrigskontoret vedrørende kommunale erhvervsengagementer med fordel kan overvejes.

Proceduren for koordinationen mellem Konkurrencenævnet og Indenrigskontoret ved anvendelsen af § 12 vil blive fastlagt i den bekendtgørelse, som skal udarbejdes.

KANUKOKA efterlyser en bestemmelse om, at offentlige myndigheder der har udbetalt for meget støtte, der påbydes ophørt eller tilbagekaldes, ikke som følge af heraf kan mødes med et erstatningskrav begrundet i tilbagekaldelse af en begunstigende forvaltningsakt.

Erhvervsdirektoratet skal bemærke, at det kun kan udstedes forbud om tilbagebetaling eller ophør af støtte, for støtte som ikke er lovlige i henhold til offentlig regulering, jf. § 12, stk. 2, nr. 2. En virksomhed skal i udgangspunktet kunne forholde sig til, at den modtagne støtte, er lovlige. Erhvervsdirektoratet finder, at en afskæring af muligheden til at kræve erstatning for tilbagebetalt støtte, der er udbetalt i form af en begunstigende forvaltningsakt, vil kunne have meget alvorlige økonomiske konsekvenser for den virksomhed som skal tilbagebetale denne eller som har handlet i den tro at modtage støtte. Forslaget om at tilføje en bestemmelse i loven om at afskære eventuelle erstatningskrav, er af denne grund ikke taget til følge.

Til forslaget § 13

Indenrigskontoret har bemærket, at det er uheldigt, at afslag på forhåndstilsagn kan påklages for Konkurrencenævnet, fordi forhåndstilsagnet kun bør tjene som en vejledende udtalelse til kommunen og ressortmyndighedens afgørelse af, om investeringen er lovlige efter lov om kommunernes mulighed for at bidrage til erhvervsudvikling gennem investering i erhvervmæssig virksomhed m.v. Endvidere anses det som hensigtsmæssigt, at bemyndigelsesbestemmelsen også ændres til at omfatte fastlæggelse af samarbejdsproceduren mellem de kommunale tilsynsmyndigheder og Konkurrencetilsynet.

Erhvervsdirektoratet er enig med Indenrigskontorets kommentarer. Bestemmelsen er ændret, således at stk. 2 og stk. 1, 2. pkt. udgår.

Som nyt stk. 2 indsættes i § 13:

" Konkurrencenævnet fastsætter regler om kommuners pligt til at indhente forhåndstilsagn fra Konkurrencetilsynet, samt regler om samarbejdsproceduren mellem de kommunale tilsynsmyndigheder og Konkurrencetilsynet."

Til forslaget § 14

ØD anbefaler, at afklare hensigtsmæssigheden af at indføre meddelelsespligt for virksomheder, når disse allerede er registreret i Det Grønlandske Erhvervsregister (GER).

ØD peger på, at hvis en oplysningspligt kræver, at Konkurrencetilsynet er godkendt af Dansk Registertilsyn, bør der overvejes at indgå et samarbejde med erhvervsregistret i stedet for. Nuna Advokater bemærker, med henvisning til at virksomheder er forpligtet til at afgive oplysninger og foretage indberetninger til GER, når virksomheden ændres, at det ud fra et brugersynspunkt, såvel som et samfundsøkonomisk synspunkt, er unødvendigt bureaukratisk at indføre en selvstændig pligt for virksomhederne til anmeldelse i henhold til konkurrenceloven.

Til ovennævnte kan bemærkes, at formålet med § 14 er at give Konkurrencetilsynet mulighed for at følge koncentrationsudviklingen på markedet. Det er ved bestemmelsen ikke hensigten, at modtagne oplysninger skal indgå i et offentligt register. Konkurrencetilsynet skal således heller ikke registreres i Dansk Registertilsyn. Oplysningerne, som meddeles i medfør af bestemmelsen, er andre oplysninger end dem, der fremgår i Grønlands Erhvervsregister. Grønlands Erhvervsregister er et register med offentligt tilgængelige oplysninger. De oplysninger, som virksomhederne skal give til Konkurrencetilsynet i medfør af § 14, kan imidlertid være fortrolige oplysninger, som ikke er tilgængelige for offentligheden, for eksempel forretningshemmeligheder. Det er i øvrigt i medfør af forslaget sanktioneret ikke at opfylde meddelelsespligten.

Til forslagets § 15

Som konsekvens af ændringerne i § 13 indsættes "Konkurrencetilsynets forhåndstilsagn efter § 13, stk. 1," i § 15, stk. 2, 1. pkt.

Til forslagets § 18

KIIP anbefaler, at paragraffen opdeles.

Det bemærkes til ovennævnte, at § 18, stk. 2 indarbejdes i § 17, stk. 3.

Nuuk kommune anfører, at der som følge af KANUKOKAS uafklarede rolle bør henvises til "kommunerne" og ikke "KANUKOKA".

Erhvervsdirektoratet forholder sig til, at KANUKOKA repræsenterer samtlige grønlandske kommuner.

Til forslagets § 22

Nuuk kommune anfører bekymring for konkurrencemyndighedens beføjelser og henviser til, at disse ud fra en retssikkerhedsbetragtning burde henlægges til politiet "og/eller" domstolene. Det anføres videre at borgere retssikkerhedsmæssigt stilles ringere, end hvis de havde været sigtet eller tiltalt for en overtrædelse af kriminalloven.

Ifølge den gældende landstingslov om konkurrence § 20 kan Konkurrencenævnet foretage uanmeldte kontrolundersøgelser hos virksomheder, forudsat der foreligger en retskendelse.

§ 22 i forslaget er derfor en videreførelse af den gældende bestemmelse dog med den ændring, at det fremover vil være Konkurrencetilsynet, som foretager kontrolundersøgelser. De beføjelser til at foretage kontrolundersøgelser, som konkurrencemyndigheden tillægges efter § 22, kan i henhold til § 22, stk. 3 kun udøves, såfremt der er indhentet retskendelse fra Grønlands Landsret og mod behørig legitimation. Borgernes retssikkerhed er således varetaget på samme måde som efter den gældende landstingslov om konkurrence.

Til forslagets (tidligere) § 25

Forslaget der blev sendt i høring indeholdt en bestemmelse, § 25, som gav politiet hjemmel til, efter forudgående indhentelse af retskendelse fra Grønlands Landsret, i sager om overtrædelse af bestemmelserne i forslaget, at foretage ransagning hos en fysisk eller juridisk person, hvis der er bestemte grunde til at antage, at bevis i sagen eller genstande, der kan beslaglægges, kan findes ved ransagningen i overensstemmelse med retsplejelovens regler om ransagning.

Rigsombudet bemærker til denne bestemmelse, at rigsombudet er generelt betænkelig ved, at der ikke som normalt henvises til retsplejelovens regler vedrørende ransagning, men optages en helt særskilt hjemmel til ransagning i en særlov. Endvidere finder rigsombudet det særdeles betænkelig, idet en efterfølgende særskilt retssikkerhedsmæssigt begrundet ændring af ransagningsbestemmelserne i retsplejeloven ikke vil få virkning på konkurrencelovens område, uden en efterfølgende ændring af landstingsloven. Rigsombudet vurderer, at kravet om "bestemte grunde" kan reguleres anderledes, da det er Konkurrencetilsynet, der i alle tilfælde efter landstingsloven anmoder om ransagningen. Endvidere bemærkes, at baggrunden for at Grønlands Landsret og ikke kredsdommeren skal give ransagningskendelsen, ikke ses at være særskilt begrundet og at der således ikke ses at være tvungende grunde til at fravige det allerede fungerende system vedrørende ransagning.

Særlig ransagningshjemmel i speciallove kendes blandt andet fra den danske toldlov, skattekontrolllov, kildeskattelov, konkursskattelov og miljøbeskyttelseslov. Det vurderes således, at man som udgangspunktet i en speciallov kan fravige retsplejelovens almindelige bestemmelser. I forslaget lægges op til en dobbelt hjemmel for ransagninger, bortset fra at det foreslås, at det skal kræves "bestemte grunde" til at antage, at bevis kan beslaglægges. Erhvervsdirektoratet er enig med Rigsombudet i, at sikringen af, at der foreligger "bestemte grunde" til at foretage ransagning, ikke behøver at reguleres i konkurrenceloven, idet det er Konkurrencetilsynet, der anmoder om ransagningen. Erhvervsdirektoratet vurderer på denne baggrund, at det er hensigtsmæssigt, at vente med at lovgive særskilt om ransagning i konkurrenceloven. Erhvervsdirektoratet vil vurdere behovet for en særlig ransagningshjemmel, såfremt en ny retsplejelov nødvendiggør dette. Høringsforslagets § 25 tages på denne baggrund ud fra forslaget. Forslagets

bestemmelser og øvrige henvisninger til bestemmelser i bemærkningerne er korrigeret i overensstemmelse hermed.

Til forslaget § 27 (nu § 26)

Som konsekvens af ændringerne til § 13, udgår "§ 13, stk. 2" fra bestemmelsens stk. 2.

Til forslaget § 29 (nu § 28)

KIIP anfører, at direktoratet ikke finder konkurrenceloven nævnt i inddrivelsesloven § 1, stk. 2 vedrørende dens anvendelsesområde.

Til ovennævnte kan bemærkes, at § 29, stk. 2 udgår, og der lægges op til, at landstingslov om konkurrence skal omfattes af lov om inddrivelse og forebyggelse af lov om offentlige restancer. Forslaget og bemærkningerne er korrigeret i overensstemmelse hermed.

Grønlands Arbejdsgiverforening bemærker, at anstaltsanbringelse burde være omfattet af sanktionsbestemmelserne.

Det vurderes som hensigtsmæssigt at afvente etablering af en bødepraksis for overtrædelser, inden man overvejer, om anstaltsanbringelse skal være en strafsanktion. Når en fastlagt praksis for bøder foreligger, vil behovet for anstaltsanbringelse vurderes.

Til forslaget § 32 (nu § 31)

Rigsombudet er betænkelig ved, at der i loven direkte fastsættes størrelsen af reduktion af bøde, og efterlyser en nærmere undersøgelse om denne bestemmelse begrænser anklagemyndighedens muligheder for nedlæggelse af påstand unødigt eller den er forenelig med dommernes skøn og sanktionsudmåling.

Til ovennævnte skal bemærkes, at bestemmelsen angiver, hvor stor en procentmæssig bødenedsættelse en ansøger skal tildeles, såfremt ansøgeren opfylder betingelserne i stk. 1. De faste procentsatser er valgt af retssikkerhedsmæssige hensyn og for at gøre lempelsessystemet så gennemsigtigt og forudsigeligt som muligt. Generelt er forslaget udformet på en sådan måde, at der skabes et positivt incitament for karteldeltagere til hurtigst muligt at rette henvendelse til myndighederne. Desuden er forslaget udformet på en sådan måde, at det er retssikkerhedsmæssigt forsvarligt for de involverede virksomheder. Det er gjort ved, at myndighedsskønnet er begrænset mest muligt, ligesom der er mulighed for domstolsprøvelse. Endelig er der taget hensyn til den almindelige retsfølelse.

Rent proceduremæssigt er det foreslået, at ansøgning om bortfald af bøde eller bødenedsættelse skal indgives til Konkurrencetilsynet. I sager, hvor virksomheden eller en person er sigtet, kan ansøgningen tillige indgives til Anklagemyndigheden. Den myndighed, som har modtaget ansøgningen, afgiver et foreløbigt tilsagn om

bortfald af bøde eller bødenedsættelse. Et foreløbigt tilsagn er et bindende, men betinget løfte fra myndighederne om, at den pågældende ansøger vil opnå straflempe ved sagens afslutning under forudsætning af, at ansøgeren lever op til betingelserne i § 31, stk. 2. Afslag på tiltalefrafald eller bødenedsættelse som følge af, at ansøgeren har misligholdt sine forpligtelser efter § 31, stk. 2, meddeles ligeledes ved sagens afslutning. Da et sådant afslag vil indebære, at der rejses tiltale, vil domstolene kunne efterprøve, om myndighedernes afslag er berettiget. I øvrigt er det hensigten, at reglerne om lempelse af foranstaltning skal administreres af Konkurrencetilsynet og Anklagemyndigheden i fællesskab og under forbehold af domstolenes endelige afgørelse.

Til forslaget § 36 (nu § 35)

Fællessekretariatet finder det uhensigtsmæssigt, at landstingsloven træder i kraft allerede den 1. januar 2008, navnlig på baggrund af det omfangsrige arbejde, der skal til for at landstingsloven kommer til at virke efter hensigten.

Til ovennævnte kan bemærkes, at ikrafttrædelsesdatoen er ændret til 1. marts 2008, hvilket vurderes at give den tilstrækkelige tid til at gennemføre nødvendige tiltag for at implementere loven. Forslaget og bemærkningerne er korrigeret i overensstemmelse hermed.

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser

Til § 1

Den overordnede målsætning for den foreslåede konkurrencelov er en effektiv samfundsmæssig ressourceanvendelse gennem virksom konkurrence. Kriteriet for en effektiv ressourceanvendelse er samfundsmæssig effektivitet. Det samfundsmæssige effektivitetsbegreb dækker både over statisk effektivitet og dynamisk effektivitet og bygger på antagelsen om, at forbrugernes velfærd maksimeres, når samfundets ressourcer udnyttes optimalt.

Med forslaget præciseres det, at et væsentligt middel til opnåelse af målsætningen om effektiv ressourceanvendelse er virksom konkurrence, og den virksomme konkurrence skal være til gavn for virksomheder og forbrugere. Virksom konkurrence anses for at være det mest effektive middel til at sikre det udbud af varer og tjenesteydelser, som bedst afspejler forbrugernes præferencer, både med hensyn til kvalitet og pris. Forbrugerhensyn varetages på mange måder, blandt andet gennem et højere service- eller kvalitetsniveau, forbedringer af distributionen, omkostningsreduktioner og mere varieret udbud af varer og tjenesteydelser samt øget innovation.

Dette middel er naturligt i et markedspræget samfund, hvor virksom konkurrence normalt vil føre til effektiv ressourceanvendelse. Imidlertid kan man forestille sig

undtagelsestilfælde, hvor dette ikke gælder. Således vil eksistensen af naturlige monopoler, for eksempel i tilknytning til visse samfundsmæssige infrastrukturinvesteringer, kunne føre til en mere effektiv ressourceanvendelse end det, som vil være tilfældet under virksom konkurrence. I sådanne tilfælde må det imidlertid sikres, at det naturlige monopol ikke bringer målsætningen om effektiv ressourceanvendelse i fare. Det kan for eksempel ske ved at sikre lige adgang til benyttelsen af de fælles infrastrukturfaciliteter under hensyntagen til de samfundsmæssige forpligtelser, som gælder for området.

Begrebet virksom konkurrence sigter til både strukturelle og adfærdsmæssige forhold. De strukturelle forhold, som skal karakterisere et marked med virksom konkurrence, er blandt andet, at antallet af aktører på markedet er tilstrækkeligt stort under hensyntagen til stordriftsfordele, og at adgangen til markedet ikke er begrænset. På den adfærdsmæssige side ligger blandt andet en forudsætning om uafhængige beslutninger taget af virksomheder, som er aktive på markedet. Konkurrencen kan kun fungere effektivt eller virksomt, hvis virksomhederne har en grundlæggende frihed til at indgå aftaler og til selv at disponere i økonomiske forhold. Denne frihed til økonomisk beslutningstagen er også en frihed til at tilpasse sig konkurrenternes adfærd på markedet. En virksom konkurrence vil derimod blive svækket eller sat ud af kraft, hvis virksomhedens kontakt på markedet afløses af aftaler eller samordnet praksis, hvis formål eller følge er at øve indflydelse på en aktuel eller potentiel konkurrents adfærd, eller hvis formål eller følge er at oplyse om virksomhedens egen fremtidige markedsadfærd. Kun under et stadigt konkurrencepres vil virksomhederne løbende tvinges til at tilpasse produktion og omsætning til et optimalt niveau.

Forslaget indebærer, at Konkurrencenævnet med henvisning til forslagets formålsbestemmelse også fremover kan offentliggøre generelle redegørelser om for eksempel pris- og avanceforhold. Desuden vil der efter forslaget være mulighed for at kunne foretage pris- og avanceindgreb, for eksempel på områder hvor der ikke er nogen form for virksom konkurrence, fordi der enten foreligger en klar og vedvarende markedsdominans, eventuelt som følge af en særlig markedsstruktur, eller som følge af ulovlige aftaler om et egentligt prissamarbejde.

Til § 2

Med forslagets § 2 ligestilles offentlig og privat erhvervsvirksomhed i modsætning til under den gældende landstingslov om konkurrence, hvor forbuds- og indgrebsbestemmelserne ikke gælder for erhvervsvirksomhed, der udøves af staten, Grønlands Hjemmestyre eller en kommune.

Til stk. 1

§ 2, stk. 1, afgrænser sammen med §§ 3 og 4 lovforslagets anvendelsesområde. Efter forslaget er al erhvervsvirksomhed som udgangspunkt omfattet. Det centrale begreb for forslagets anvendelsesområde er således begrebet erhvervsvirksomhed.

Begrebet "erhvervsvirksomhed" skal efter dette forslag forstås bredt, således at enhver økonomisk aktivitet, der foregår i et marked for varer og tjenester, er omfattet af landstingsloven. Det kræves ikke, at der opnås en økonomisk gevinst. Således kan et foretagende, der ikke har til formål at generere profit, også være omfattet af begrebet erhvervsvirksomhed. Valget af selskabsform, aktieselskab, andelsforening, brancheforening, selvejende institution eller andet, er ikke afgørende for forslaget anvendelse. Eventuelle afgrænsningsproblemer forudsættes løst i forlængelse af Konkurrencenævnets praksis efter den gældende landstingslov. I overensstemmelse med hidtidig praksis er begrebet erhvervsvirksomhed således defineret bredt for at kunne modsvare en dynamisk erhvervsudvikling.

Begrebet erhvervsvirksomhed dækker offentlig og privat erhvervsvirksomhed.

Ved offentlig erhvervsvirksomhed forstås erhvervsvirksomhed, der udøves af staten, Grønlands Hjemmestyre eller en kommune, og som består i at udbyde eller efterspørge varer eller tjenesteydelser, som har betydning for konkurrencen. Det betyder, at hvis en offentlig erhvervsvirksomhed udbyder eller efterspørger varer og ydelser på et marked, vil denne erhvervsvirksomhed være omfattet af forslaget. Med formuleringen efterspørge sigtes på de tilfælde, hvor offentlige erhvervsvirksomheder optræder som købere, og derigennem påvirker eller kan påvirke konkurrencen.

Eksempler på offentlig erhvervsvirksomhed vil blandt andet kunne findes inden for områderne offentlige værker, offentlig transport, offentlig havnevirksomhed og renovation. Indtægtsdækket virksomhed, som drives af en række offentlige institutioner, vil også være offentlig erhvervsvirksomhed. Desuden kan kommunal opgavevaretagelse for andre kommuner være offentlig erhvervsvirksomhed.

Myndighedsudøvelse ligger uden for begrebet erhvervsvirksomhed og vil derfor ikke være omfattet af landstingsloven. Som eksempler på myndighedsudøvelse kan nævnes konkrete forvaltningsakter, regeludstedelse, regelfortolkning, regelhåndhævelse og betjening af Landstinget, Landsstyret og kommunalbestyrelserne.

Begrebet offentlig erhvervsvirksomhed skal forstås således, at den form for offentlig erhvervsvirksomhed, som ikke består i at udbyde eller efterspørge varer eller tjenester på et marked, ikke falder ind under lovens anvendelsesområde. Det skyldes, at denne type erhvervsvirksomhed ikke har direkte betydning for konkurrencen i erhvervslivet.

Sådan erhvervsvirksomhed omfatter de aktiviteter, hvor Grønlands Hjemmestyre eller en kommune fremstiller varer eller ydelser ved egne ansatte og til eget brug.

Som eksempler på produktion til eget brug kan nævnes en kommunes egen udførelse af trykkeri- eller håndværksopgaver til kommunens eget brug.

Undtagelsen af offentlig produktion til eget brug er en videreførelse af praksis efter gældende landstingslov.

Hvad angår privat erhvervsvirksomhed, dækker dette i forlængelse af Konkurrencenævnets praksis enhver form for erhvervsvirksomhed, der udøves af private markedsaktører.

Til stk. 2

Efter forslaget § 2, stk. 2, er en erhvervsvirksomheds konkurrencebegrænsninger, som er en direkte eller nødvendig følge af offentlig regulering, undtaget fra reglerne i kapitel 2 og 3.

Ved "offentlig regulering" forstås landstingslove, landstingsforordninger, bekendtgørelser, generelle budgetregler, aktstykker og beslutninger inden for grænserne af kommunalfuldmagten samt kommunale vedtægter. Sidestillet med beslutninger truffet af kommunalbestyrelsen er beslutninger truffet af bestyrelsen i kommunale fællesskaber, jf. landstingslov om kommunernes mulighed for at bidrage til erhvervsudviklingen gennem investering i erhvervmæssig virksomhed m.v.

Formålet med § 2, stk. 2, er at sikre, at politisk bestemte reguleringer og beslutninger truffet med hjemmel i lovgivning ikke kan underkendes af Konkurrencenævnet, idet disse reguleringer og beslutninger kan være betinget af andre samfundshensyn end hensynet til konkurrencen. Det er en given forudsætning, at konkurrencemyndigheden ikke kan gå ind i en legalitetsprøvelse af sådanne reguleringer og beslutninger.

Forslaget indebærer således, at forbudsbestemmelserne ikke finder anvendelse på konkurrencebegrænsninger, som er en direkte eller nødvendig følge af offentlig regulering. Forslaget er en præcisering af en lignende bestemmelse i den gældende landstingslov om konkurrence § 2, nr. 1, 2. pkt.

En anden situation er den, at de indgrebsmuligheder, der følger af sektorspecifik lovgivning som for eksempel teleområdet, fortsat består og vil skulle håndhæves af den pågældende ressortmyndighed .

Det må anses for hensigtsmæssigt, at Konkurrencenævnet og de pågældende sektormyndigheder i forbindelse med eventuelle indgreb løbende koordinerer indsatsen med henblik på at undgå overlappning eller modstridende beslutninger.

Der bør således ikke opstå en retstilstand, hvor såvel Konkurrencenævnet som en sektorspecifik myndighed har kompetence til at gribe ind over for det samme forhold.

Desuden bør den retstilstand, hvor hverken den sektorspecifikke myndighed eller Konkurrencenævnet kan gribe ind, ikke kunne opstå.

Det kræves, at hjemlen til at gennemføre en offentlig regulering er udnyttet, svarende til hidtidig praksis efter den gældende konkurrencelov. Den omstændighed, at en offentlig myndighed har hjemmel til at udstede regler, indebærer ikke i sig selv, at kravet om lovregulering er opfyldt.

Til stk. 3

I § 2, stk. 3, sidestilles beslutninger truffet af bestyrelsen i et kommunalt fællesskab, jf. landstingslov om kommunernes mulighed for at bidrage til erhvervsudviklingen gennem investering i erhvervsmæssig virksomhed m.v., med beslutninger truffet af kommunalbestyrelsen, jf. stk. 2. Begrundelsen herfor er, at kommunale fællesskaber er karakteriseret ved, at der er sket en kompetenceoverførsel fra de deltagende kommuner til fællesskabet. Et kommunalt fællesskab, der er godkendt efter landstingslov om kommunernes mulighed for at bidrage til erhvervsudviklingen gennem investering i erhvervsmæssig virksomhed m.v., er således udtryk for, at den i lovgivningen fastsatte kompetence- og opgavefordeling er fraveget. Det kommunale fællesskab udøver ikke funktioner på kommunernes vegne i henhold til delegation, men har en selvstændig kompetence.

Til stk. 4

Det fremgår af § 2, stk. 4, at afgørelse af, hvorvidt en konkurrencebegrænsning er en direkte eller nødvendig følge af offentlig regulering, træffes af Landsstyret. Dette vil efter almindelige delegationsregler være det landsstyremedlem, der har fastsat reguleringen. Det følger dog af grønlandsk rets almindelige regler, at den endelige afgørelse af spørgsmålet om, hvorvidt en erhvervsvirksomheds konkurrencebegrænsning er en direkte eller nødvendig følge af en offentlig regulering og dermed er omfattet af § 2, stk. 2, 1. pkt., henhører under domstolene.

Til stk. 5

Forslagets § 2, stk. 5, præciserer, at Konkurrencenævnet også i relation til offentlige støtteordninger gennem en begrundet udtalelse vil kunne påpege mulige skadevirkninger for konkurrencen eller øvrige hindringer for en effektiv samfundsmæssig ressourceanvendelse og komme med gode råd om, hvordan konkurrencen fremmes på området. Den begrundede udtalelse afgives til Landsstyret. Dette vil efter almindelige delegationsregler behandles af det ressortansvarlige landsstyremedlem, samt Landsstyremedlemmet for Erhverv. Det forudsættes i den forbindelse, at Konkurrencenævnet kan afgive begrundede udtalelser i såvel større generelle konkurrenceproblemstillinger som i mindre, konkrete sager.

Bestemmelsen præciserer endvidere, at Konkurrencenævnet kan afgive en begrundet udtalelse om enhver offentlig regulering, uanset formål, der kan have afsmittende virkninger på konkurrenceforholdene i Grønland. Det forudsættes i den forbindelse, at Konkurrencenævnet vil kunne afgive en begrundet udtalelse ikke blot om retsregler, men også om kommunale beslutninger og regulativer truffet med hjemmel i offentlig regulering.

Forud for en begrundet udtalelse forudsættes Konkurrencenævnet at drøfte sagen med Landsstyret, henholdsvis det ressortansvarlige landstyremedlem samt Landsstyremedlemmet for Erhverv. Herved sikres, at konkurrencehensyn og bredere erhvervspolitiske hensyn tages med i overvejelserne omkring en given offentlig

regulering eller støtteordning, der kan have skadelige virkninger for konkurrencen eller i øvrigt kan hindre en effektiv samfundsmæssig ressourceanvendelse.

Landsstyret, henholdsvis det ressortansvarlige landsstyremedlem, skal efter forhandling med Landsstyremedlemmet for Erhverv svare på Konkurrencenævnets begrundede udtalelse. Det ressortansvarlige landsstyremedlem og Landsstyremedlemmet for Erhverv kan også afgive et fælles svar.

Svaret kan for eksempel gå ud på, at der vil blive fremsat et lovforslag til ændring af bestående lov, at der vil blive nedsat en arbejdsgruppe eller et udvalg, som skal foretage en nærmere undersøgelse af forholdene eller, at der allerede i forbindelse med lovens vedtagelse er blevet foretaget afvejning af konkurrencehensynet over for andre hensyn.

Svarfristen er 4 måneder fra modtagelsen af Konkurrencenævnets begrundede udtalelse for at give tid til dialogen mellem landsstyremedlemmerne. Konkurrencenævnet kan forlænge fristen.

Konkurrencenævnets begrundede udtalelse og den offentlige myndigheds svar på Konkurrencenævnets udtalelse skal offentliggøres, jf. § 15, stk. 2. Offentliggørelsen vil ske ved Konkurrencenævnets foranstaltning. Heri ligger en forudsætning om, at en offentlig myndighed i forbindelse med besvarelsen kommer med en begrundet stillingtagen til Konkurrencenævnets anbefaling.

Ud fra hensynet til at give udtalelser efter lovforslagets § 2, stk. 5, mest mulig vægt både over for den pågældende myndighed og i den offentlige debat er det fundet hensigtsmæssigt, at denne del af konkurrencelovens anvendelsesområde varetages af Konkurrencenævnet på samme måde som efter den gældende landstingslov om konkurrence, hvor det også er Konkurrencenævnet som ifølge § 16 retter en henvendelse, som offentliggøres, til andre offentlige myndigheder.

Til stk. 6

Ifølge § 2, stk. 6, skal offentlige og kommunale myndigheder, der udøver erhvervsvirksomhed og fastsætter regler for denne erhvervsvirksomhed, anmelde reguleringen eller beslutningen til Konkurrencetilsynet. "Myndighed" omfatter også aktører, der udøver offentlig myndighed i henhold til aftale eller delegation. Ved "udøves" forstås, at Grønlands Hjemmestyre og de kommunale myndigheder alene forestår en erhvervsvirksomhed eller er repræsenteret i den pågældende erhvervsvirksomheds styrende organ. Det kræves ikke, at myndigheden har bestemmende indflydelse i erhvervsvirksomheden for at anmeldelsespligten indtræder. Anmeldelsespligten omfatter tillige koncessionsvilkår. Ved anmeldelsespligten sikres, at Konkurrencenævnet får mulighed for at blive bekendt med de tilfælde, hvor offentlige myndigheder optræder i dobbeltfunktioner.

Anmeldelse af myndigheders regulering af erhvervsvirksomhed eller beslutninger i forbindelse med, at myndigheden udøver erhvervsvirksomhed, skal alene ske i tilfælde, hvor erhvervsvirksomheden har betydning for konkurrencen.

Til stk. 7

Landsstyret fastsætter efter at have indhentet udtalelse fra Konkurrencenævnet regler for anmeldelsespligten, jf. § 2, stk. 7. Det forudsættes, at reglerne gøres så smidige, at kun de oplysninger, som vedrører forhold af betydning for konkurrencen, indsendes til Konkurrencetilsynet.

De anmeldte forhold vil være offentlige efter forslaget § 15, stk. 2.

Til § 3

Bestemmelsen svarer indholdsmæssigt til § 3 i den gældende landstingslov om konkurrence. Bestemmelsen indebærer, at der skal foretages en afgrænsning af løn - og arbejdsforhold over for erhvervsvirksomhed. Det forudsættes, at bestemmelsen administreres i overensstemmelse med hidtidig praksis. Undtagelsen omfatter herefter kun forhold, der vedrører egentlige løn - og arbejdsforhold, og alene forholdet mellem arbejdsgiver og arbejdstager i denne forbindelse. Dette gælder, uanset om forholdene er indeholdt i kollektive overenskomster. Overenskomstmæssige bestemmelser, som har til formål eller til følge at begrænse konkurrencen, er dog kun undtaget fra loven, hvis de berørte parter kan dokumentere, at de pågældende bestemmelser er en direkte eller nødvendig følge af den pågældende overenskomst. Med "organisationer" menes for eksempel arbejdsgiver- og arbejdstagerorganisationer, samt eventuelt kommende interesseorganisationer inden for erhvervslivet.

Til § 4

Til stk. 1

Aftaler, vedtagelser og samordnet praksis inden for samme virksomhed eller koncern er ifølge § 4, stk. 1, undtaget fra lovforslagets kapitel 2 om forbud mod konkurrencebegrænsende aftaler. Dette er ensbetydende med, at forbindelserne mellem virksomheder, der tilhører samme koncern i egenskab af modervirksomhed og dattervirksomhed eller i egenskab af dattervirksomheder under bestemmende indflydelse af samme modervirksomhed, ikke udgør en aftale eller samordnet praksis og dermed er omfattet af undtagelsen. Dette forudsætter, at virksomhederne udgør en økonomisk enhed, inden for hvilken dattervirksomheden eller dattervirksomhederne ikke har nogen reel selvstændighed ved fastlæggelsen af sin eller deres adfærd på markedet. Begreberne modervirksomhed og dattervirksomhed forudsætter, at der er tale om koncerner, hvor der i kraft af økonomisk ejerskab eller stemmerettigheder foreligger en bestemmende indflydelse.

Såfremt en aftale, vedtagelse eller samordnet praksis ikke er en virksomheds- eller koncernintern aftale, vil forbudsbestemmelserne i kapitel 2 gælde fuldt ud.

Til stk. 2

Da der kan være behov for at klargøre retsstillingen for markedsaktørerne og fastsætte præciserende regler, bemyndiges Landsstyret i stk. 2 til, efter at have indhentet udtalelse fra Konkurrencenævnet, at fastsætte nærmere regler om anvendelsen af stk. 1.

Til § 5

Til stk. 1

Afgrænsningen af det relevante marked efter konkurrenceloven bygger på de samme elementer uanset, om der er tale om en bedømmelse af forbudet mod konkurrencebegrænsende aftaler, jf. § 6, stk. 1, herunder spørgsmålet om anvendelsen af den såkaldte bagatelregel i § 7, stk. 1, nr. 1 og 2, en af betingelserne for individuel fritagelse i § 8, stk. 1, nr. 4 eller forbud mod misbrug af en eller flere virksomheders dominerende stilling i

§ 11, stk. 1. Ud fra blandt andet hensyn til virksomhedernes retssikkerhed er det derfor fundet naturligt at indsætte en udtrykkelig bestemmelse om markedsafgrænsningen.

Med bestemmelsen foreslås der indført en sikkerhed for, at afgrænsningen af det relevante marked skal ske på grundlag af en undersøgelse af efterspørgselssubstitutionen og udbudssubstitutionen. Endvidere indføres der en sikkerhed for, at den potentielle konkurrence skal undersøges i de tilfælde, hvor afgrænsningen af det relevante marked betyder, at virksomhedernes stilling kan give anledning til tvivl om, hvorvidt landstingsloven er overtrådt.

En markedsafgrænsning efter landstingsloven kan således hverken af Konkurrencenævnet eller af en domstol ske uden, at efterspørgsels- og udbudssubstitution er undersøgt, dokumenteret og vurderet. Omvendt indebærer bestemmelsen ikke, at der ikke kan inddrages andre kriterier end de oplyste.

Afgrænsningen af det relevante marked har til formål at indkredse de konkurrencebegrænsninger, som en eller flere virksomheder møder, eller med andre ord at undersøge, om kunderne har alternative forsyningskilder, såvel geografisk som produktmæssigt. Formålet med at afgrænse et marked både som et produktmarked og som et geografisk marked er at fastslå, hvilke egentlige konkurrenter der er i stand til at begrænse de involverede virksomheders adfærd og forhindre dem i at handle uafhængigt af et effektivt konkurrencemæssigt pres.

Ved det relevante produktmarked forstås markedet for de produkter eller tjenesteydelser, som forbrugerne betragter som substituerbare på grund af produkternes eller tjenesteydelsernes egenskaber, pris eller anvendelsesformål.

Ved det relevante geografiske marked forstås det område, hvor de involverede virksomheder afsætter eller efterspørger produkter eller tjenesteydelser, og som har

tilstrækkeligt ensartede konkurrencevilkår, og som kan skelnes fra de tilstødende områder, fordi konkurrencevilkårene dér er meget anderledes.

Ved undersøgelse af efterspørgselssubstitution fastlægges en række produkter, som forbrugerne betragter som substituerbare. Hermed menes en undersøgelse af, hvorledes forbrugernes sandsynlige reaktion vil være på en lille, varig stigning i de relative priser på en virksomheds produkter. Der tages udgangspunkt i de produkter, som de involverede virksomheder sælger, og det område, hvor de sælger dem. Dette sker for at fastslå, om yderligere produkter og områder skal medtages i markedsafgrænsningen eller ikke. Disse yderligere produkter og områder skal medtages, hvis de påvirker eller begrænser prisfastsættelsen på virksomhedernes produkter tilstrækkeligt på kort sigt.

For at fastslå, om virksomheder i andre områder i praksis kan betragtes som alternative forsyningskilder for forbrugerne, skal det ligeledes undersøges, om virksomhedernes kunder umiddelbart kan og vil skifte til leverandører i andre områder, og uden at det medfører særligt store omkostninger. Hvor en aftale binder en kunde i en efter forholdene normal periode, forudsat at denne periode ikke i sig selv er i strid med forbudet mod konkurrencebegrænsende aftaler i lovens § 6, er det kundens valgmuligheder efter aftalens ophør, der skal lægges til grund ved vurderingen af efterspørgselssubstitution. Det geografiske marked skal afgrænses uden skelen til landegrænser og territoriale skel, men ud fra konkurrencevilkårene.

Med forslaget lægges der op til, at der herudover skal ske en undersøgelse af, hvorvidt der findes udbudssubstitution. I undersøgelsen af udbudssubstitution indgår en vurdering af, hvorvidt andre leverandører som en reaktion på små, varige ændringer i de relative priser på kort sigt kan omstille produktionen til de relevante produkter eller tjenesteydelser og markedsføre dem på kort sigt uden, at det medfører betydelige ekstraomkostninger eller risici. Med de relevante produkter forstås de produkter eller tjenesteydelser, som produceres eller udbydes af de involverede virksomheder.

Denne undersøgelse er særligt relevant i tilfælde, hvor undersøgelsen af efterspørgselssubstitutionen er mundet ud i, at der ikke findes alternativer, fordi der eksempelvis er tale om et produkt af særlig art og kvalitet. Her vil de forskellige arter og kvaliteter blive betragtet som en del af et større produktmarked forudsat, at de forskellige leverandører kan tilbyde og sælge de forskellige arter og kvaliteter umiddelbart og uden væsentlig stigning i omkostningerne, som beskrevet ovenfor.

Hvis undersøgelsen af substitutionsmulighederne på udbudssiden viser, at andre leverandører skal foretage væsentlige tilpasninger af de eksisterende materielle og immaterielle aktiver, supplerende investeringer, strategiske beslutninger og lignende, tages udbudssubstitution ikke i betragtning ved markedsafgrænsningen.

Når det relevante marked er afgrænset, produktmæssigt og geografisk, kan de involverede virksomheders stilling på dette marked fastslås. Hvis der er tvivl om denne stilling, eller der er tvivl om, hvorvidt loven er overtrådt, præciserer forslaget, at det skal undersøges, om der findes potentiel konkurrence. Det er en undersøgelse

af, hvorvidt der er virksomheder, som ikke aktuelt er til stede på det pågældende marked, men som på mellemlang sigt kunne tænkes at etablere sig på markedet. Denne undersøgelse går ud på at vurdere potentielle konkurrenters faktiske muligheder for at få adgang til markedet og indebærer således en vurdering af disse konkurrenters hypotetiske markedsandele.

Forskellen mellem udbudssubstitutionen og den potentielle konkurrence er tidshorizonten. Undersøgelsen af udbudssubstitutionen baseres på andre leverandørers umiddelbare reaktion på den involverede virksomheds markedstiltag, hvorimod undersøgelsen af den potentielle konkurrence bygger på andre leverandørers reaktion på mellemlang sigt.

Principperne om udbudssubstitution og potentiel konkurrence vil indebære, at et produkt, der alene adskiller sig fra andre produkter med samme funktionalitet ved eksklusivt design eller prestige tilknyttet produktet, ikke vil udgøre et særskilt produktmarked. Årsagen hertil er, at sådanne konkurrencefordele må betragtes som mulige for konkurrerende virksomheder at overvinde gennem deres egen designudvikling, markedsføring med videre.

Til stk. 2

Med forslaget præciseres det i stk. 2, at det vil være muligt for Konkurrencenævnet at inddrage sagkundskab til brug for undersøgelsen af det relevante marked og den potentielle konkurrence, navnlig hvis Konkurrencenævnet eller Konkurrencetilsynet ikke har de fornødne ressourcer eller tilstrækkelig faglig viden på området.

Til § 6

Til stk. 1

De generelle forbud.

§ 6 indeholder det generelle forbud mod konkurrencebegrænsende aftaler, vedtagelser eller samordnet praksis. Udgangspunktet for bestemmelsen er, at alle konkurrencebegrænsende aftaler, vedtagelser og samordnet praksis er forbudte, medmindre de ligger under de kvantitative kriterier i § 7, stk. 1, nr. 1-3. Endvidere omfatter forbudet ikke:

- aftaler, vedtagelser og samordnet praksis inden for samme virksomhed eller koncern, jf. § 4, stk. 1,
- aftaler, som har opnået fritagelse efter § 8, stk. 1 eller § 10, stk. 1, samt
- aftaler, vedtagelser eller samordnet praksis, som Konkurrencenævnet på det foreliggende grundlag har erklæret falder uden for forbudet, jf. § 9.

Aftaler mellem virksomheder.

Hovedanvendelsesområdet for § 6 er konkurrencebegrænsende aftaler. En aftale kan indgås af 2 eller flere virksomheder. Der stilles ikke krav om, at en aftale skal være juridisk bindende. For eksempel kan en ikke - bindende aftale, der ikke kan forfølges retligt efter almindelige regler om misligholdelse (gentlemen's agreement), være omfattet af aftalebegrebet. Aftalebegrebet, som omfatter såvel horisontale som vertikale aftaler, skal fortolkes bredt. Aftalebegrebet er blandt andet opfyldt, hvis 2 parter kan siges at have en samstemmende vilje. Det er ikke afgørende, i hvilken form denne samstemmende vilje manifesterer sig, når parternes adfærd rent faktisk afspejler parternes vilje. Det er derfor ikke et krav, at aftalen er indgået skriftligt eller mundtligt.

Det er uden betydning for anvendelse af forslaget § 6, hvilken betegnelse aftalen har, og hvorledes den er udformet.

Eksempelvis vil standardsalgsbetingelser, der indgår i de almindelige forretningsforhold mellem en leverandør og dennes kunder, efter omstændighederne være omfattet af § 6.

Et vilkår, der indgår i teksten på en faktura, vil kunne anses for en aftale ved kundens stiltiende accept heraf, for eksempel ved at kunder i praksis følger de nævnte vilkår, eller ved kundens afgivelse uden indsigelser af nye ordrer på samme vilkår som hidtil.

Hvis der allerede foreligger en aftale, vil også ensidige handlinger med henblik på at sikre aftalens gennemførelse blive anset for en del af den samlede aftale. Således kan en virksomheds konkurrencebegrænsende adfærd inden for rammerne af virksomhedens aftalesystem om videreforhandling være omfattet af § 6. Eksempelvis vil en leverandørs beslutning om at afslå en forhandler, der ellers opfylder betingelserne i et selektivt salgssystem, men som ikke er indforstået med at følge de salgsbindinger, som leverandøren har aftalt med andre forhandlere, være en handling, der vil være omfattet af § 6, eftersom formålet med afslaget er at sikre overholdelsen af de salgsbindinger, der ligger til grund for aftaler indgået mellem leverandøren og forhandlerne.

Omvendt vil rent ensidige handlinger fra en virksomheds side, som ikke på nogen måde kan siges at være aftalt eller accepteret, udtrykkeligt eller stiltiende, og som heller ikke senere ændrer karakter til at blive en del af en aftale, ikke være omfattet af aftalebegrebet i § 6. Efter omstændighederne vil sådanne rent ensidige handlinger kunne være omfattet af bestemmelserne i kapitel 3 om misbrug af dominerende stilling.

En aftale mellem 2 eller flere virksomheder om etablering af et joint venture, en separat virksomhed, som kontrolleres i fællesskab af de stiftende virksomheder, falder som udgangspunkt også ind under forbudet i § 6. Efter de danske konkurrenceregler betragtes visse joint ventures som fusioner, der behandles efter reglerne om kontrol med fusioner. Da lovforslaget ikke indeholder bestemmelser om fusionskontrol, foreslås alle former for joint ventures omfattet af § 6. Der er dog

mulighed for, at der kan opnås en individuel fritagelse efter § 8 eller opnås en erklæring om ikke-indgreb efter § 9.

Vedtagelser inden for en sammenslutning af virksomheder.

§ 6 omfatter tillige vedtagelser, der er truffet inden for en sammenslutning af virksomheder ved dens kompetente organer. Begrebet vedtagelse kan omfatte vedtægter, beslutninger og henstillinger. Det er ikke noget krav, at vedtagelsen er juridisk bindende for medlemmerne. Begrebet sammenslutning af virksomheder omfatter brancheforeninger af enhver slags og enhver anden form for organiseret samarbejde mellem virksomheder, jf. § 6, stk. 3.

Som eksempel på vedtagelser kan nævnes brancheforeningers vedtagelser, hvad enten de er bindende eller vejledende for medlemmerne.

Samordnet praksis.

Samordnet praksis indebærer, at 2 eller flere virksomheder koordinerer deres adfærd, uden at der er indgået en egentlig aftale. En sådan adfærd rammes af forbudet, jf. § 6, stk. 3. Det forudsættes dog, at der har været en eller anden form for kontakt mellem virksomhederne, for eksempel afholdelse af møder eller udveksling af informationer.

Virksomheder, der forholder sig ensartet på markedet, såkaldt parallel adfærd, uden at der er tale om nogen form for viljemæssig tilpasning, rammes ikke af forbudet.

Omvendt vil begrebet samordnet praksis også kunne omfatte enhver direkte eller indirekte kontakt mellem virksomheder, som har til formål eller til følge enten at påvirke en aktuel eller potentiel konkurrents markedsadfærd eller at informere en sådan konkurrent om den markedsadfærd, som man har besluttet sig til - eller overvejer - selv at følge. Dette kan for eksempel være tilfældet, hvor virksomheder på møder har udvekslet oplysninger om priser og produktionsmængder eller lignende forretningshemmeligheder, og hvor formålet har været at samordne den senere markedsadfærd.

Den praktiske betydning af, at samordnet praksis er omfattet af forbudet, er navnlig af bevismæssig art, idet man herved kan ramme en adfærd, hvis eksistens ikke kan bevises med forekomsten af en egentlig aftale.

Virksomhedsbegrebet.

Der henvises til bemærkningerne til § 2, stk. 1, vedrørende begrebet erhvervsvirksomhed.

Konkurrencebegrænsningsbegrebet.

Enhver form for konkurrencebegrænsning rammes af forbudet i § 6. Bestemmelsen omfatter både hindring, begrænsning og fordrejning af konkurrencen, ligesom den omfatter aftaler, vedtagelser og samordnet praksis, jf. § 6, stk. 3, der "direkte eller

indirekte har til formål eller til følge" at begrænse konkurrencen. Udtrykket "til formål eller til følge" er alternative kriterier. Forbudet rammer således både aftaler med videre, der tilsigter begrænsninger, selv om de ikke får denne virkning, og aftaler med videre, der har sådanne virkninger, uanset intentionerne. § 6 kræver således ikke, at der faktisk har fundet en påvirkning sted.

Det anses ikke for konkurrencebegrænsende, at flere virksomheder i samme omsætningsled inden for en branche afgiver fælles bud på en bestemt opgave, hvis ingen af de pågældende virksomheder alene ville have kunnet klare opgaven, for eksempel på grund af kravene til knowhow, kapacitet eller økonomiske ressourcer.

Til stk. 2

Forbudte konkurrencebegrænsninger.

§ 6, stk. 2, nr. 1-7, anfører en række eksempler på konkurrencebegrænsende aftaler. Opregningen i nr. 1-7 er ikke udtømmende, men er alene en eksemplificering.

§ 6, stk. 2, nr. 1, omfatter blandt andet karteller, der kan indskrænke konkurrencen betydeligt, for eksempel fordi den normale priskonkurrence fjernes eller begrænses væsentligt gennem aftaler eller samordnet praksis mellem producenter eller distributører. Dette gælder også, hvor prisfastsættelsen sker inden for en brancheorganisation, indkøbsorganisation eller lignende, jf. stk. 3. Endvidere omfatter forbudet aftaler mellem indbyrdes konkurrerende producenter om fastsættelse af priser eller om etablering af rabataftaler.

Prissamarbejder af vejledende karakter, herunder blandt andet horisontale listepreiser, der ofte har været udsendt af blandt andet brancheorganisationer, er omfattet af forbudet. Disse listepreiser har ofte i praksis vist sig at være prisstyrende.

Forbudet omfatter også vertikale aftaler mellem for eksempel en producent og en forhandler om fastsættelse af priser, herunder rabat- og bonusaftaler, ved videresalg i efterfølgende omsætningsled.

Under udtrykket "andre forretningsbetingelser" falder blandt andet fælles konkurrencebegrænsende afsætningsvilkår, vilkår for betaling, garantier og rabatter.

§ 6, stk. 2, nr. 2, omfatter blandt andet selvbegrænsningsaftaler, der har til formål at opretholde et højt prisniveau gennem en begrænsning af udbudet af et produkt. Endvidere er kollektive boykot-foranstaltninger mod en enkelt virksomhed omfattet af forbudet.

Konkurrenceklausuler i forbindelse med virksomhedsoverdragelse er omfattet af forbudet, hvis klausulen går udover, hvad der kan anses for nødvendigt i tids- og produktmæssig, samt geografisk henseende.

Visse former for konkurrencebegrænsende aftaler, der falder under denne kategori, har dog ikke udelukkende negative virkninger. Dette gælder for eksempel selektive

distributionsaftaler, specialiseringsaftaler, aftaler om forskning og udvikling og licensaftaler. Efter en afvejning af om den foreliggende aftale i andre henseender har så gunstige virkninger, at den bør tillades, kan der indrømmes en individuel fritagelse til aftalen, jf. § 8.

§ 6, stk. 2, nr. 3, omfatter blandt andet horisontale markedsdelingsaftaler mellem konkurrenter, for eksempel gennem opdeling efter geografiske områder, kvoter eller kundekategorier. Endvidere er vertikale markedsdelingsaftaler, oftest aftaler mellem producenter og distributører, om for eksempel geografisk afgrænsede salgsområder, opdeling af kundekredse, forbudt.

Under § 6, stk. 2, nr. 4, falder typisk vertikale konkurrencebegrænsende aftaler om for eksempel prisdiskrimination, rabatter, der diskriminerer forskellige købere eller kategorier af købere. Horisontale aftaler om rabatter vil falde direkte ind under § 6, stk. 2, nr. 1, idet aftaler mellem indbyrdes konkurrenter om rabatter er en indirekte prisfastsættelse eller regulering af prisniveauet. En enkelt virksomheds ensidige adfærd, som medfører diskrimination, vil ikke være omfattet af § 6, stk. 2, nr. 4, da de generelle betingelser i § 6, stk. 1, skal være opfyldt. En sådan adfærd kan dog efter omstændighederne være omfattet af forbudet i § 11, stk. 1, hvis virksomheden har en dominerende stilling.

Som hovedregel anses de rabat- og bonusformer, der er omkostningsmæssigt begrundede, det vil sige har deres grundlag i sparede omkostninger hos sælgeren, ikke at medføre skadelige virkninger for konkurrencen. Tværtimod kan de fremme en effektiv konkurrence, såfremt de baserer sig på objektive og rimelige kriterier og er kendte for køberne.

Med hensyn til de rabat- og bonusformer, der ikke modsvares af omkostningsbesparelser hos sælgeren, men som er et led i sælgerens almindelige salgspolitik, vil en række rabatformer kunne påvirke konkurrencen mellem virksomhederne og dermed adgangen til markedet på en måde, der skader effektiviteten og strukturtilpasningen. Dette gælder navnlig rabatter, der har til formål at bevare et kundeforhold, såkaldte troskabsbetingede rabatter.

En yderligere skærpelse af konkurrencebegrænsningen i et rabat- og bonussystem foreligger i de tilfælde, hvor der er knyttet en engelsk klausul til. Den engelske klausul går ud på, at en leverandør fra aftagerne får leveret detaljerede oplysninger om de mest favorable tilbud fra konkurrerende virksomheder med henblik på altid at kunne tilbyde priser, der ikke overstiger konkurrenternes laveste tilbudte priser.

En enkelt dominerende virksomheds leveringsnægtelse og anden diskrimination rammes ikke af dette forbud, men skal vurderes efter bestemmelserne i lovforslagets kapitel 3 om misbrug af dominerende stilling.

§ 6, stk. 2, nr. 5, omfatter blandt andet konkurrencebegrænsende aftaler, hvor den anden part, som vilkår for indgåelse af aftale, påtager sig forpligtelser, som hverken efter deres natur eller ifølge handelssædvane har forbindelse med aftalens genstand.

Forbudet omhandler først og fremmest det forhold, at en virksomhed er i besiddelse af et attraktivt produkt, som den kun vil sælge, hvis køberen tillige aftager andre varer eller tjenesteydelser fra virksomheden, selv om disse ville kunne fås bedre og billigere andetsteds.

§ 6, stk. 2, nr. 6, præciserer, at et joint venture mellem 2 eller flere virksomheder, der samordner virksomhedernes konkurrenceadfærd er omfattet af forbudet i § 6, stk. 1, med mulighed for fritagelse efter § 8, stk. 1.

Forslaget indeholder ikke fusionskontrol, jf. forslagens kapitel 5, og derfor sidestilles selvstændigt og ikke-selvstændigt fungerende joint ventures i denne bestemmelse.

Etableringen af et selvstændigt fungerende joint venture kan i visse tilfælde som en direkte konsekvens føre til en samordning af de stiftende virksomheders konkurrenceadfærd. I det omfang oprettelse af et selvstændigt fungerende joint venture tillige har til formål eller til følge at samordne de stiftende virksomheders konkurrenceadfærd, skal aftalen vurderes efter § 6, stk. 1, og § 8, stk. 1.

Foreligger der et selvstændigt fungerende joint venture, ville selve transaktionens fusionsaspekter, det vil sige aftalen om selve oprettelsen af et joint venture, efter almindelig praksis ikke være omfattet af en eventuel bestemmelse om fusionskontrol og vil således heller ikke være omfattet af forbudet i § 6, stk. 1. Den foreslåede bestemmelse fjerner også enhver tvivl om, at en sådan transaktions samordningsaspekter, det vil sige den samordning af de stiftende virksomheders konkurrenceadfærd, der følger af aftalen om at oprette det selvstændigt fungerende joint venture, skal vurderes efter § 6, stk. 1, med mulighed for fritagelse efter § 8, stk. 1.

En aftale om at etablere et ikke-selvstændigt joint venture, er blot at betragte som et hjælpeorgan for de stiftende virksomheder, og vil skulle vurderes ud fra lovens bestemmelser om forbud mod konkurrencebegrænsende aftaler § 6, stk. 1.

Det følger af forslagens § 6, stk. 2, nr. 1, sammenholdt med § 6, stk. 2, nr. 7, og af bemærkningerne til forslagens § 7, stk. 2, nr. 1, at vertikale pris aftaler, det vil sige aftaler, der direkte eller indirekte har til formål eller følge at fastsætte en fast eller mindste videresalgspris eller et fast eller mindste prisniveau, som køberen skal overholde ved videresalg af en vare, er omfattet af forbudet mod konkurrencebegrænsende aftaler i § 6. Forslaget præciserer rækkevidden af forbudet mod bindende videresalgspriser.

Endvidere gælder, at enhver form for vertikal aftale eller samordnet praksis, hvor der over for en eller flere handelsparter fastsættes bindende videresalgspriser, er omfattet af forbudet i § 6, uanset om fastsættelsen af de bindende priser sker direkte i aftalebestemmelserne, eller leverandøren på anden måde søger at få en eller flere handelspartnere til ikke at fravige vejledende salgspriser.

Bestemmelsen dækker ikke alene tilfælde, hvor en leverandør søger at sikre, at handelspartnere ikke fraviger vejledende salgspriser, men også hvor leverandøren

søger at sikre, at en eller flere handelspartnere ikke anvender lavere priser end de maksimalpriser, som leverandøren har meldt ud, at handelspartnerne skal respektere ved videresalg.

Med formuleringen "på anden måde" søges det tydeliggjort, at forbudet i § 6 blandt andet omfatter den situation, hvor en leverandør yder særlige rabatter eller anden form for præmiering mod, at den vejledende pris overholdes. Hvis en leverandør således forbeholder rabatter med videre til forhandlere, der tilpasser eller har tilpasset deres priser til den af leverandøren udmeldte vejledende pris, og forhandlerne dermed i hvert fald stiltiende har accepteret leverandørens adfærd, foreligger der en konkurrencebegrænsende prisaftale.

Der kan således foreligge en prisbinding, hvis leverandøren fastsætter forhandlerens avance eller den maksimale rabat, som forhandleren må yde i forhold til et bestemt prisniveau. Et andet eksempel kan være, hvor en leverandør gør ydelsen af rabatter eller anden form for præmiering eller refusion af en forhandlers udgifter til salgsfremmende foranstaltninger betinget af, at forhandleren overholder et bestemt prisniveau. En aftale om indirekte prisbinding kan også foreligge, hvor en leverandør over for en forhandler fremsætter trusler eller advarsler om for eksempel forsinkelse eller standsning af leverancer eller opsigelse af distributionsaftalen, hvis forhandleren ikke overholder et bestemt prisniveau ved videresalget. Hvorvidt en leverandør har anvendt sådanne indirekte foranstaltninger til at opnå prisbinding, vil i hver enkelt sag bero på en bevismæssig vurdering.

Det følger heraf, at tilskyndelser, såvel gentagne som enkeltstående, fra en leverandørs side med det formål at få en eller flere handelspartnere til ikke at fravige de vejledende salgspriser, uanset om tilskyndelsen sker i form af belønning af de forhandlere, der overholder priserne, eller sanktioner i form af for eksempel leveringsstandsning eller trusler om sanktioner over for dem, der ikke følger priserne, er forbudt.

Med formuleringen "en eller flere handelspartnere" tilsigtes det præciseret, at det ikke er afgørende for at forbudet i § 6 finder anvendelse, at leverandørens foranstaltninger er et led i en generelt gennemført politik. Enkeltstående foranstaltninger for eksempel over for en enkelt forhandler, der indebærer, at en forhandler ændrer sin prissætning og opretholder et fast prisniveau, vil også kunne være omfattet af forbudet i § 6. Der er således ikke noget krav om, at overtrædelsen skal have et vist kvantitativt omfang, førend forbudet er overtrådt. Det gælder også, selv om det er en af leverandørens ansatte, som har iværksat foranstaltningerne ved for eksempel fremsættelsen af trusler eller advarsler, og det er sket uden ledelsens viden og derfor uden ledelsens godkendelse.

Med formuleringen "søge at få" præciseres det endeligt, at det er tilstrækkeligt, at leverandørens og forhandlerens adfærd kan siges at opfylde aftalebegrebet i § 6, og der således foreligger en aftale om bindende videresalgpriser. Det er ikke et krav, at en eller flere forhandlere rent faktisk har fulgt leverandørens ønske om at holde faste videresalgpriser.

Til stk. 3

Bestemmelsen fastsætter, at § 6, stk. 1 også gælder for vedtagelser indenfor en sammenslutning af virksomheder og samordnet praksis mellem virksomheder.

Med hensyn til indholdet af "vedtagelser indenfor en sammenslutning af virksomheder" og "samordnet praksis" vises til bemærkningerne til § 6 stk. 1.

Til stk. 4

Påbud og tilsagn.

Såfremt Konkurrencenævnet efter klage eller af egen drift konstaterer, at en virksomhed har overtrådt forbudet i § 6, stk. 1, kan Konkurrencenævnet udstede et påbud, som skal være skriftligt. I påbudet ligger dels, at der foreligger en konkurrencebegrænsning i strid med § 6, stk. 1, dels at konkurrencebegrænsningen skal bringes til ophør, jf. forslaget § 6, stk. 4, og § 19, stk. 1.

For at imødekomme de betænkeligheder, som Konkurrencenævnet har i relation til stk. 1, kan Konkurrencenævnet endvidere gøre tilsagn, som virksomheden har afgivet, bindende, jf. § 6, stk. 4, og § 20, stk. 1. Konkurrencenævnet har således mulighed for at afslutte en sag ved at gøre tilsagn, som virksomheden afgiver, bindende, uden at Konkurrencenævnet behøver at konkludere, at der er sket en overtrædelse af § 6, stk. 1.

Herudover kan der blive tale om foranstaltninger for den begåede lovovertrædelse efter § 29, stk. 1, nr. 1.

Til stk. 5

Ugyldighed.

Spørgsmålet om ugyldighed kendes fra den gældende landstingslov om konkurrence i relation til anmeldelsespligten i § 5. Ifølge den gældende landstingslov om konkurrence § 5, stk. 3, er aftaler og vedtagelser, der skulle have været anmeldt i henhold til lovens § 5, stk. 1, ugyldige, hvis de ikke er blevet anmeldt inden 14 dage. Ugyldigheden indtræder såvel mellem parterne som i forhold til tredjemand.

Ifølge forslaget § 6, stk. 5, er konkurrencebegrænsende aftaler og vedtagelser, som er forbudt i medfør af § 6, stk. 1, ugyldige, medmindre de er undtaget efter § 7, fritaget i medfør af § 8, omfattet af en erklæring efter § 9 eller af en gruppefritagelse efter § 10.

Det er kun de konkurrencebegrænsende bestemmelser i en aftale, der bliver ugyldige, jf. det almindelige princip om at ugyldigheden ikke rækker længere end ugyldighedsgrunden tilsiger. Hele aftalen er kun ugyldig, hvis de konkurrencebegrænsende bestemmelser ikke kan udskilles fra aftalens øvrige bestemmelser. Virkningen af ugyldigheden vil i øvrigt skulle fastlægges efter

grønlandsk rets almindelige regler. Hertil kommer, at en eventuel skadelidt kan have krav på erstatning.

Til § 7

Til stk. 1

§ 7 indeholder de kvantitative kriterier for, hvornår en konkurrencebegrænsende aftale ikke falder ind under forbudsbestemmelsen i § 6, dog med forbehold af aftaler om priser og tilbudskarteller, samt af den samlede virkning af lignende aftaler. Af § 7, stk. 1, nr. 1 og 2, fremgår, at forbudet i § 6, stk. 1, ikke gælder, hvis aftaleparternes samlede markedsandel ikke overstiger 10 procent, når aftaleparterne er faktiske eller potentielle konkurrenter, eller hvis de enkelte aftaleparter markedsandele ikke overstiger 15 procent, når aftalen er indgået mellem parter, som hverken er faktiske eller potentielle konkurrenter.

For at kunne beregne markedsandelen er det nødvendigt at afgrænse det relevante marked. Det består af både det relevante produktmarked og det relevante geografiske marked. Produktmarkedet udgøres af de produkter eller tjenesteydelser, som er genstand for aftalen, vedtagelserne eller den samordnede praksis, og af alle andre produkter, som er eller af brugerne betragtes som identiske eller ligeværdige. De omhandlede produkter skal således være substituerbare. Hvorvidt dette er tilfældet, skal vurderes ud fra brugernes synspunkt. Der skal herved foretages en helhedsvurdering af, om produkterne med hensyn til pris, funktion og egenskaber i øvrigt kan tilfredsstillende samme behov hos brugerne.

Det geografiske marked er det område i Grønland, i hvilket aftalen har virkning. Det geografiske marked kan således omfatte hele landet eller en del af det. Faktorer, som har betydning for afgrænsningen af det geografiske marked, kan for eksempel være de distributionsmuligheder, der findes, det pågældende produkts transportafhængighed i fysisk og økonomisk forstand, og de muligheder, som køberne har for at anvende forskellige leverandører. For et givet produkt kan det geografiske marked være en mindre del af Grønland, for eksempel en bygd, hvis køberne i området i praksis i det væsentlige kun efterspørger det lokale produkt. Der henvises i øvrigt til bemærkningerne til forslaget § 5.

Endvidere er der i § 7, stk. 1, nr. 3, indsat en nedre "bagatelgrænse" baseret på omsætning. Denne bagatelgrænse indebærer, at hvis aftaleparternes samlede omsætning er på under 5 million kroner, er deres konkurrencebegrænsende aftaler, uanset deres samlede markedsandel, ikke omfattet af forbudet i § 6, stk. 1.

Beregningsen af den samlede omsætning skal ske ud fra koncernomsætningen, hvis en virksomhed er en del af en koncern. Koncernomsætning forstås som koncernens samlede årlige omsætning med fradrag af den interne omsætning mellem koncernens virksomheder,

jf. stk. 6.

I de tilfælde, hvor en virksomhed har indgået en række lignende aftaler med andre virksomheder på markedet, er det summen af de deltagende virksomheders samlede omsætning, som skal lægges til grund ved beregningen.

Omsætningen for brancheforeninger er den samlede omsætning for samtlige medlemmer i foreningen med tillæg af foreningens egen omsætning.

Såfremt en virksomhed er i tvivl om, hvorvidt en aftale, vedtagelse eller samordnet praksis opfylder betingelserne for at være undtaget fra forbudsbestemmelsen i § 6, vil den kunne anmode Konkurrencetilsynet om en uformel udtalelse.

Anvendelsesområdet for bagatelgrænserne i § 7, stk. 1, nr. 1-3 begrænses dog af § 7, stk. 2, som i nr. 1 og 2 indeholder konkurrenceretlige bestemmelser (hardcore) om horisontale og vertikale aftaler om henholdsvis pris og tilbudskarteller.

Til stk. 2

Efter § 7, stk. 2, nr. 1 gælder undtagelserne i stk. 1, nr. 1-3 ikke i tilfælde, hvor virksomheder eller en sammenslutning af virksomheder aftaler, samordner, eller vedtager priser, avancer og lignende for salget eller videresalget af varer eller tjenesteydelser. Prisbindinger betragtes almindeligvis som aftaler, der som udgangspunkt er forbudte, medmindre særlige omstændigheder for en fritagelse er opfyldt (hardcore-aftaler). Det følger allerede af § 6, stk. 1, nr. 1, at det er forbudt at fastsætte købs - eller salgspriser. Dette forbud gælder for såvel horisontale som vertikale aftaler og uanset virksomhedernes markedsandel og omsætning. Endvidere fremgår det af § 6, stk. 2, nr. 7, at det er forbudt at fastsætte bindende videresalgspriser eller på anden måde søge at få en eller flere handelspartnere til ikke at fravige vejledende salgspriser.

Forbudet omfatter således enhver tilkendegivelse af, at et efterfølgende omsætningsled skal overholde mindstepriser eller - avancer, hvad enten tilkendegivelsen sker skriftligt, herunder i prislister, ved stempling eller påtegning på varernes emballage, i annoncer og reklamer, eller mundtligt, herunder tilkendegivelser gennem sælgers repræsentant eller ved varens levering. Såvel tilkendegivelser, der generelt retter sig mod efterfølgende omsætningsled, som tilkendegivelser over for enkeltvirksomheder er omfattet af forbudet.

Virksomheder, der indgår konkurrencebegrænsende aftaler, for eksempel om prisforhold har mulighed for at søge om en fritagelse fra det generelle forbud, jf. lovens § 8. Konkurrencenævnet vil kunne give en fritagelse, hvis virksomhederne kan påvise, at aftalen opfylder samtlige betingelser i § 8, stk. 1.

Bagatelreglerne vil stadigvæk være gældende for aftaler indgået mellem mindre virksomheder om fælles markedsføring, fælles distribution og andre lignende aftaler, forudsat at aftalerne ikke indeholder koordinering af prisforhold.

Anvendelsesområdet for bestemmelsen i § 7, stk. 1, nr. 1-3 er desuden begrænset ved bestemmelsen i stk. 2, nr. 2 om forbud mod tilbudskarteller (hardcore-aftaler), som

gælder for alle brancher, jf. det specielle forbud mod tilbudskarteller i § 4 i landstingslov om licitation, som kun gælder for bygge- og anlægsområdet.

Ifølge stk. 2, nr. 2 gælder undtagelserne i stk. 1 ikke i tilfælde, hvor 2 eller flere virksomheder gennem aftale eller lignende gennemfører eller søger at gennemføre forudgående regulering af bud, fastsætter eller søger at fastsætte betingelser for åbning af bud, foretager eller søger at foretage udskydning af bud, forpligter sig til forudgående anmeldelse af bud eller i øvrigt forpligter sig til at samarbejde inden tilbudsgivningen.

Forbudet mod tilbudskarteller følger således af konkurrencelovens § 6, stk. 1. Da tilbudskarteller strider mod den grundlæggende forudsætning om en virksom konkurrence, er det fundet mest hensigtsmæssigt at indsætte en udtrykkelig bestemmelse i § 7, stk. 2, nr. 2, hvorefter sådanne karteller ikke kan nyde godt af bagatelgrænserne i § 7, stk. 1.

En samordning af tilbud vil ofte føre til en nedsættelse af det højeste bud for at undgå, at en ordregiver får forelagt stærkt afvigende tilbudssummer. En sådan eliminering af større prisafvigelser tjener til at beskytte visse tilbudsgivere, der kunne opfattes som værende for dyre, mod risikoen for på forhånd at blive udelukket fra at få tildelt senere kontrakter ved eksempelvis underhåndsaftaler. Har en af tilbudsgiverne omvendt fået tillagt forrang, kan de øvrige deltageres endelige tilbudssummer forhøjes, så prisforskellen mellem de bud, der afgives til ordregiveren, vil virke til gunst for de tilbudsgivere, der har fået tillagt forrang. I begge tilfælde indvirker systemet på ordregivers valgfrihed og forrykker grundlaget for dennes valg. De samordnede og eventuelt forudsatte tilbudssummer giver ordregiver et fejlagtigt indtryk af prisniveauet og vildledende oplysninger om den faktiske situation på markedet og på udbudssituationen, hvor det fejlagtige indtryk kan få betydning for fremtidige licitationer eller udbud af underhåndsentrepriser. En sådan forbudt samordning mellem tilbudsgiverne kan også omfatte andre markedsvilkår end priser og priselementer, for eksempel den leveringsfrist, der angives i tilbudet.

Forslaget indebærer, at enhver aftale om at samordne tilbud er forbudt, men udelukker dog ikke, at aftaleparterne kan søge om en individuel fritagelse efter lovens § 8, stk. 1.

Hvad angår licitationsloven, er denne at betragte som en *lex specialis* for bygge- og anlægsområdet. Dette indebærer, at licitationsloven i det hele gælder for bygge- og anlægsområdet. Konkurrencelovens § 8, stk. 1, om fritagelse for aftaler om samordning af bud og lignende ændrer således ikke ved gældende regler for bygge- og anlægsområdet.

Til stk. 3

Formålet med § 7, stk. 3, er at sikre, at der ikke sker omgåelse af forbudsbestemmelsen i § 6, stk. 1, via bagatelgrænserne i § 7, stk. 1, nr. 1-3, ligesom det skal være muligt at ramme lignende aftaler, som tilsammen har skadelige

virksomheder for konkurrencen. Ved "lignende aftaler" skal der ikke forstås fuldstændigt identiske aftaler. Det vil være tilstrækkeligt, at der kan påvises et net af aftaler med en sammenlignelig konkurrencebegrænsende virkning.

Til stk. 4

Hvis det er vanskeligt at klassificere en aftale som værende enten en aftale mellem konkurrenter eller en aftale mellem ikke-konkurrenter, gælder tærskelværdien på 10 procent ifølge stk. 4.

Til stk. 5

Ifølge stk. 5 gælder undtagelserne i stk. 1 også, hvis markedsandelene i nr. 1 og 2 ikke overstiger tærskelværdierne på 10 procent henholdsvis 15 procent i 2 kalenderår i træk med mere end 2 procentpoint.

Til stk. 6

Efter § 7, stk. 6, kan Landsstyret, efter at have indhentet udtalelse fra Konkurrencenævnet fastsætte nærmere regler om beregning af omsætningen efter stk. 1, nr. 3 samt nærmere regler om undtagelsen for mindre overskridelser af markedsandelsgrænserne i stk. 1, nr. 1-2, jf. stk. 5.

Til § 8

Til stk. 1

I § 8, stk. 1, fastsættes de nærmere betingelser for en fritagelse fra forbudet i § 6, stk. 1. Betingelsen for at kunne give en fritagelse efter § 8, stk. 1, er, at den foreliggende aftale, vedtagelse eller samordnede praksis har så gunstige virkninger, at den bør tillades, selv om konkurrencebegrænsningen er omfattet af § 6, stk. 1. En fritagelse skal endvidere være i overensstemmelse med lovens generelle målsætning om at fremme den samfundsøkonomiske effektivitet til gavn for virksomheder og forbrugere.

Fritagelse efter § 8, stk. 1, kan efter stk. 2 kun opnås, hvis parterne har anmeldt aftalen, vedtagelsen eller den samordnede praksis til Konkurrencetilsynet med ansøgning om fritagelse. Anmeldelsen medfører endvidere, at det anmeldte forhold fra anmeldelsestidspunktet ikke er strafbart. Hvis Konkurrencenævnet imidlertid finder, at der ikke kan ske fritagelse, genindtræder strafbarheden, jf. § 29, stk. 2.

Det er som udgangspunkt op til parterne at tilvejebringe tilstrækkelige informationer til, at Konkurrencenævnet kan fastslå, at betingelserne i § 8, stk. 1, for at kunne udstede en fritagelse er opfyldt. Konkurrencenævnet kan dog tillige af egen drift indhente yderligere oplysninger fra de berørte parter, jf. § 21.

Såfremt betingelserne efter stk. 1 skønnes opfyldt, har Konkurrencenævnet pligt til at træffe afgørelse om at fritage aftalen, vedtagelsen eller den samordnede praksis.

En aftale, der er i strid med § 6, stk. 1, er efter § 6, stk. 5, ugyldig, indtil Konkurrencenævnet har truffet beslutning om at give en fritagelse efter § 8, stk. 1. Hvis Konkurrencenævnet træffer afgørelse om, at aftalen kan fritages fra forbudet i § 6, stk. 1, bliver aftalen gyldig med virkning fra anmeldelsestidspunktet.

For at opnå en fritagelse skal de konkurrencebegrænsende aftaler, vedtagelser eller den samordnede praksis ifølge § 8, stk. 1, nr. 1 og 2, medføre fordele enten i henseende til produktion og distribution eller i henseende til at fremme den tekniske og økonomiske udvikling, de såkaldte positive alternative betingelser, samtidig med, at det skal sikres, at forbrugerne får en rimelig andel af disse fordele, den såkaldte obligatoriske positive betingelse.

Endvidere fremgår det af § 8, stk. 1, nr. 3 og 4, at aftalerne, vedtagelserne eller den samordnede praksis ikke må pålægge aftaleparterne unødvendige konkurrencebegrænsninger, ligesom de ikke må give virksomhederne mulighed for at udelukke konkurrencen for en væsentlig del af de pågældende varer, de såkaldte negative og kumulative betingelser.

Konkurrencenævnet har mulighed for at udøve et vist skøn ved vurderingen af, hvorvidt betingelserne i § 8, stk. 1, er opfyldte.

Ifølge § 8, stk. 1, nr. 1 er det en betingelse for at opnå fritagelse, at den konkurrencebegrænsende aftale, vedtagelse eller samordnede praksis bidrager til enten at styrke effektiviteten i produktionen eller distributionen eller til at fremme den tekniske eller økonomiske udvikling.

Ved vurderingen af effektivitet skal der tages hensyn til ikke blot den driftsøkonomiske effektivitet, men tillige til den samfundsøkonomiske effektivitet. I overensstemmelse med formålsbestemmelsen i § 1 skal hovedvægten lægges på den samfundsøkonomiske effektivitet. Det skal udtrykkeligt fremgå af anmeldelsen, på hvilken måde aftalen, vedtagelsen eller den samordnede praksis vil bidrage til at forbedre produktionen eller distributionen eller til at forbedre den tekniske eller økonomiske udvikling. Der kan også være tale om aftaler med videre, der fremmer den miljømæssige udvikling, gennem eksempelvis udvikling af ny miljøteknologi, miljøbevarende foranstaltninger og lignende.

Specialiseringsaftaler kan føre til en forbedring af produktionen eller distributionen, hvis de for eksempel udnytter stordriftsfordele, reducerer produktionsomkostninger eller fører til et mere varieret vareudbud eller højere kvalitetsniveau. Eksklusive købsaftaler kan forbedre sikkerhed og regelmæssighed i afsætningen og dermed produktionsplanlægningen. Ligeledes kan eneforhandlingsaftaler forbedre distributionen ved, at eneforhandleren kan koncentrere sin markedsføringsindsats om bestemte salgsområder. Endelig kan selektive distributionssystemer føre til et højere serviceniveau for forbrugerne.

Aftaler om fælles forskning og udvikling eller licensaftaler om anvendelse af ny teknologi, patent- og know-how licensaftaler, vil kunne fremme den teknologiske udvikling. Endvidere vil aftaler om fælles, endelig reduktion af strukturelt betinget overkapacitet og rationalisering kunne fremme den økonomiske udvikling. Men det er en forudsætning for at kunne meddele fritagelse, at virksomhederne som følge af ekstraordinære forhold ikke på egen hånd vil kunne gennemføre den nødvendige kapacitetstilpasning. For eksempel vil fremme af investeringer i eller anvendelse af miljøteknologi ud fra samfundsøkonomiske effektivitetsbetragtninger kunne indebære sådanne fordele med hensyn til effektiv ressourceanvendelse eller reduktion af miljøskader, at dette kan begrunde en fritagelse af aftaler, der er nødvendige for at muliggøre disse mål. Det vil dog ikke være muligt at opnå en fritagelse, hvis der er tale om en aftale, vedtagelse eller samordnet praksis, som primært tjener konkurrencebegrænsende formål, selv om parterne forsøger at begrunde aftalerne med videre med henvisning til miljøbeskyttelse.

§ 8, stk. 1, nr. 2. Forbrugerbegrebet skal forstås bredt. Der tænkes ikke alene på den endelige forbruger, men tillige på mellemlid i distributionen.

Fordele for forbrugerne kan følge af omkostningsreduktioner, forbedring af distributionen, miljømæssige forbedringer eller et højere serviceniveau. Også et højere kvalitetsniveau kan indebære fordele for forbrugerne, i hvert fald hvis det kan opnås med uændret eller endog faldende prisniveau.

Inden for visse brancher kan der være betydelige konkurrencemæssige fordele knyttet til store produktionsanlæg, landsdækkende distribution og lignende. Hvis 2 eller flere mindre virksomheder ønsker at samarbejde for at blive et mere konkurrencedygtigt alternativ til større virksomheder på markedet, og bliver konkurrencen og dermed effektiviteten i den pågældende branche herved forøget, må betingelserne i stk. 1, nr. 1 og 2 anses for opfyldt. Kravene efter stk. 1, nr. 3 og 4, vil dog skulle afstemmes i forhold til de positive virkninger, som aftalerne har for en styrkelse af effektiviteten i distributionen og produktionen og fordelene for forbrugerne herved.

I almindelighed vil tilstedeværelsen af et aktuelt eller dog potentielt konkurrencetryk være afgørende for, om fordele ved aftalen, vedtagelsen eller den samordnede praksis vil komme forbrugerne til gode, idet aftaleparterne i tilfælde af stærk konkurrence på det pågældende marked vil være tvunget til at lade fordelene ved for eksempel en omkostningsreduktion komme forbrugerne til gode i form af lavere priser. Vurderingen af, om konkurrencebegrænsningen vil medføre fordele for forbrugerne, hænger derfor snævert sammen med vurderingen af, om der vil være tilstrækkelig aktuel eller potentiel konkurrence, jf. betingelsen herom i nr. 4.

§ 8, stk. 1, nr. 3. Det er alene nødvendige konkurrencebegrænsninger, der kan opnå en fritagelse i medfør af § 8, stk. 1. Dette indebærer, at der stilles krav om, at aftaleparterne ikke vil kunne nå de samme mål ved hjælp af mindre indgribende foranstaltninger, jf. proportionalitetsprincippet. Det er således ikke tilstrækkeligt, at konkurrencebegrænsningerne medfører konkrete fordele efter nr. 1, men

begrænsningerne skal tillige kunne anses for nødvendige for, at aftalen, eller virksomheden som sådan, kan få disse fordele.

Anvendelsen af proportionalitetsprincippet kan føre til, at fritagelse må afvises, eller at aftalen, vedtagelsen eller den samordnede praksis, må ændres på en række punkter, hvor konkurrencebegrænsningerne går videre end aftalens formål nødvendiggør. Som eksempel kan nævnes, at aftaler om kapacitetsreduktioner ikke må indeholde bestemmelser om fælles prisfastsættelse eller produktionskvoter.

§ 8, stk. 1, nr. 4. Ifølge den sidste betingelse kræves det, at der opretholdes et konkurrenceminimum. Ved vurderingen af, om aftalen, vedtagelsen eller den samordnede praksis vil kunne eliminere konkurrencen, skal der både tages hensyn til hvor meget konkurrence, der vil være tilbage mellem aftaleparterne, og til muligheden for konkurrence fra andre virksomheder på markedet. Hvis en aftale, vedtagelse eller samordnet praksis vil føre til, at konkurrencen mellem aftaleparterne i det væsentlige ophæves, vil en fritagelse alene kunne gives, hvis der fra andre virksomheder på markedet kan forventes et væsentligt konkurrencetryk. Hvis en aftale, vedtagelse eller samordnet praksis omvendt kun på snævert afgrænsede områder begrænser konkurrencen mellem aftaleparterne, vil en stor markedsandel ikke i sig selv forhindre fritagelse af en sådan aftale. Jo større en del af markedet en konkurrencebegrænsende adfærd dækker, jo vanskeligere vil det være for aftaleparterne at opfylde dette kriterium, og dermed kriterierne for en fritagelse efter § 8, stk. 1.

Fritagelse efter § 8, stk. 1 forudsætter, at aftale, vedtagelsen eller den samordnede praksis er anmeldt til Konkurrencetilsynet, jf. § 8, stk. 2.

I den gældende landstingslov om konkurrence findes der i § 5 en bestemmelse om anmeldelse af konkurrencebegrænsende aftaler og vedtagelser. Anmeldelsespligten efter den gældende konkurrencelov har imidlertid et andet udgangspunkt og tjener et andet formål, nemlig at skabe gennemsigtighed, end anmeldelse efter lovforslagets § 8, stk. 2.

Efter den gældende landstingslov om konkurrence er det alene aftaler og vedtagelser med en dominerende indflydelse på markedsforholdene, der er undergivet anmeldelsespligt, mens lovforslagets § 8, stk. 2, sammenholdt med § 6, stk. 1, omfatter enhver konkurrencebegrænsende aftale, vedtagelse eller samordnet praksis, der ikke opfylder de kvantitative kriterier, der er fastsat i lovforslagets § 7, stk. 1. Endvidere er der den forskel, at der efter den gældende landstingslov om konkurrence § 5 er tale om en sanktioneret egentlig anmeldelsespligt, mens anmeldelse efter forslaget § 8, stk. 2, ikke er en pligt i sig selv, men en betingelse for at opnå individuel fritagelse fra det generelle forbud mod konkurrencebegrænsende aftaler i § 6, stk. 1.

Til stk. 2

Konkurrencenævnet fastsætter nærmere regler for anmeldelse, herunder brug af særlige anmeldelseskemaer, jf. stk. 2.

Til stk. 3

Ifølge § 8, stk. 3, skal en fritagelse efter § 8, stk. 1, angive for hvilket tidsrum fritagelsen gælder. Fritagelsen kan tidligst få virkning fra anmeldelsestidspunktet. Hvis der efter anmeldelsen er foretaget ændringer af aftalen, vedtagelsen eller den samordnede praksis, som har været afgørende for Konkurrencenævnets indrømmelse af fritagelsen, får fritagelsen først gyldighed fra det tidspunkt, hvor ændringen har fundet sted. En aftale med videre vil ikke kunne blive tillagt gyldighed forud for anmeldelsestidspunktet.

Endvidere fremgår det af § 8, stk. 3, at fritagelsen kan meddeles på vilkår, for eksempel i form af en indberetningspligt. Som udgangspunkt vil vilkårene blive mindre byrdefulde for virksomhederne, jo kortere fritagelsesperioden er. Antallet af vilkår vil navnlig afhænge af fritagelsesperiodens længde.

Til stk. 4

Af § 8, stk. 4, fremgår, at Konkurrencenævnet kan forlænge en fritagelse, såfremt betingelserne i § 8, stk. 1, fortsat er opfyldt. Dette kræver dog en fornyet anmeldelse af aftalen, vedtagelsen eller den samordnede praksis, for at Konkurrencenævnet kan fastslå, om samtlige kriterier i § 8, stk. 1, fortsat er opfyldt, ligesom Konkurrencenævnet har mulighed for at ændre på de vilkår, der tidligere har været knyttet til fritagelsen, såfremt der er behov herfor. Ved en forlængelse af en fritagelse efter § 8, stk. 4, skal det angives, fra hvilket tidspunkt fritagelsen gælder, og i hvor lang tid den er gældende.

Til stk. 5

Ud fra retssikkerhedsmæssige betragtninger er det fundet hensigtsmæssigt at indføje bestemmelser om tilbagekaldelse i § 8, stk. 5. En afgørelse om individuel fritagelse eller en forlængelse heraf er en begunstigende forvaltningsakt af afgørende betydning for virksomhedernes retsstilling. Det er derfor præciseret i § 8, stk. 5, hvornår der foreligger særlige hensyn, der kan begrunde en tilbagekaldelse.

Ifølge nr. 1 kan Konkurrencenævnet tilbagekalde en fritagelse, hvis de faktiske forhold har ændret sig på et for afgørelsen væsentligt punkt. Denne betingelse vedrører forhold, som ikke kunne forudses, og som parterne ikke nødvendigvis har haft indflydelse på.

I væsentlighedsbetingelsen ligger, at mindre ændringer i de faktiske forhold ikke vil kunne begrunde en tilbagekaldelse af en fritagelse, specielt ikke hvis fritagelsen er givet for en kortere periode. Hvis fritagelsen er givet for en længere årrække, og ændringer i markedsforholdene medfører, at fritagelsen nu vil skade konkurrencen alvorligt, kan en tilbagekaldelse dog være nødvendig. Mindre ændringer i de faktiske forhold kan dog begrunde en ændring af betingelserne for fritagelsen, men Konkurrencenævnet forudsættes at administrere denne mulighed med tilbageholdenhed. Hvis det findes nødvendigt med en tilbagekaldelse på grund af ændringer i de faktiske forhold, vil der blive indrømmet parterne en vis frist til at få

ændret deres aftaler, vedtagelser eller samordnede praksis, således at de ikke rammes af forbudet i lovforslagets § 6.

Ifølge nr. 2 kan Konkurrencenævnet ændre eller tilbagekalde en fritagelse, hvis deltagerne i aftalen, vedtagelsen eller den samordnede praksis ikke overholder stillede vilkår. Det følger af almindelige forvaltningsretlige regler om proportionalitet, at mindre overtrædelser af meddelte vilkår ikke medfører, at fritagelsen kan tilbagekaldes.

I det omfang, virksomhederne over for Konkurrencenævnet afgiver urigtige eller vildledende oplysninger, vil Konkurrencenævnet normalt tilbagekalde fritagelsen, jf. nr. 3. Beslutningsgrundlaget har i så fald været forkert, medmindre der er tale om oplysninger, som har været uden betydning for vurderingen af, om fritagelsesbetingelserne var opfyldt.

Det er alene urigtige eller vildledende oplysninger, som virksomhederne har tilvejebragt til brug for Konkurrencenævnet, som kan medføre tilbagekaldelse af afgørelsen. Hvis der er tale om urigtige oplysninger, som Konkurrencenævnet af egen drift har indhentet fra andre end parterne eller disses repræsentanter, kan afgørelsen ikke tilbagekaldes efter nr. 3, men efter nr. 1.

Til § 9

§ 9 giver Konkurrencenævnet mulighed for efter anmeldelse at erklære, at et forhold efter de foreliggende oplysninger ikke falder ind under forbudsbestemmelsen i § 6 stk. 1.

Konkurrencenævnet kan efter anmeldelse fra en virksomhed udstede en såkaldt negativattest eller ikke-indgrebserklæring, hvor Konkurrencenævnet fastslår, at der ikke efter de forhold, som Konkurrencenævnet har kendskab til, findes anledning til i medfør af forslaget § 6, stk. 1, at skride ind over for en aftale, vedtagelse eller samordnet praksis, og at der derfor heller ikke er grundlag for at udstede påbud i medfør af forslaget § 6, stk. 4.

Udstedelse af en erklæring efter § 9 forudsætter således en anmeldelse, som indgives til Konkurrencetilsynet. Det forudsættes, at såfremt en virksomhed eller sammenslutning af virksomheder har indgivet en anmeldelse efter § 9, har Konkurrencenævnet pligt til at træffe en afgørelse. En erklæring fra Konkurrencenævnet efter § 9 medfører, at der ikke vil kunne pålægges bøder, jf. bemærkningerne til lovforslagets § 29, hvoraf fremgår, at det følger af bødebetingsen i § 29, stk. 1, at virksomheder, der har modtaget erklæring fra Konkurrencenævnet efter § 9 eller § 11, stk. 4, ikke vil kunne pålægges bøder. En ikke-indgrebserklæring bevirker, at kravet om forsætlig eller groft uagtsom overtrædelse ikke kan anses for opfyldt.

Fordelen ved at ansøge om en negativattest er set fra en virksomheds side, at det kan afklares, eventuelt på forhånd, om de væsentlige betingelser for, at forbudet finder

anvendelse, overhovedet er til stede. En erklæring binder Konkurrencenævnet, medmindre Konkurrencenævnets grundlag for afgørelsen ændrer sig, eller der gør sig forhold gældende, som Konkurrencenævnet ikke havde kendskab til.

Finder Konkurrencenævnet, at der ikke kan udstedes en erklæring efter § 9, er dette ensbetydende med, at den pågældende adfærd er omfattet af forbudet i § 6. Hvis virksomheden ikke indgiver en anmeldelse om fritagelse efter § 8, kan der pålægges bøder, ligesom aftalen med videre er ugyldig.

Hvis en virksomhed anmelder en aftale, vedtagelse eller samordnet praksis med henblik på kun at opnå en erklæring efter § 9, kan Konkurrencenævnet ikke af sig selv undersøge, om betingelserne for en fritagelse efter § 8 er til stede. For så vidt angår de formelle regler for anmeldelse, henvises til bemærkningerne til § 8, stk. 2.

Til § 10

Til stk. 1

I § 10 fastsættes, at Landsstyret efter indhentet udtalelse fra Konkurrencenævnet kan udstede særlige gruppefritagelser, der fritager kategorier af ensartede aftaler, vedtagelser og samordnet praksis fra forbudet i forslaget § 6, stk. 1.

Gruppefritagelserne er begrundet i, at visse typer af konkurrencebegrænsende aftaler med videre indebærer samfundsmæssige fordele, som overstiger eller er væsentligere end de ulemper, som konkurrencebegrænsningen medfører.

Aftaler, vedtagelser og samordnet praksis, som opfylder betingelserne i en bekendtgørelse om gruppefritagelse, skal ikke anmeldes til Konkurrencetilsynet. Disse er automatisk fritaget fra forbudet i § 6, stk. 1. Det udelukker dog ikke, at der kan ske en frivillig anmeldelse, hvis de berørte virksomheder er i tvivl om rækkevidden eller fortolkningen af den pågældende gruppefritagelse.

Til stk. 2

Hvis en aftale med videre i konkrete tilfælde måtte have virkninger, som er uforenelige med betingelserne i § 8, stk. 1, kan Konkurrencenævnet inddrage gruppefritagelsen for de virksomheder, som er involveret.

Til § 11

Til stk. 1

Udformningen af § 11 er inspireret af bestemmelserne i § 11 i den gældende danske konkurrencelov. Anvendelsen af § 11, stk. 1 forudsætter, at en eller flere virksomheder har en dominerende stilling, og at der sker et misbrug heraf. Erhvervelsen af en dominerende stilling er ikke i strid med forbudet i § 11, stk. 1.

Som en konsekvens af lovens territoriale anvendelsesområde, kan forbudet i stk. 1 kun anvendes på misbrug af dominans, hvis misbruget har virkninger i Grønland. Det territoriale anvendelsesområde indebærer, at såvel virksomheder beliggende i som uden for Grønland kan rammes af forbudet.

Såvel virksomheder med en dominerende stilling på det grønlandske marked, en del heraf, eller på et marked, der er større end Grønland, kan, forudsat at de udøver et misbrug, rammes af forbudet i § 11, stk. 1.

Forholdet til landstingslovens § 6.

Forbudet i § 11, stk. 1, vedrører en dominerende virksomheds ensidige adfærd. Misbrug af dominans, som er et udslag af flere uafhængige virksomheders fælles vilje, eksempelvis en aftale eller samordnet praksis, vil kunne bedømmes efter såvel forbudet mod konkurrencebegrænsende aftaler, jf. § 6, stk. 1 som forbudet i § 11, stk. 1. Såfremt begge forbudsbestemmelser påberåbes overtrådt, skal der fortsat føres selvstændigt bevis for, at den enkelte forbudsbestemmelse er overtrådt.

Virksomhedsbegrebet.

Virksomhedsbegrebet skal fortolkes i overensstemmelse med begrebet erhvervsvirksomhed, jf. bemærkningerne til lovens § 2, stk. 1, hvorved forstås enhver økonomisk aktivitet, der foregår i et marked for varer eller tjenester.

Dominansbegrebet.

Der foreligger en dominerende stilling, når en virksomhed indtager en økonomisk magtposition, som sætter den i stand til at hindre, at der opretholdes en effektiv konkurrence på det relevante marked, idet den kan anlægge en i betydelig omfang uafhængig adfærd over for sine konkurrenter og kunder og i sidste instans over for forbrugerne. Dominans kan blandt andet give sig udslag i, at en virksomhed er i stand til at begrænse sit udbud og øge prisen til over det niveau, som er kendetegnende for et marked med effektiv konkurrence og uden, at konkurrenter og nye aktører kan trænge ind på markedet.

Bestemmelsen finder anvendelse uanset, om virksomheden har en dominerende stilling i sin egenskab af køber eller sælger.

Det er ikke et krav, at virksomheden har et monopol. Omvendt vil et monopol, juridisk eller faktisk, i sig selv betyde, at der ikke er konkurrence, hvorfor virksomheden opfylder kravet om dominans.

Også hvor 2 eller flere virksomheder besidder en kollektiv dominerende stilling, kan forbudet i § 11, stk. 1, anvendes forudsat, at betingelsen om misbrug tillige er opfyldt. Der kan foreligge kollektiv dominans, hvor 2 eller flere uafhængige virksomheder på et marked er forbundet med økonomiske bånd, der forbinder virksomhederne på en sådan måde, at de udviser den samme adfærd på markedet.

Virksomhederne skal på samme marked indtage en dominerende stilling i forhold til deres kunder eller konkurrenter. Kollektiv dominans vil forudsætte, at der ikke består nogen effektiv konkurrence mellem virksomhederne på det relevante marked. Der er ikke tale om kollektiv dominans, hvor virksomheder tilhører samme koncern og derved udgør en økonomisk enhed.

En dominerende stilling forudsætter, at indflydelsen har været opretholdt over en vis periode. En virksomhed vil normalt blive anset for dominerende, hvor den har markedsstyrke i en periode lang nok til at gøre virksomheden i stand til at handle uafhængigt af konkurrenter og kunder, og som gør det muligt for virksomheden at opnå en økonomisk fordel i kraft af denne stilling. Omvendt er en høj markedsandel på et nyt marked, hvor adgangsbarriererne er lave, normalt ikke tilstrækkeligt til at udgøre et bevis for dominans.

En markedsandel på 25 procent og derunder vil formentlig ikke være tilstrækkeligt til at statuere dominerende stilling. Med en så begrænset markedsandel vil en virksomhed sjældent være i stand til at hindre den effektive konkurrence gennem sin markedsstilling. Markedsandele på mellem 25 og 40 procent er formentlig ikke alene tilstrækkelige til at statuere dominans på det relevante marked. En dominerende stilling må derfor bekræftes ved supplerende kriterier. Ved en markedsandel på over 40 procent er der en formodning for, at virksomheden eller virksomhederne indtager en dominerende stilling på markedet. Dette gælder under alle omstændigheder i de tilfælde, hvor denne markedsandel er fastholdt over en længere periode. En markedsandel på 50 procent eller derover kan i sig selv udgøre beviset for, at der foreligger dominerende stilling. En dominerende stilling forudsætter, at indflydelsen kan opretholdes over en vis periode. En midlertidig markedsandel af betydelig størrelse er derfor ikke i sig selv nok til at statuere dominerende stilling.

Markedsandelen er dog kun en af mange faktorer, som må undersøges, når det vurderes, om en virksomhed er dominerende. Som supplerende kriterier kan blandt andet lægges vægt på markedets struktur, konkurrenternes stilling og antallet af disse, adgangsbarrierer til det pågældende marked, herunder juridiske og administrative barrierer, omfanget af virksomhedens tekniske ressourcer, kapitalkrævende investeringer, graden af vertikal integration.

En virksomhed, der indtager en dominerende stilling har en særlig forpligtelse til ikke ved sin adfærd at skade en effektiv og ufordrejet konkurrence. Det betyder blandt andet, at en dominerende virksomhed ikke kan påberåbe sig, at den omstridte adfærd blot er udtryk for almindelig handelssædvane. En dominerende virksomhed har dog mulighed for at beskytte sine handelsinteresser, hvis disse angribes.

Med hensyn til en offentlig eller privat forsynings- eller transportvirksomhed med videre med en dominerende markedsposition, der udbyder varer eller tjenesteydelser på et marked, hvor der aktuelt eller potentielt er konkurrerende virksomheder, kan der bestå en mulighed for misbrug af den dominerende stilling ved, at den pågældende virksomhed vanskeliggør eller hindrer andre tjenesteudbyderes nødvendige adgang til forsynings- eller transportvirksomhedens infrastruktur. Disse

andre kan være allerede eksisterende tjenesteudbydere eller nye tjenesteudbydere, der ønsker at komme ind på markedet.

Det relevante marked.

Som det fremgår af forslaget § 5, stk. 1 skal en vurdering af, hvorvidt en virksomhed er dominerende indeholde en undersøgelse af efterspørgselssubstitutionen, udbudssubstitutionen og den potentielle konkurrence. Dette indebærer ikke, at der ikke kan inddrages andre kriterier end de oplyste ved vurderingen af, om der foreligger dominans.

For at kunne vurdere, om der er tale om en dominerende stilling, er det nødvendigt at afgrænse det relevante marked. Afgrænsningen af det relevante marked har til formål at indkredse de konkurrencebegrænsninger, som en eller flere virksomheder møder, eller med andre ord at undersøge, om kunderne har alternative forsyningskilder, såvel geografisk som produktmæssigt.

Afgrænsningen af det relevante marked er den samme som ved bedømmelsen af konkurrencebegrænsende aftaler. Der henvises til bemærkningerne til forslaget § 5, stk. 1.

Til stk. 2

§ 11, stk. 2 anfører en række eksempler på misbrug. Opregningen i nr. 1- 4 er ikke udtømmende, men er alene en eksemplificering. Eksemplerne er en vejledende illustration af typiske forhold, der kan være et misbrug efter § 11, stk. 1.

§ 11, stk. 2, nr. 1, omfatter blandt andet misbrug, der består i fastsættelse af urimeligt høje priser til skade for efterspørgerne af varer eller tjenesteydelser. Der kræves imidlertid detaljeret bevis for, at der kan statuere urimeligt høje priser. Dette kan ske gennem en analyse af omkostningsstrukturen ved at sammenligne den pågældende vares salgspris med varens produktionspris og dermed fastlægge fortjenstmargenen. På dette grundlag kan det vurderes, om der består et urimeligt forhold mellem de faktisk afholdte omkostninger og den faktisk opkrævede pris. I bekræftende fald må det undersøges, om der er tale om påtvingelse af en pris, som enten i sig selv eller i forhold til prisen på konkurrerende varer er urimelig. Andre metoder kan bringes i anvendelse med henblik på at opstille kriterier for, hvornår prisen for en vare eller en tjenesteydelse er urimelig.

Udgangspunktet ved vurderingen er de priser, der ville dannes på markedet med virksom konkurrence.

Forslaget indebærer, at enkeltvarekalkulationsprincippet fortsat vil være udgangspunktet. Dette betyder, at der foretages en analyse af omkostningsstrukturen med henblik på beregning af de omkostninger, som medgår til at fremstille det enkelte produkt. Producenter virksomheden flere ydelser eller produkter, skal beregningen foretages for hver enkelt af disse produkter.

Bedømmelsen af omkostningsstrukturen skal foretages på grundlag af forholdene i en virksomhed, der drives på en teknisk og kommercielt hensigtsmæssig måde. Der skal tages udgangspunkt i de regnskabsmæssige vurderingsprincipper, som normalt anvendes i branchen eller virksomheden. Dette vil normalt føre til, at kostprincippet bliver anvendt. Det afgørende er, at det samme princip lægges til grund i hele den periode, der bedømmes. Enkeltvarekalkulationsprincippet kan fraviges, hvor vægtige hensyn, herunder forsknings- og udviklingsintensive produktionsmåder, taler derfor.

Ved vurderingen af om urimelige købs - eller salgspriser foreligger, skal det afgøres, om prisen eller avancen klart overstiger, hvad der såvel med hensyn til størrelse som varighed kunne opnås på et marked med virksom konkurrence. Den nærmeste fastlæggelse af prisen eller avancen må ske gennem en hypotetisk præget bedømmelse af forholdene, som de ville være i et konkurrencepræget marked. Ved vurderingen af, hvad der er en rimelig indtjening, tages der udgangspunkt i markedsforholdene. Hvis en virksomhed under fri prisdannelse og konkurrence kan opretholde et givent prisniveau, kan prisen ikke være urimelig.

Lave priser er sammen med kvalitet og service normalt de konkurrenceparametre, som virksomhederne benytter for at kunne vinde markedsandele. I princippet er skarp priskonkurrence et samfundsmæssigt ønskværdigt fænomen, og hvis en væsentlig lavere pris er resultatet af stordriftsbetinget omkostningseffektivitet, er dette ikke kun konkurrencemæssigt acceptabelt, men i fuld overensstemmelse med den effektivitetsmålsætning, der er grundlæggende for al konkurrencelovgivning.

En dominerende virksomhed vil dog kunne misbruge sin markedsdominans, hvis den benytter urimeligt lave priser, såkaldt dræbende priskrig (predatory pricing), i en længere periode med henblik på at fortrænge svagere stillede konkurrenter, der ikke i længere tid er i stand til at holde lige så lave priser. Forudsætningen for, at der kan være tale om urimeligt lave priser, er dog, at den lave pris ikke skyldes en stordriftsbetinget effektivitet, men alene er betinget af større kapitalstyrke. Dette vil nemlig være indikation for, at virksomheden har til hensigt at forhøje priserne, så snart konkurrenter er fortrængt fra markedet.

Bestemmelsen omfatter endvidere misbrug, der består i, at en dominerende virksomhed betinger sig, at der ved videresalg i efterfølgende omsætningsled skal overholdes mindstepriser eller - avancer. Forbudet gælder både bestemmelser, der generelt retter sig mod efterfølgende omsætningsled og konkrete bestemmelser over for enkeltvirksomheder.

§ 11, stk. 2, nr. 2, omfatter for eksempel leveringsnægtelse, det vil sige, at en virksomhed vægrer sig ved at levere for eksempel til aftagere, der ikke opfylder visse af den dominerende virksomheds fastsatte krav.

Udgangspunktet ved leveringsnægtelser er, at leverandøren har ret til selv at bestemme, hvem denne ønsker at handle med. En klagers erhvervsmæssige interesse i levering skal derfor afvejes over for leverandørens krav på frihed til selv at vælge sine forretningsforbindelser. Det er tillige en forudsætning, at der foreligger en

konkurrencebegrænsning, som medfører eller vil kunne medføre skadelige virkninger.

Disse afvejringer indebærer, at en leverandør som udgangspunkt ikke vil kunne nægte at levere, såfremt:

- 1) adgangen til leverancer er af væsentlig betydning for den, der ønsker leverancerne
- 2) leverandøren har en dominerende stilling på markedet, og
- 3) leverandøren ikke har givet en objektiv, saglig og rimelig begrundelse for leveringsnægtelsen, der administreres konsekvent af den pågældende.

§ 11, stk. 2, nr. 3, omfatter for eksempel misbrug, der består i, at en virksomhed tilbyder visse af sine aftagere af varer eller tjenesteydelser rabatter eller bonus, som ikke ydes til andre aftagere, der under samme omstændigheder får leveret samme mængder.

Som hovedregel anses de omkostningsbegrundede rabat- og bonusordninger, det vil sige prisnedslag, der er begrundet i omkostningsbesparelser, ikke at medføre skadelige virkninger på priserne eller konkurrencen. Tværtimod kan de fremme en effektiv konkurrence, såfremt de baserer sig på objektive og rimelige kriterier og er kendte for køberne.

De efterspørgselsbetingede og afsætningsbegrundede rabat- og bonusordninger, det vil sige prisnedslag, der alene baserer sig på afsætningsmæssige hensyn, for eksempel troskabsrabatter, vil derimod kunne påvirke konkurrencen mellem virksomhederne og dermed adgangen til markedet på en måde, der skader effektiviteten og strukturtilpasningen. Dette vil især være tilfældet på markeder, hvor mulighederne for aktiv konkurrence er begrænset, blandt andet som følge af virksomheder med dominerende indflydelse på konkurrencevilkårene.

En yderligere skærpelse foreligger i tilfælde, hvor der er knyttet en, såkaldt engelsk klausul til en aftale om rabat eller bonus, således at den dominerende virksomhed fra aftagerne får leveret detaljerede oplysninger om de mest favorable tilbud fra konkurrerende virksomheder med henblik på altid at kunne tilbyde priser, der ikke overstiger konkurrenternes laveste tilbudte priser.

Det vil imidlertid altid i hvert enkelt tilfælde være nødvendigt på grundlag af nærmere undersøgelser konkret at vurdere, hvorvidt de pågældende rabat- og bonusordninger har urimelige virkninger, herunder om de gives til imødegåelse af lignende rabat- og bonusordninger fra andre konkurrenter.

§ 11, stk. 2, nr. 4, omfatter for eksempel at en virksomhed, der besidder en stærk stilling på markedet for et produkt, gør brug af sin magt til at pålægge aftagerne af dette produkt løbende at aftage andre produkter, der befinder sig på et konkurrenceudsat marked (tying).

Til stk. 3

§ 11, stk. 3, giver Konkurrencenævnet hjemmel til, at udstede påbud om at bringe en overtrædelse af stk. 1 til ophør, jf. § 19.

Et påbud om ophør kan udstedes, så snart Konkurrencenævnet konstaterer, at forbudet i stk. 1 er overtrådt. Påbudet vil som udgangspunkt være tidsubegrænset, men Konkurrencenævnet kan vælge at gøre det tidsbegrænset. Ligeledes kan den virksomhed, der har fået et påbud, anmode om at få påbudet ophævet eller ændret, hvis ændrede forhold begrundet dette.

Et påbud om, at en forbudt adfærd skal bringes til ophør, skal som udgangspunkt overholdes fra datoen, hvor påbudet meddeles. I ganske særlige tilfælde kan Konkurrencenævnet dog indsætte en frist, indenfor hvilken den forbudte adfærd bringes til ophør. Fristen fastsættes ud fra en afvejning af hensynet til virksomhedens praktiske mulighed for umiddelbart at bringe den konkurrencebegrænsende adfærd til ophør overfor hensynet til, at den effektive konkurrence genoprettes, herunder særligt hensynet til virksomheder, der direkte påvirkes af konkurrencebegrænsningen.

Et påbud kan endvidere indeholde særlige vilkår. Som eksempler her på kan nævnes, at virksomheden skal ændre sine forretningsbetingelser, at virksomheden skal levere til en bestemt virksomhed på nærmere fastsatte vilkår eller lignende. Et vilkår skal være proportionalt med konkurrencebegrænsningens karakter.

En overtrædelse af såvel påbud efter stk. 3, som overtrædelse af forbudet i stk. 1, er sanktioneret, jf. forslaget § 29 henholdsvis § 28.

Foruden påbud hjemler bestemmelsen i § 11, stk. 3 også mulighed for, at Konkurrencenævnet kan gøre et tilsagn, som en virksomhed har afgivet og som imødekommer de betænkeligheder, som Konkurrencenævnet har, bindende, jf. forslaget § 20.

Hvis Konkurrencenævnet benytter sig af muligheden for at gøre et tilsagn bindende, konkluderes det ikke, om der er sket en overtrædelse af § 11, stk. 1.

Afslutning af en sag med tilsagn er en afgørelse, der er fremadrettet således at forstå, at afgørelsen angiver, hvad virksomheden fremover skal gøre eller ikke gøre.

Det foreslås, at Konkurrencenævnet i tilfælde af uenighed om fortolkning af tilsagn får mulighed for at træffe afgørelse om, at en virksomhed skal handle på en bestemt måde og inden for en given frist for at sikre en korrekt og rettidig opfyldelse af et tilsagn, som virksomheden tidligere har afgivet.

Overholder en virksomhed ikke et bindende tilsagn, jf. § 20, kan der foranstalles i henhold til lovforslagets § 29 henholdsvis § 28.

Til stk. 4

§ 11, stk. 4, giver en eller flere virksomheder mulighed for, efter forespørgsel, at opnå en erklæring fra Konkurrencenævnet om, at en given adfærd efter de forhold, som Konkurrencenævnet har kendskab til, ikke er et misbrug efter § 11, stk. 1, og at der derfor ikke er grundlag for at udstede et påbud i medfør af stk. 3.

Såfremt en virksomhed har indgivet en anmeldelse efter § 11, stk. 4, er Konkurrencenævnet forpligtet til at træffe en afgørelse.

Til stk. 5

§ 11, stk. 5, giver en eller flere virksomheder mulighed for, efter en eller flere konkrete forespørgsler, at opnå en meddelelse fra Konkurrencenævnet om, hvorvidt virksomheden eller virksomhederne indtager en dominerende stilling på det relevante marked.

Konkurrencenævnet træffer ingen afgørelse om ansøgers adfærd, men blot om, hvorvidt forudsætningen for misbrug, en dominerende stilling, foreligger.

Meddelelsen er bindende for Konkurrencenævnet, indtil Konkurrencenævnet tilbagekalder denne. Den er derfor at regne for en sikkerhed for virksomheden for, at Konkurrencenævnet ikke foretager umiddelbare indgreb.

Til stk. 6

§ 11, stk. 6, Konkurrencenævnet fastsætter de nærmere regler for det materiale som Konkurrencenævnet kan indhente fra den eller de virksomheder, som anmelder eller forespørger efter stk. 4 og stk. 5 og som skal foreligge til brug for en afgørelse efter stk. 4 og stk. 5.

Der henvises i øvrigt til bemærkningerne til § 9 om fastsættelse af regler om anmeldelse efter § 9, 2. pkt.

Til § 12

Med forslaget får Konkurrencenævnet mulighed for at udstede påbud om, at støtte, der er ydet ved hjælp af offentlige midler til fordel for bestemte former for erhvervsvirksomhed, skal bringes til ophør eller tilbagebetales. Påbud kan udstedes, når støtten dels direkte eller indirekte har til formål eller til følge at forvride konkurrencen på det grønlandske marked eller en del heraf, dels ikke er lovlig i henhold til offentlig regulering.

Den foreslåede påbudsbestemmelse skal dog, ligesom de øvrige bestemmelser i landstingsloven, vige for anden offentlig regulering. Dette indebærer, at Konkurrencenævnet ikke kan udstede påbud, hvis støtten er ydet med hjemmel i offentlig regulering, jf. § 2.

Med forslaget lægges der op til en mere effektiv kontrol end hidtil af, om støtte til især offentlig erhvervsvirksomhed forvrider konkurrencen, herunder især indirekte støtte til offentlig erhvervsvirksomhed i form af, at erhvervsaktiviteter udføres i tilknytning til andre offentlige aktiviteter uden fuld dækning af blandt andet faste omkostninger. Konkurrencenævnet vil således efter lovforslagets § 21 have mulighed for at indhente oplysninger, herunder regnskaber, regnskabsmateriale, udskrift af bøger, andre forretningsrapporter og elektronisk lagrede data, som skønnes nødvendige for dets virksomhed. Konkurrencenævnet kan i tilslutning hertil undersøge, hvordan støtten virker på konkurrencen. Ligeledes vil Konkurrencenævnet efter §§ 22 og 23 kunne foretage kontrolundersøgelser hos myndigheder og andre involverede, hvis dette er nødvendigt.

Da offentlig støtte til erhvervsaktiviteter som hovedregel kun er lovlig i det omfang, den pågældende støtte ydes på markedsvilkår, vil Konkurrencenævnets vurdering af, om støtten forvrider konkurrencen i en række tilfælde kunne indgå i ressortmyndighedens vurdering af støttens lovlighed. Bestemmelsen vil således kunne medvirke til, at der sættes øget fokus på de konkurrencemæssige effekter af offentlig støtte til bestemte former for erhvervsvirksomhed.

Til stk. 1

Bestemmelsen giver Konkurrencenævnet hjemmel til at udstede påbud om, at konkurrenceforvridende støtte i form af offentlige midler til fordel for bestemte former for erhvervsvirksomhed, skal bringes til ophør. Påbudet kan endvidere udstrækkes til også at omfatte tilbagebetaling af støtte. Såvel støtte, der er ophørt, som støtte, der ydes på prøvelsetidspunktet, kan påbydes tilbagebetalt.

Støttebegrebet.

Støttebegrebet omfatter ikke alene direkte kontante tilskud, men også indirekte støtte. Støtte omfatter enhver økonomisk fordel, der favoriserer bestemte former for erhvervsvirksomhed i forhold til anden erhvervsvirksomhed eller produktioner på det grønlandske marked. Sådanne fordele kan eksempelvis bestå i rentelettelser, garantier, tilskud, skatteundtagelser eller afgiftslettelser.

Krydssubsidiering fra et område til et andet i et selskab eller i en koncern kan være omfattet af støttebegrebet. Ved krydssubsidiering forstås, at en virksomhed dækker sine omkostninger til aktiviteter på ét marked gennem indtjening på et andet marked. Krydssubsidiering indebærer imidlertid ikke nødvendigvis i sig selv, at konkurrencen forvrides. Dette vil kun være tilfældet, hvis der anvendes midler fra et ikke-konkurrenceudsat område til et konkurrenceudsat område på en måde, som ikke er i overensstemmelse med det markedsøkonomiske investorprincip.

Krydssubsidiering kan ved hjælp af offentlige midler mellem en offentlig virksomhed, der opererer på et marked uden konkurrence, og et datterselskab, der opererer på et marked med konkurrence, betragtes som støtte ydet ved hjælp af offentlige midler.

Der foreligger dog ikke krydssubsidiering, hvis prisfastsættelsen i forbindelse med de konkurrenceudsatte aktiviteter sker på en sådan måde, at prisen for disse dækker de omkostninger, der ville være forbundet med at drive de konkurrenceudsatte aktiviteter udskilt fra den øvrige drift. Dette indebærer imidlertid tillige krav om, at den virksomhed, der beskæftiger sig med de konkurrenceudsatte aktiviteter, ikke har gratis adgang eller adgang til en pris, der ligger under markedsprisen, til lokaler, produktionsudstyr, distributions- og salgsfaciliteter med videre, som ejes af eller ejes i fællesskab med den virksomhed, der beskæftiger sig med aktiviteter, som foregår på et marked uden konkurrence.

Der foreligger heller ikke krydssubsidiering, hvis prisfastsættelsen er baseret på en veldokumenteret og retvisende regnskabsmæssig fordeling af samtlige kapitalomkostninger og øvrige indirekte omkostninger mellem en virksomheds konkurrenceudsatte og ikke-konkurrenceudsatte aktiviteter. En omkostning er direkte, hvis den entydigt kan henregnes til den pågældende aktivitet, hvorimod en indirekte omkostning ikke kan henregnes direkte til den enkelte aktivitet. Dette indebærer, at der som udgangspunkt vil være tale om krydssubsidiering, hvis prisfastsættelsen er baseret på marginalomkostningerne ved den pågældende aktivitet.

Konkurrencenævnet kan udstede påbud vedrørende støtte, som ydes på det tidspunkt, hvor påbudet udstedes, samt påbud vedrørende støtte, der allerede er ydet.

Der er tale om, at en støtte er ydet, når støtten er udbetalt eller udbetales til en eller flere virksomheder.

Forældelsesfristen på 5 år, jf. § 12, stk. 5, sætter dog grænser for, hvor langt tilbage i tid Konkurrencenævnet kan gå, når der udstedes et påbud efter stk. 1.

"Offentlige midler".

Begrebet "offentlige midler" skal forstås bredt. Det omfatter støtte ydet af såvel Grønlands Hjemmestyre som af andre offentlige myndigheder, for eksempel en kommunalbestyrelse. Også midler, der uddeles af en fond eller en institution uden, at et overordnet forvaltningsorgan har indflydelse på den konkrete beslutning om tildeling af støtte, betragtes som offentlige midler, såfremt en offentlig myndighed har udpeget denne fond eller institution til at administrere støtten. Dette indebærer, at der er tale om offentlige midler, hvis en offentlig myndighed opretter eller udpeger et offentligt eller privat organ med henblik på at administrere støtten. Det er afgørende, om støtten er modtaget som resultatet af en adfærd, der må tilskrives en offentlig myndighed.

"Til fordel for bestemte former for erhvervsvirksomhed".

Begrebet "erhvervsvirksomhed" skal forstås bredt, jf. bemærkningerne til § 2, stk. 1. Dette indebærer, at begrebet omfatter enhver økonomisk aktivitet, der foregår i et marked for varer eller tjenester.

For at Konkurrencenævnet kan udstede påbud efter § 12, stk. 1, skal støtten være ydet til fordel for bestemte former for erhvervsvirksomhed. At en støtte er "til fordel for" betyder, at støtten skal udgøre en økonomisk eller finansiell fordel for modtageren, som denne ikke ville have opnået under normale markedsvilkår.

Ved vurderingen af, om offentlig støtte er ydet på markedsvilkår, skal Konkurrencenævnet følge det markedsøkonomiske investorprincip. Dette indebærer, at Konkurrencenævnet skal undersøge, om den offentlige myndighed, der yder støtten har handlet ud fra samme økonomiske parametre, som en privat investor ville gøre, når der indskydes kapital, ydes lån med videre til en anden virksomhed. Der skal således foretages en sammenligning mellem de tiltag, som iværksættes af en offentlig investor, når denne forfølger visse økonomiske mål, og den fremgangsmåde, der følges af en privat investor.

En offentlig myndighed, som tilfører egne virksomheder økonomiske eller finansielle midler i kraft af ejerforhold, bedømmes også efter det markedsøkonomiske investorprincip.

Vurderingen af, om støtten er "til fordel for" vil i praksis ofte være sammenfaldende med vurderingen af, om støtten er konkurrenceforvridende, idet det markedsøkonomiske investorprincip indgår i begge vurderinger.

Støtten skal endvidere være til "bestemte former" for erhvervsvirksomhed, hvilket vil sige, at den skal være selektiv.

Til stk. 2

Betingelserne for, at Konkurrencenævnet kan udstede et påbud efter § 12, stk. 1, er, for det første, at den pågældende støtte direkte eller indirekte har til formål eller til følge at forvride konkurrencen. For det andet er det et krav, at støtten ikke er lovlig i henhold til offentlig regulering. Begge betingelser skal være opfyldt.

Det er Konkurrencenævnet, som foretager vurderingen efter nr. 1 af, om der foreligger konkurrenceforvridende offentlig støtte, mens vurderingen efter nr. 2 af, om støtten er lovlig i henhold til offentlig regulering, foretages af Landsstyret, henholdsvis kommunale tilsynsmyndighed, jf. § 12, stk. 3. Landsstyrets vurdering vil i praksis foretages af det ressortansvarlige landsstyremedlem.

Hvis støtten er omfattet af § 12, stk. 2, kan såvel Konkurrencenævnet som eksempelvis tilsynsmyndigheden påbyde støtten bragt til ophør. Hvis alene betingelsen efter § 12, stk. 2, nr. 1, er opfyldt, kan Konkurrencenævnet ikke udstede et påbud. I stedet kan

Konkurrencenævnet benytte muligheden efter forslagens § 2, stk. 5 til at rette en henvendelse til Landsstyret, henholdsvis vedkommende landstyremedlem eller Landsstyremedlemmet for Erhverv og påpege mulige konkurrenceforvridende virkninger for konkurrencen som følge af den ydede støtte.

§ 12, stk. 2, nr. 1. Den første betingelse, der skal være opfyldt for, at Konkurrencenævnet kan udstede påbud efter § 12, stk. 1, er, at den støtte, der er ydet, direkte eller indirekte har til formål eller til følge at forvride konkurrencen på det grønlandske marked eller en del heraf.

Den pågældende offentlige støtte skal enten have til formål eller til følge at forvride konkurrencen. Dette indebærer, at såvel støtte, der rent faktisk forvrider konkurrencen, som støtte, der blot har konkurrenceforvridning til formål, vil være omfattet. Det er med andre ord ikke et krav, at der rent faktisk kan konstateres konkurrenceforvridninger på det grønlandske marked eller en del heraf som en følge af støtten.

Når Konkurrencenævnet vurderer, om den offentlige støtte har til formål eller til følge at forvride konkurrencen på det grønlandske marked eller en del heraf, skal Konkurrencenævnet ikke blot vurdere det umiddelbare formål eller den umiddelbare virkning af støtten, men også om der kan være et indirekte konkurrenceforvridende formål, henholdsvis en indirekte konkurrenceforvridende følge af den offentlige støtte.

Konkurrenceforvridende støtte:

Begrebet er inspireret af dansk praksis, hvorefter en af betingelserne for, at der foreligger ulovlig offentlig støtte er, at støtten fordrejer eller truer med at fordreje konkurrencevilkårene. Det er således tilstrækkeligt, at en konkurrenceforvridning truer på grund af støtten. Hermed adskiller begrebet sig fra lovforslagets § 6, hvorefter en konkurrencebegrænsning er forbudt. En støtteordning kan derfor godt forvride konkurrencen uden, at konkurrencen kan siges at være begrænset.

Omvendt vil støtte som udgangspunkt ikke blive betragtet som konkurrenceforvridende, hvis den gives efter et udbud på gennemsigtige, objektive og ikke-diskriminerende vilkår.

§ 12, stk. 2, nr. 2. Det er yderligere et krav for et påbud efter § 12, stk. 1, at den konkurrenceforvridende offentlige støtte ikke er lovlig i henhold til offentlig regulering. Vurderingen af, om der er hjemmel i offentlig regulering, foretages af Landsstyret, i praksis vedkommende landsstyremedlem, eller kommunale tilsynsmyndighed, jf. § 12, stk. 3.

"Offentlig regulering":

Begrebet "offentlig regulering" skal forstås i overensstemmelse med lovforslagets § 2, stk. 2. Det betyder, at begrebet omfatter landstingslove, landstingsforordninger, bekendtgørelser, generelle budgetregler, aktstykker og beslutninger inden for grænserne af kommunalfuldmagten samt kommunale regulativer. Sidestillet med beslutninger truffet af kommunalbestyrelsen er beslutninger truffet af bestyrelsen i kommunale fællesskaber, jf. § 2 i landstingslov om kommunernes mulighed for at bidrage til erhvervsudviklingen gennem investering i erhvervsmæssig virksomhed m.v.

Til stk. 3

Bestemmelsen fastlægger, at Landsstyret er kompetent til at træffe afgørelse om, hvorvidt den pågældende støtte er lovlig i henhold til offentlig regulering.

På hjemmestyreområdet vil det som udgangspunkt være vedkommende landsstyremedlem, der har udstedt reguleringen, der træffer afgørelsen. På det kommunale område er det typisk den kommunale tilsynsmyndighed, som er kompetent til at afgøre dette spørgsmål.

Der foreslås indsat en frist for, hvornår afgørelsen skal foreligge. Konkurrencenævnet kan anmode om en afgørelse inden for en frist på 4 uger. Afgørelsen skal træffes senest 4 uger fra modtagelsen af nævnets anmodning. Fristen kan forlænges.

Til stk. 4

Konkurrencenævnet kan rette påbud om tilbagebetaling af støtte til privatejet erhvervsvirksomhed, selvejende institutioner samt helt eller delvist offentligt ejede virksomheder, der drives i selskabsform. Der vil således kunne udstedes påbud om tilbagebetaling over for aktieselskaber og interessentskaber, der er helt eller delvist offentligt ejede.

Bestemmelsen bemyndiger endvidere Landsstyret til at afklare, hvilke andre former for virksomheder et påbud om tilbagebetaling kan rettes mod. Med begrebet "selskabslignende" sigtes eksempelvis mod nettostyrede virksomheder.

Der er ikke i forslaget åbnet mulighed for, at der kan udstedes påbud om tilbagebetaling over for offentlige myndigheder, der udøver erhvervsaktivitet, som ikke er særlig udskilt fra myndighedsudøvelsen. Baggrunden for dette er, at de bevilgende myndigheder under alle omstændigheder vil skulle bevilge et beløb, der svarer til det beløb, der påbydes tilbagebetalt. Derfor vil en bestemmelse om, at den offentlige myndighed i en sådan situation skal tilbagebetale støtten, reelt være virkningsløs.

Til stk. 5

Krav om tilbagebetaling forældes som udgangspunkt 5 år efter, at støtten er udbetalt. Det er således udbetalingstidspunktet, som er afgørende for beregningen af forældelsesfristen. Det er uden betydning for fristens beregning, om beslutningen om at yde støtte til en given virksomhed ligger væsentligt forud for selve udbetalingen af støtten. Hvor en støtteordning udbetales i rater, vil fristen for forældelse skulle regnes fra udbetalingen af den enkelte rate.

Forældelsesfristen kan suspenderes, når Konkurrencenævnet på eget initiativ eller på baggrund af en klage indleder en sag og frem til tidspunktet for nævnets afgørelse. Fristen suspenderes således ikke, når der er indgivet anmeldelse efter stk. 6 eller stk. 7.

Konkurrencenævnet opgør renter fra det tidspunkt, hvor den ulovlige støtte var til støttemodtagerens rådighed, og indtil der sker tilbagebetaling. Rentens størrelse fastsættes i overensstemmelse med lov om renter ved forsinket betaling m.v. (morarenter).

Overtrædelse af et påbud udstedt i henhold til § 12, stk. 1, kan medføre bøde, jf. § 29, stk. 1, nr. 4, ligesom der kan pålægges tvangsbøde for at undlade at efterkomme et påbud meddelt i medfør af § 12, stk. 1, jf. lovens § 28.

Til stk. 6

Konkurrencenævnet kan efter anmeldelse erklære, at en given offentlig støtte efter de forhold, som Konkurrencenævnet har kendskab til, ikke er konkurrenceforvridende, jf. § 12, stk. 2, nr. 1. Anmeldelse kan indgives af offentlige myndigheder eller af modtagere af offentlig støtte, før støtten udbetales. En erklæring fra Konkurrencenævnet i medfør af stk. 6 indebærer i sig selv, at der ikke vil kunne gives påbud om at bringe støtten til ophør og om tilbagebetaling af støtten.

En erklæring efter § 12, stk. 6, binder Konkurrencenævnet, dog ikke i det omfang Konkurrencenævnets grundlag for afgørelsen ændrer sig, eller der gør sig forhold gældende, som Konkurrencenævnet ikke havde kendskab til, da det traf afgørelsen. Virkningerne af en ikke-indgrebserklæring er, at der ikke kan iværksættes foranstaltning efter forslaget § 29, stk. 1, nr. 4, hvis Konkurrencenævnet senere måtte nå frem til en anden vurdering af samme forhold. Bødeimmuniteten forudsætter dog, at myndigheden ved anmeldelsen ikke har afgivet urigtige eller vildledende oplysninger.

Til § 13

Til stk. 1

Med forslaget indføres en procedure, der skal bidrage til, at kommunerne ikke foretager erhvervsmæssige investeringer, der er til skade for konkurrencen på markedet. Kommunerne kan ikke indskyde ansvarlig kapital, stille garanti eller yde støtte eller tilskud til virksomhed, der er i konkurrence med allerede etableret virksomhed i kommunen, jf. landstingslov om kommunernes mulighed for at bidrage til erhvervsmæssig udvikling mv.

Kommunerne pålægges inden der træffes beslutning om at foretage en erhvervsmæssig investering i henhold til landstingslov om kommunernes mulighed for at bidrage til erhvervsmæssig udvikling mv. at forelægge den planlagte investering for Konkurrentilsynet.

Et forhåndstilsagn efter § 13, stk. 1, binder Konkurrentilsynet, dog ikke i det omfang Konkurrentilsynets grundlag for afgørelsen ændrer sig, eller der gør sig forhold gældende, som Konkurrentilsynet ikke havde kendskab til, da afgørelsen blev truffet.

At forhåndstilsagnet er bindende for Konkurrentilsynet betyder, at Konkurrentenævnet er afskåret fra at udstede påbud efter § 12, stk. 2, medmindre det sker på baggrund af, at Konkurrentilsynet er blevet bekendt med forhold, som Konkurrentilsynet ikke var blevet gjort bekendt med på tidspunktet for afgivelsen af forhåndstilsagnet.

Forhåndstilsagnet skal tjene som en vejledende udtalelse til kommunerne forud for investeringen, hvor kommunen får en faglig vurdering fra den myndighed, der har den særlige kompetence, hvad angår konkurrenceforhold.

Forhåndstilsagnet fra Konkurrentilsynet er vejledende, men vil indgå i ressortmyndighedens vurdering af, om investeringen er lovlig, jf. landstingslov om kommunernes mulighed for at bidrage til erhvervsudvikling gennem investering i erhvervsmæssig virksomhed mv. Tilsagnet ændrer dog ikke ved, at ressortmyndigheden træffer den endelige afgørelse efter lov om kommuners erhvervsmæssige investeringer.

Bestemmelsen ændrer ikke ved tilsynsforpligtelsen i forhold til kommunerne.

Til stk. 2.

Bestemmelsen bemyndiger Landsstyret til at fastsætte regler om kommuners pligt til at indhente forhåndstilsagn fra Konkurrentilsynet samt regler for samarbejdsproceduren mellem de kommunale tilsynsmyndigheder, henholdsvis Tilsynsrådet og dets sekretariat, og Konkurrentilsynet. Bemyndigelsen indebærer blandt andet, at der kan udstedes en bekendtgørelse, som angiver, hvilke oplysninger der skal foreligge for, at Konkurrentilsynet kan afgive forhåndstilsagn. Landsstyret bemyndiges også til at udarbejde vejledning og skema, som kommunen skal udfylde, til brug for Konkurrentilsynets vurdering af om der skal gives forhåndstilsagn.

Til § 14

Det er vigtigt, at Konkurrentilsynet har mulighed for at kunne følge koncentrationsudviklingen på de enkelte markedsområder, og forslaget § 14 indeholder derfor en pligt for virksomheder til at meddele fusioner, virksomhedsovertagelser og sammenlægninger af virksomheder til Konkurrentilsynet. Undladelse af at give meddelelser er underlagt foranstaltning efter lovforslagets § 29, stk. 1, nr. 5.

Til stk. 1

Med forslaget § 14, stk. 1, indføres pligt til at meddele fusioner, virksomhedsovertagelser og sammenlægninger af virksomheder til Konkurrentilsynet. Meddelelsen vil ikke i sig selv give anledning til, at der indledes en undersøgelse vedrørende misbrug af dominerende stilling. Bestemmelsen er begrundet i, at Konkurrentenævnet og Konkurrentilsynet bør være orienteret

om større koncentrationer i Grønland med henblik på vurdering af behovet for at følge de større virksomheders fremtidige markedsadfærd.

Meddelelsespligten er også tænkt som et hjælpemiddel til at give Konkurrencetilsynet et overblik over virksomhedskoncentrationen inden for de forskellige brancheområder. Meddelelse skal først ske, når fusionen, virksomhedsovertagelsen eller sammenlægningen har fundet sted.

Fusionsbegrebet omfatter både de såkaldte uegentlige fusioner, hvor et eller flere selskaber fusioneres ind i et andet, og de egentlige fusioner, hvor 2 eller flere selskaber fusioneres til et nyt selskab.

Med hensyn til et såkaldt joint venture, en separat virksomhed, som kontrolleres i fællesskab af 2 eller flere virksomheder, behandles det efter reglerne i kapitel 2. Der henvises til bemærkningerne til § 6.

Ved virksomhedsovertagelser forstås i denne bestemmelse erhvervelse af så stor en del af en virksomheds kapital eller stemmerettigheder, at den eller de virksomheder eller den personkreds, der overtager kapitalandelen eller stemmerettighederne, opnår en bestemmende indflydelse på selskabets dispositioner.

Sammenlægninger af virksomheder skal i denne sammenhæng forstås som et samlebegreb for øvrige virksomhedskoncentrationer, som ikke kan siges at være fusioner i selskabsretlig forstand eller en decideret virksomhedsovertagelse. Et eksempel kunne være sammenlægning af 2 andelsselskaber.

Det foreslås at undtage koncerninterne fusioner mellem moderselskaber og datterselskaber samt fusioner mellem datterselskaber. En fusion må anses for koncernintern, når det ene af de fusionerende selskaber har bestemmende indflydelse i de øvrige deltagere i fusionen, eller når fusionsdeltagerne direkte eller indirekte er undergivet bestemmende indflydelse fra samme virksomhed. I disse tilfælde sker der ikke yderligere koncentration af indflydelsen på markedsandelen, hvorfor disse former for fusion ikke er omfattet af meddelelsespligten.

De meddelelsespligtige fusioner, virksomhedsovertagelser og sammenlægninger er ikke omfattet af landstingslov om offentlighed i forvaltningen, jf. § 15, stk. 1, hvorfor der ikke kan gives aktindsigt i de meddelte oplysninger. Derimod vil Konkurrencenævnet under iagttagelse af bestemmelsen om undtagelse fra offentlighed i § 15, stk. 4, kunne offentliggøre oplysninger om fusioner, virksomhedsovertagelser og sammenlægninger. Der henvises til bemærkningerne til § 15.

Til stk. 2

I medfør af forslaget § 14, stk. 2, har Landsstyret bemyndigelse til efter at have indhentet udtalelse fra Konkurrencenævnet, at udstede bekendtgørelse om omfanget af meddelelsespligten i henhold til § 14, stk. 1.

Bemyndigelsen kan udnyttes til at angive en nedre grænse for meddelelsespligtens omfang, baseret for eksempel på fusionsparternes omsætning eller andre begrænsninger i meddelelsespligtens omfang, samt meddelelsens form og krav til, hvilke oplysninger omkring fusionen, der skal meddeles til Konkurrencetilsynet.

Til § 15

Til stk. 1

I den gældende landstingslov om konkurrence er offentlighed og gennemsigtighed de bærende principper. Forslaget indebærer, at gennemsigtighedsprincippet afskaffes. Det foreslås i stk. 1, at sager efter konkurrenceloven generelt undtages fra offentlighed, jf. landstingslov om offentlighed i forvaltningen. Dog er der offentlighed om sager vedrørende fastsættelse af regler efter konkurrenceloven, hvor Landsstyret typisk skal indhente en udtalelse fra Konkurrencenævnet, eller hvor Konkurrencenævnet selv fastsætter regler. Efter denne bestemmelse finder offentlighedsloven alene anvendelse på sager om fastsættelse af bestemmelser i medfør af konkurrenceloven.

En generel undtagelse fra offentlighed er blandt andet begrundet med, at den pågældende virksomhed vil kunne lide væsentlig økonomisk skade, og at offentliggørelse eller udlevering vil give andre virksomheder en uberettiget konkurrencemæssig fordel.

Det foreslås, at virksomheder kan få adgang til oplysninger, der omhandler dem selv, uden at de nødvendigvis er part i den pågældende sag. Princippet om adgang til oplysninger, der vedrører ens personlige forhold (egen access), jf. § 4, stk. 2 i landstingslov om offentlighed i forvaltningen, gælder for alle sager, hvor der vil blive truffet afgørelse efter landstingslov om konkurrence.

Med tilføjelsen om, at § 6 i landstingslov om offentlighed i forvaltningen også gælder, præciseres det, at pligten for offentlige myndigheder til at tage notater af mundtlige oplysninger også gælder i sager, hvor der vil blive truffet afgørelse efter landstingslov om konkurrence.

Det foreslås også, at de oplysninger, som Konkurrencenævnet tilvejebringer efter landstingslov om konkurrence, og som videregives til en anden forvaltningsmyndighed, ikke vil være underlagt aktindsigt efter landstingslov om offentlighed i forvaltningen.

Til stk. 2

Det foreslås i stk. 2, at der er pligt til at offentliggøre myndighedernes afgørelser og udtalelser. Det må anses for at være af generel samfundsmæssig interesse for virksomhederne og offentligheden i øvrigt at få kendskab til disse afgørelser og udtalelser, som kan skabe grundlag for en offentlig debat. I praksis vil Konkurrencenævnet kunne forestå en samlet offentliggørelse efter stk. 2.

Hovedreglen om offentliggørelse gælder også for afgørelser truffet i medfør af § 28, hvor der pålægges daglige eller ugentlige tvangsbøder for manglende efterlevelse af krav om oplysninger eller manglende efterlevelse af vilkår eller påbud meddelt i medfør af landstingsloven, idet pålægning af tvangsbøder efter § 28 omfattes af begrebet "afgørelser truffet i medfør af loven", jf. § 15, stk. 2, 1. pkt.

Eftersom andre virksomheder og borgere ofte ikke er klar over, at en virksomhed er blevet pålagt en bøde for at have overtrådt landstingsloven, fordi sådanne sager ofte afsluttes med virksomheders vedtagelse af bødeforelæg eller idømmelse af bøde af domstolene, foreslås det derfor, at der i de sager, hvor der med henvisning til konkurrencelovens § 29 idømmes eller vedtages en bøde, skal ske offentliggørelse af dommen, bødevedtagelsen eller et resumé heraf. Navnene på de involverede virksomheder i sagerne vil blandt andet være indeholdt i offentliggørelsen.

For så vidt angår offentliggørelse af domme og bødevedtagelser, der angår personlig drevne virksomheder, vil der som udgangspunkt ske offentliggørelse af det navn, hvorunder virksomheden er kendt i offentligheden, og ikke nødvendigvis navnet på ejeren eller ejerne, der reelt set er den eller dem, der idømmes en bøde. Offentliggørelsen vil således ske på en måde, som giver mening for omverdenen, og offentliggørelsen vil endvidere kunne begrænses til navnet på den ansvarlige virksomhed, enhed eller lignende, der har overtrådt landstingsloven, og som måtte indgå i en koncern, kommune eller lignende. Denne fremgangsmåde vil kunne gøre det muligt for virksomheder og forbrugere at tage stilling til, hvorvidt de ønsker at rejse et erstatningskrav.

Konkurrencetilsynet står for offentliggørelsen, der som udgangspunkt vil ske på Konkurrencetilsynets hjemmeside, hvor de øvrige typer af afgørelser offentliggøres efter § 15, stk. 2.

Til stk. 3

Forslagets § 15, stk. 3 medfører, at Konkurrencenævnet i lighed med andre myndigheder kan offentliggøre, hvad Konkurrencenævnet beskæftiger sig med, eller mere generelt oplysende redegørelser.

Ved offentliggørelse af oplysninger efter stk. 3 vil bestemmelsen i stk. 4 finde tilsvarende anvendelse. Ligeledes vil reglerne om tavshedspligt og videregivelse af oplysninger i landstingslov om sagsbehandling i den offentlige forvaltning finde anvendelse.

Til stk. 4

Som en undtagelse fra stk. 2 og 3 foreslås det i stk. 4, 1. pkt., at oplysninger om tekniske forhold og drifts- og forretningshemmeligheder, for så vidt det er af væsentlig økonomisk betydning for den person eller den virksomhed, som oplysningen angår, undtages fra Konkurrencenævnets mulighed for offentliggørelse.

Det er i stk. 4, 1. pkt., tilsigtet at skabe overensstemmelse med undtagelserne i landstingslov om offentlighed i forvaltningen § 12, stk. 1, nr. 2, idet dog "drifts- og forretningshemmeligheder" er en mere snæver formulering. Det skyldes, at det vil gøre formålet med offentliggørelse af afgørelser illusorisk, hvis forretningsforhold som sådan kan undtages fra offentlighed. Det er af væsentlig betydning for forståelsen og anvendelsen af en afgørelse, at det er muligt i et vist omfang at referere faktuelle oplysninger vedrørende drifts- og forretningsforhold.

Det foreslås samtidig generelt at undtage oplysninger om enkelte kunders forhold i virksomheder, der er under tilsyn af Finanstilsynet i Danmark, fra Konkurrencenævnets offentliggørelse af afgørelser, jf. stk. 4, 2. pkt.

Til stk. 5

I overensstemmelse med den gældende landstingslov om konkurrence gives der i stk. 5 Konkurrencenævnets formand kompetence til at bestemme, om oplysninger og i givet fald i hvilken form disse kan tilgå Konkurrencenævnets medlemmer. Denne kompetence er eksklusiv og endelig.

Til § 16

Som et supplement til reglerne om partshøring i landstingslov om sagsbehandling i den offentlige forvaltning foreslås indført en særskilt bestemmelse om partshøring i landstingslov om konkurrence. Ifølge forslaget vil partshøringen komme til at omfatte det samlede udkast til Konkurrencenævnets beslutningsgrundlag, og der indføres en lovfæstet minimumsfrist for partshøring på 3 uger.

Efter forslaget vil høringsgrundlaget omfatte hele udkastet til afgørelse i den konkrete sag. Dette medfører, at en part i en sag vil få mulighed for at kommentere Konkurrencetilsynets vurdering og indstilling i sagen. Dermed vil partshøringen også komme til at omfatte sagens retlige omstændigheder.

Det følger af landstingslov om sagsbehandling i den offentlige forvaltning § 19, stk. 1, 2. pkt., at der kun foreligger pligt til partshøring, hvis oplysningerne ved sagens afgørelse er til ugunst for den pågældende part. Dette princip videreføres med forslaget. Det vil således kun være i de tilfælde, hvor der efter landstingslov om sagsbehandling i den offentlige forvaltning er pligt til at foretage partshøring, at partshøringen dels vil omfatte hele udkastet til afgørelse, dels skal overholde en vis minimumsperiode.

Efter landstingslov om sagsbehandling i den offentlige forvaltning kan myndigheden fastsætte en frist for afgivelse af partens udtalelse. Denne frist vil efter forslaget udgøre mindst 3 uger. Ved en frist på 3 uger tages der hensyn til det ofte omfangsrige materiale og sagernes kompleksitet. Endvidere vil en frist på 3 uger gøre det muligt for parten at lade en sagkyndig foretage en grundig vurdering af sagen. Hvis parten i forbindelse med høringen anmoder om at få fristen forlænget, kan Konkurrencetilsynet i overensstemmelse med hidtidig praksis forlænge fristen.

Partshøringen iværksættes, når sagen er tilstrækkeligt oplyst til, at sagen er klar til afgørelse. I det omfang høringen giver anledning til kommentarer fra parten, skal disse undersøges og i givet fald indarbejdes i det udkast til afgørelse, som herefter forelægges Konkurrencenævnet.

Der vil som udgangspunkt ikke skulle foretages en fornyet partshøring over det ændrede udkast til afgørelse, som partens bemærkninger til det første beslutningsudkast har givet anledning til. Kun i det omfang partshøringen har givet anledning til væsentlige ændringer i beslutningsudkastet til ugunst for parten, vil der skulle foretages en fornyet partshøring af udkast til afgørelse. I forbindelse med denne anden partshøring vil parten som udgangspunkt have en frist på 3 uger til at afgive en udtalelse, medmindre undtagelserne i sagsbehandlingslovens § 19, stk. 2, finder anvendelse.

Efter sagsbehandlingslovens § 19, stk. 2, er der i visse situationer ikke pligt til at foretage partshøring. Dette gælder eksempelvis, hvis partens interesser i, at sagens afgørelse udsættes, findes at burde vige for væsentlige hensyn til offentlige eller private interesser, der taler imod en sådan udsættelse, jf. sagsbehandlingslovens § 19, stk. 2, nr. 3. Forslaget indebærer derfor, at der i de situationer, som er omfattet af sagsbehandlingslovens § 19, stk. 2, undtagelsesvis vil kunne undlades at foretage partshøring, eller der vil kunne fastsættes en kortere frist for partshøringen.

Til § 17

Til stk. 1

Ifølge § 17, stk. 1, er det Konkurrencenævnet, der påser overholdelsen af denne landstinglov og bestemmelser udstedt i medfør heraf, jf. dog § 2, stk. 4, 1. pkt. og § 12, stk. 3, 1. pkt., hvoraf det fremgår, at afgørelse af, hvorvidt en konkurrencebegrænsning er en direkte eller nødvendig følge af offentlig regulering, træffes af Landsstyret, i praksis det landsstyremedlem, som har ansvaret for den pågældende regulering.

Med formuleringen "Konkurrencenævnet afgør, om der er tilstrækkeligt anledning til at undersøge eller træffe afgørelse i en sag" i § 17, stk. 1, 3. pkt., præciseres det, at der ikke foreligger nogen ubetinget pligt til at behandle en klage.

Konkurrencenævnet kan således, under hensyntagen til prioriteringen af Konkurrencenævnets arbejde, beslutte at afvise at behandle klager af mindre betydning. Konkurrencenævnet har således vide beføjelser til at afvise at behandle en sag. Konkurrencenævnet kan således på et hvilket som helst tidspunkt i sagsbehandlingen afvise at behandle alle eller nogle af de klagepunkter, som en klager har rejst. Det er således vigtigt at være opmærksom på, at der kan være forskel på, hvor mange myndighedsressourcer der ud fra et klagersynspunkt kan ønskes anvendt på en sag, og hvilken ressourceanvendelse sagen ud fra det offentlige interesse i lovens overholdelse, bagudrettet og fremadrettet, med rimelighed kan bære.

Konkurrencenævnet vil således kunne beslutte, ikke at træffe afgørelse i en sag. Det kan for eksempel være tilfældet, hvor Konkurrencenævnet får forelagt en sag, og hvor det viser sig, at Konkurrencenævnet først vil kunne træffe afgørelse efter at have iværksat yderligere ressourcerekrævende undersøgelser. Dette er vigtigt af hensyn til en så effektiv anvendelse og en hensigtsmæssig prioritering af Konkurrencenævnets og Konkurrencetilsynets ressourcer som muligt.

Det er heller ikke hensigtsmæssigt, hvis Konkurrencenævnet skal bruge ressourcer på igen at behandle en sag, som ellers er blevet afsluttet ved, at en virksomhed har afgivet tilsagn, som Konkurrencenævnet har accepteret. Konkurrencenævnet kan derfor også undlade at behandle en sag, som er afsluttet med, at de involverede virksomheder har afgivet tilsagn efter § 20. Er en anden virksomhed på markedet utilfreds med den afgørelse, må virksomheden i stedet anlægge retssag ved de almindelige domstole.

I sager om fritagelser efter § 8 samt erklæringer om ikke-indgreb efter § 9 og § 11, stk. 4, vil Konkurrencenævnet dog være forpligtet til at behandle sagen og træffe afgørelse.

Konkurrencenævnet forudsættes som hidtil at behandle sager om henvendelse til offentlige myndigheder i de tilfælde, hvor en erhvervsvirksomheds konkurrencebegrænsning er en direkte eller nødvendig følge af offentlig regulering, jf. lovforslagets § 2, stk. 2.

Endelig er Konkurrencenævnet tillagt kompetence til at afgive udtalelse til Landsstyret om udstedelse af administrative forskrifter.

Til stk. 2

Efter stk. 2 skal Konkurrencetilsynet være sekretariat for Konkurrencenævnet og varetage den daglige administration af landstingsloven.

Konkurrencenævnet og Konkurrencetilsynet er ved administrationen af landstingsloven uafhængige af Landsstyremedlemmet for Erhverv. Dette indebærer, at Landsstyremedlemmet ikke har instruktionsbeføjelser med hensyn til sagernes behandling, ligesom Landsstyremedlemmet ikke kan ændre eller omgøre Konkurrencenævnets eller Konkurrencetilsynets afgørelser. Konkrete afgørelser kan således ikke indbringes for Landsstyremedlemmet, men alene for Grønlands Landsret.

Konkurrencenævnet forudsættes at behandle sager af principiel eller særlig stor betydning, samt sager i hvilke der foreligger særlig tvivl, mens den daglige administration af loven forudsættes varetaget af Konkurrencetilsynet på nævnets vegne.

Til stk. 3

I stk. 3 bemyndiges Landsstyret til at fastsætte Konkurrencenævnets forretningsorden, ligesom Landsstyret fastsætter nærmere regler for Konkurrencenævnets og Konkurrencetilsynets virksomhed. Nævnets medlemmer vil blive vederlagt i overensstemmelse med Landstingslov om vederlag m.v. til medlemmer af Landstinget og Landsstyret m.v. Med den foreslåede bestemmelse indføres der hjemmel for Landsstyret til at indføre nærmere regler om indstilling og udnævnelse af Konkurrencenævnets medlemmer. Baggrunden for forslaget er, at det i en bekendtgørelse vil kunne præciseres, hvilke organisationer, der har indstillingsret, og der skabes en mulighed for Landsstyret til at foretage ændringer i indstillingsforholdene, hvis der opstår behov herfor. Landsstyret vil dog ikke med hjemmel i den foreslåede regel i bestemmelsen kunne ændre på selve strukturen i Konkurrencenævnet, det vil sige på fordelingen af antallet af medlemmer, som udnævnes uden forudgående indstilling af erhvervs- og forbrugerorganisationerne og antallet af medlemmer, som indstilles af erhvervs- og forbrugerorganisationerne, ligesom der heller ikke vil kunne ændres i fordelingen mellem medlemmer indstillet af erhvervsorganisationerne og medlemmer indstillet af andre organisationer.

Til § 18

Antallet af medlemmer af Konkurrencenævnet foreslås uændret i forhold til den gældende konkurrencelov. Derimod foreslås sammensætningen af Konkurrencenævnet ændret i forhold til den gældende lov, eftersom offentlig erhvervsvirksomhed og offentlig regulering af erhvervsvirksomhed udgør en væsentlig del af nævnets virksomhed. På denne baggrund er det fundet hensigtsmæssigt, at Konkurrencenævnet besidder et alsidigt kendskab til både offentlig og privat erhvervsvirksomhed. Endvidere bør Konkurrencenævnet repræsentere en bredere samfundsmæssig sagkundskab. Det foreslås, at medlemmerne af Konkurrencenævnet indstilles og udnævnes på baggrund af en helhedsvurdering af deres personlige og faglige kvalifikationer inden for henholdsvis erhvervsvirksomhed, forbrugerforhold, økonomiske og juridiske forhold, samt offentlig virksomhed, og de skal fungere uafhængigt i deres virke i Konkurrencenævnet.

Efter nærmere bestemmelse fra Landsstyret, i praksis Landsstyremedlemmet for Erhverv, udnævner Landsstyret 1 medlem efter indstilling fra erhvervsorganisationer, for eksempel Grønlands Arbejdsgiverforening, ILIK og NUSUKA i forening, 1 medlem efter indstilling fra forbrugerorganisationer og 1 medlem med særlig indsigt i offentlig erhvervsvirksomhed efter indstilling fra Landsstyret og KANUKOKA i forening. Der vil således efter lovforslaget være 3 medlemmer af Konkurrencenævnet samt formanden, som skal være uafhængige af erhvervs- og forbrugerinteresser. Det foreslås endvidere, at formand og medlemmer udnævnes for en periode af op til 4 år. Organisationerne skal ved indstilling af medlemmer til Konkurrencenævnet begrunde, hvorfor de pågældende personer indstilles.

Til § 19

Til stk. 1

I § 19 angives de beføjelser, der blandt andet kan anvendes i forbindelse med påbud efter § 6, stk. 4, og § 11, stk. 3. Påbudsbestemmelserne i § 19 er ligestillede, alternative beføjelser, som kan anvendes over for forskellige former for konkurrenceskadelige tiltag. Opregningen er ikke udtømmende med hensyn til Konkurrencenævnets mulighed for at gribe ind med påbud. Afhængig af konkurrencebegrænsningens art og virkninger må der konkret tages stilling til, hvorledes konkurrencebegrænsningen mest hensigtsmæssigt kan bringes til ophør. Der er dog i § 19, stk. 1, nr. 1-5, opregnet de mest almindeligt forekommende typer af påbud.

Bestemmelsen i stk. 1, nr. 1, indeholder hjemmel til at udstede påbud om hel eller delvis ophævelse af aftaler, vedtagelser eller forretningsbetingelser.

Hjemlen til at udstede påbud om, at angivne priser eller avancer ikke må overskrides, er givet i stk. 1, nr. 2. Den nærmere fastlæggelse af prisen eller avancen må ske gennem en hypotetisk præget bedømmelse af forholdene, som de ville være i et konkurrencepræget marked. Der kan derfor ikke kræves et egentligt bevis for, hvad prisen eller avancen ville være, men der kræves en sandsynliggørelse.

Påbud kan ske i form af fastsættelse af priser eller avancer, der ikke må overskrides, eller ved fastsættelse af bestemte kalkulationsregler, der skal anvendes ved beregningen af priser og avancer. Der er herved tilsigtet den størst mulige fleksibilitet i forbindelse med påbud vedrørende priser og avancer, hvor der fortsat kan foretages prisregulering således, at virksomheden får mulighed for og tilskyndelse til at forbedre effektiviteten.

Efter stk. 1, nr. 3, kan der udstedes påbud til en virksomhed om at sælge til nærmere angivne købere på virksomhedens sædvanligt gældende vilkår for tilsvarende salg. Virksomheden kan dog altid kræve kontant betaling eller betryggende sikkerhed.

Efter stk. 1, nr. 4, gives hjemmel til at udstede et påbud om at give tredjeparter adgang til en virksomheds eksisterende infrastrukturfacilitet, der er nødvendig for at kunne udbyde en vare eller tjenesteydelse. Det kan for eksempel være adgang til et el-net, havn eller lufthavn. Hjemlen til at udstede påbud om at give tredjeparter adgang til en virksomheds infrastrukturfacilitet omfatter alene de tilfælde, hvor potentielle konkurrerende virksomheder er afskåret fra selv at opbygge de fornødne faciliteter.

På teleområdet er spørgsmålet om adgang til infrastrukturfaciliteter udtømmende reguleret via lovgivningen om telekommunikation og teletjenester. Det henvises i denne forbindelse til lov om el, vand, varme, brandvæsen, havne, veje, telekommunikation mv., landstingsforordning om telekommunikation og teletjenester, lov om visse forhold på telekommunikationsområdet, samt lov om telekommunikation.

For havne, hvortil der er offentlig adgang, er det et generelt princip, at en havn har pligt til at modtage skibe i det omfang, pladsforholdene tillader det. Vedrørende offentlige havne skal et eventuelt påbud om at give tredjeparter adgang til havnefaciliteter i en situation, hvor pladsforholdene ikke gør det muligt for nye operatører at komme til, indeholde alternativer om at, enten skal infrastrukturen udvides, eller også skal eksisterende operatører afgive plads.

Efter stk. 1, nr. 5 kan Konkurrencenævnet pålægge for eksempel en dominerende virksomhed at indberette generelle samhandelsbetingelser til Konkurrencetilsynet, når der foreligger særlige markedsforhold, og der på grund af disse forhold er et særligt behov for, at Konkurrencetilsynet får en større indsigt i, hvorledes den dominerende virksomhed fastsætter sine priser, rabatter med videre. Ved "samhandelsbetingelser" forstås det til enhver tid gældende grundlag, hvorefter en virksomhed generelt fastsætter sine priser, rabatter, markedsføringstilskud og gratisydelse samt vilkårene for, at virksomheden vil kunne yde disse økonomiske fordele over for sine handelspartnere.

Til stk. 2

Bestemmelsen i stk. 2 angiver, at påbud efter stk. 1, nr. 5 gælder i 2 år fra det tidspunkt, hvor afgørelsen er endelig.

Til § 20

Med forslaget indføres der en udtrykkelig hjemmel for Konkurrencenævnet til at afslutte en sag ved at gøre tilsagn, afgivet af virksomhederne, bindende. Fordelene ved at kunne afslutte sager gennem forhandling med parterne er, at det er fleksibelt, hurtigt og ressourcebesparende. Endvidere vil brugen af tilsagn være fremadrettet og således være med til at sikre et mere velfungerende marked. Der vil for eksempel kunne være fordele ved at afslutte en klage over hidtidig adfærd mod tilsagn om en ændret adfærd i fremtiden. Herudover er det også en fordel, at virksomhederne mere aktivt bliver inddraget i løsningen af de problemer, som deres aftaler eller adfærd skaber. Det gør det ofte muligt at finde løsninger, som på en mere hensigtsmæssig måde løser de konkrete betænkeligheder, som konkurrencemyndighederne måtte have, idet en virksomhed med dens indgående kendskab til markedsforholdene og dens egen økonomiske stilling kan være med til at finde løsninger på de skabte konkurrenceproblemer. Afslutning af en sag med tilsagn er en fremadrettet afgørelse, hvilket indebærer, at afgørelsen angiver, hvad virksomheden fremover skal gøre eller ikke skal gøre.

Konkurrencenævnet vil kunne acceptere tilsagn, der bringer den konkurrenceskadelige aktivitet til ophør, og som skaber eller genopretter en effektiv konkurrence, eller som på anden måde opfylder lovens formål om at fremme en effektiv samfundsmæssig ressourceanvendelse gennem virksom konkurrence.

Adgang til at kunne afslutte en sag ved at gøre tilsagn bindende er et hensigtsmæssigt instrument til at sikre en effektiv og hurtig løsning på

konkurrenceproblemer, og det foreslås derfor i stk. 1, at Konkurrencenævnet får denne mulighed. Hermed sikres det, at en virksomhed ikke kan undlade at efterkomme de tilsagn, den har afgivet over for Konkurrencenævnet. De tilsagn, en virksomhed afgiver, kan være tidsbegrænsede.

Overtræder en virksomhed tilsagn, der er gjort bindende, kan virksomheden pålægges bøde i henhold til § 29, stk. 1, nr. 7. Hvis en virksomhed undlader at efterkomme et tilsagn, som er gjort bindende, vil det endvidere være muligt at pålægge daglige eller ugentlige tvangsbøder i henhold til § 28, nr. 3.

Har en virksomhed afgivet tilsagn, og har Konkurrencenævnet afsluttet sagen ved at gøre disse tilsagn bindende, kan virksomheden ikke påklage Konkurrencenævnets afgørelse om at gøre tilsagnet bindende til Grønlands Landsret, jf. § 26, stk. 2, nr. 2. Det er en konsekvens af, at virksomheden selv har forhandlet sig frem til den opnåede løsning. Det vil således hverken være ressourcebesparende for myndighederne eller virke fremmende for konkurrencen, hvis en virksomhed på den ene side får mulighed for at afslutte en sag med virksomhedens tilsagn, og hvis virksomheden samtidig kan påklage den afgørelse, som den selv har medvirket til at få på plads med myndighederne, og som er gjort bindende for virksomheden. Det er alene muligheden for at påklage selve afgørelsen om tilsagn til Grønlands Landsret, der foreslås begrænset. Lovligheden af Konkurrencenævnets afgørelse vil altid kunne prøves ved domstolene, jf. almindelige forvaltningsretlige regler. Det foreslås derfor i stk. 2, at Konkurrencenævnet i tilfælde af uenighed med en virksomhed om fortolkning af tilsagn får mulighed for at træffe afgørelse om, at virksomheden skal handle på en bestemt måde og inden for en given frist for at sikre en korrekt og rettidig opfyldelse af et tilsagn, som virksomheden tidligere har afgivet. Et sådan påbud vil også kunne gives, selvom en eventuel frist for at opfylde tilsagnet endnu ikke er udløbet.

Konkurrencenævnets påbud efter § 20, stk. 2, om at virksomheden skal handle på en bestemt måde og inden for en given frist for at sikre en korrekt og rettidig opfyldelse af det afgivne tilsagn vil kunne indbringes for Grønlands Landsret, jf. § 26, stk. 2. Grønlands Landsret kan ved sin prøvelse af berettigelsen af et påbud om korrekt og rettidig opfyldelse af et tilsagn tage hensyn til og foretage en fortolkning af rækkevidden af de tilsagn, som virksomheden har afgivet. Grønlands Landsret vil således i forbindelse med sin prøvelse af et påbud kunne tage stilling til uenigheder mellem den pågældende virksomhed og Konkurrencenævnet om fortolkningen af de tilsagn, der har betydning for det udstedte påbud.

Efter § 20, stk. 3, nr. 1-3, kan Konkurrencenævnet tilbagekalde en afgørelse efter stk. 1. Konkurrencenævnet bør, hvor konkurrencesituationen har ændret sig, kunne foretage en vurdering af aftalens lovlighed uden at være bundet af sin tidligere afgørelse vedrørende accept af tilsagn afgivet af virksomhederne.

En tilbagekaldelse betyder, at Konkurrencenævnet må tage sagen op til ny behandling og eventuelt træffe afgørelse om påbud. En sådan afgørelse vil være en ny og selvstændig afgørelse, der skal træffes på et selvstændigt grundlag. I tilfælde af, at Konkurrencenævnet efter en tilbagekaldelse af en afgørelse i henhold til § 20,

stk. 3, vil forbyde aftalen, skal Konkurrencenævnet kunne bevise, at aftalen eller adfærden er i strid med § 6, eller § 11. Afgørelser herom vil kunne indbringes for Grønlands Landsret.

Til § 21

I medfør af § 21 kan Konkurrencenævnet indhente oplysninger fra virksomheder og sammenslutninger af virksomheder med henblik på udførelsen af de opgaver, Konkurrencenævnet er tillagt efter denne landstingslov, jf. § 17. Det er Konkurrencenævnet selv, der skønner, hvilke oplysninger, der er nødvendige for dets arbejde. Hvis der er tale om ulovlige handlinger, som kan medføre foranstaltninger efter kriminalloven, skal Konkurrencenævnet dog anmelde dette til politiet, der varetager den videre efterforskning efter retsplejelovens regler. Dette begrundes i forbudet mod selvinkriminering, der værner enhver mod at være forpligtet til at videregive oplysninger, der kan medføre foranstaltninger efter kriminalloven, og følger af lov om Den Europæiske Menneskerettighedskonvention. Spørgsmålet om, hvorvidt Konkurrencenævnets krav om oplysninger er berettiget, kan ikke indbringes for Grønlands Landsret efter forslagets § 26, men må i givet fald indbringes for domstolene som et civilt søgsmål efter de almindelige regler om sagsanlæg i lov om rettens pleje i Grønland.

Konkurrencenævnet kan efter bestemmelsen indhente oplysninger fra offentlige og private virksomheder, sammenslutninger og offentlige myndigheder med henblik på at vurdere, om der foreligger forhold, som er omfattet af lovens bestemmelser. Til vurdering heraf kan Konkurrencenævnet også iværksætte bredere undersøgelser af konkurrenceforholdene på et marked.

Til § 22

Til stk. 1

Efter den gældende landstingslov om konkurrence § 20 kan repræsentanter for Konkurrencenævnet efter retskendelse og mod behørig legitimation foretage kontrolundersøgelser, som indebærer, at Konkurrencenævnet får adgang til en virksomheds lokaler og transportmidler med henblik på dér at gøre sig bekendt med og tage afskrift af oplysninger, der har betydning for udøvelsen af tilsyn efter loven, herunder regnskaber, regnskabsmateriale, bøger, andre forretningspapirer og elektronisk lagrede data. Forslagets

§ 22 har næsten samme ordlyd som den gældende landstingslov om konkurrence, men kompetencen til at foretage kontrolundersøgelser foreslås dog tillagt Konkurrencetilsynet. I de tilfælde, hvor Konkurrencetilsynet skønner, at sagens karakter gør det påkrævet at indhente de fornødne oplysninger på denne måde, kan tilsynet efter at have indhentet en retskendelse foretage en uanmeldt kontrolundersøgelse.

Forslaget indeholder en udtrykkelig hjemmel for Konkurrencetilsynet til at kræve mundtlige forklaringer samt kræve, at personer, der er omfattet af kontrolundersøgelsen, viser indholdet af deres lommer, tasker, eller andre lignende opbevaringsobjekter. Konkurrencetilsynet kan også få adgang til eksterne databehandlers lokaler. Desuden kan Konkurrencetilsynet forsegle et eller flere lokaler, computere med videre i virksomheden for at sikre, at eventuelt bevismateriale ikke bortskaffes. Med forslaget indføres der også en adgang for Konkurrencetilsynet til under en kontrolundersøgelse at lave en spejling, en identisk elektronisk kopi, af dataindholdet af elektroniske medier, som for eksempel en computers harddisk.

For ikke at forstyrre virksomhedens drift mere end højst nødvendigt, foregår en kontrolundersøgelse ved, at Konkurrencetilsynets ansatte leder efter og kopierer materiale i virksomheden. Efterfølgende foretages der en nærmere gennemgang af materialet i Konkurrencetilsynet. Viser det sig ved en nærmere gennemgang, at materialet ikke har relevans for undersøgelsen, returneres materialet til virksomheden eller destrueres efter aftale med virksomheden.

Der vil i almindelighed blive udfærdiget et notat af de under kontrolundersøgelsen afgivne mundtlige forklaringer, jf. § 6, stk. 1, i lov om offentlighed i forvaltningen. Et sådant notat vil ikke være offentligt tilgængeligt, jf. forslagens § 15, stk. 1.

Efter § 22, stk. 1, kan Konkurrencetilsynet få adgang til en virksomheds eller en sammenslutnings lokaler og transportmidler med henblik på dér at foretage en kontrolundersøgelse. En kontrolundersøgelse foretages, hvis Konkurrencetilsynet vil undersøge, om en virksomhed overtræder landstingsloven eller medvirker til, at andre virksomheder overtræder landstingsloven.

I forbindelse med en kontrolundersøgelse kan Konkurrencetilsynet gennemgå og kopiere materiale, som findes i virksomheden. Dette omfatter for eksempel kontrakter, regnskabsmateriale, forretningsbøger og andre forretningspapirer, uanset informationsmedium. Begrebet informationsmedium kan blandt andet omfatte disketter, cd-rom'er, hukommelseskort, computere og andre datalagringsmedier. Bestemmelsen giver også adgang til sikkerhedskopier (back-up), som virksomheden har taget. I det omfang oplysninger opbevares i virksomhedens it-system, for eksempel en computer eller server, skal virksomhedens personale gøre oplysningerne tilgængelige for Konkurrencetilsynet. Det gælder også, selvom it-systemet eller datalagre, servere med videre, fysisk befinder sig uden for virksomheden, for eksempel fordi edb-driften er out-sourcet, eller fordi datalagrene ligger hos en anden virksomhed i samme koncern. I sådanne tilfælde foretages en opkobling til det eksternt placerede it-system via det edb-udstyr, som findes i den virksomhed, hvor Konkurrencetilsynet er på kontrolundersøgelse.

Konkurrencetilsynet kan stille spørgsmål til indholdet af bøger, forretningspapirer og informationsmedium før, under og efter undersøgelsen heraf, og der vil kunne stilles faktuelle spørgsmål med relation til disse bøger, forretningspapirer og informationsmedium. Derimod må der ikke stilles spørgsmål, der forudsætter en overtrædelse af forbudsbestemmelserne i landstingsloven. Bestemmelsen indeholder

endvidere ikke hjemmel til, at der under en kontrolundersøgelse kan afkræves forklaring om strafbare forhold. Efterforskning af sådanne forhold skal overlades til politiet.

Bestemmelsen indeholder en udtrykkelig hjemmel for Konkurrencetilsynet til at kræve mundtlige forklaringer på stedet under en kontrolundersøgelse. De personer, der under kontrolundersøgelsen kan afkræves en mundtlig forklaring, er repræsentanter for den virksomhed, der er undergivet kontrolundersøgelsen. Begrebet repræsentanter for virksomheden skal fortolkes bredt. Det følger heraf, at enhver ejer, medejer eller ansat, der kan repræsentere virksomheden, kan afkræves en mundtlig forklaring.

De spørgsmål, som Konkurrencetilsynet er berettiget til at stille i forbindelse med afgivelsen af en mundtlig forklaring, skal være præcise og vedrøre genstanden for kontrolundersøgelsen. Det vil navnlig dreje sig om spørgsmål, der tjener til opklaring af, hvor bøger og andre forretningspapirer befinder sig, hvorledes disse er systematiseret, eller hvorfor visse dokumenter mangler.

Med forslaget indføres der en adgang til, at Konkurrencetilsynet i forbindelse med en kontrolundersøgelse får mulighed for at forlange, at en virksomheds bestyrelsesmedlemmer, direktionsmedlemmer og andre ansatte viser indholdet af deres lommer, tasker og andre lignende opbevaringsobjekter eller opbevaringssteder. Såfremt personen nægter, vil Konkurrencetilsynet ikke selvstændigt tømme vedkommendes lommer, tasker og lignende, men Konkurrencetilsynet vil anmode om politiets bistand hertil.

Konkurrencetilsynets adgang er begrænset til alene at omfatte personlige genstande, herunder at vise indholdet af tøj, lommer, tasker og andre lignende opbevaringsobjekter. Det er ikke hensigtsmæssigt at foretage en positiv opremsning af, hvilke genstande der kan undersøges. Dog skal det understreges, at Konkurrencetilsynet ikke vil have adgang til at foretage en nærmere undersøgelse af legemet, herunder af dets hulrum. Konkurrencetilsynet skal foretage kontrolundersøgelsen under hensyntagen til personers fysiske og psykiske integritet.

I takt med den teknologiske udvikling er der i dag mange muligheder for at opbevare oplysninger elektronisk. Oplysninger kan for eksempel lagres på usb-nøgler, mobiltelefoner og i elektroniske kalendere. Medierne, som man kan gemme oplysningerne på, bliver desuden fysisk mindre. Forud for og under en kontrolundersøgelse kan der opstå den situation, at en person forsøger at unddrage myndighederne bevismateriale ved for eksempel at gemme og opbevare en usb-nøgle eller lignende i lommer eller tasker. Det foreslås derfor, at Konkurrencetilsynet får adgang til at kræve, at en virksomheds ansatte skal vise indholdet af deres lommer, tasker og lignende. Konkurrencetilsynet kan gennemgå et eventuelt indhold heraf med henblik på at kopiere dette, herunder tage en identisk elektronisk kopi, samt medtage materiale, der er omfattet af kontrolundersøgelsens genstand.

Anvendelsen af bestemmelsen er ikke begrænset til de tilfælde, hvor det konkret kan konstateres, at en ansat har fjernet oplysninger og lagt dem i sin lomme eller taske.

Bestemmelsen vil også kunne finde anvendelse i andre tilfælde, hvor det skønnes at være nødvendigt for at opnå formålet med kontrolundersøgelsen.

Konkurrencetilsynets adgang til at kræve, at en virksomheds ansatte skal vise indholdet af deres lommer, tasker, skal ske under iagttagelse af det almindelige proportionalitetsprincip. I praksis kan det først under selve tilstedeværelsen i virksomheden afklares, hvilke ansatte i virksomheden der har en sådan tilknytning til undersøgelsens genstand, at de bør inddrages i denne. Der vil dog som regel kun være tale om, at et mindre antal centralt placerede ansatte bliver genstand for kontrolundersøgelsen, og som dermed vil kunne blive anmodet om at vise indholdet af deres lommer, tasker og lignende.

Den tilsigtede procedure for kontrolundersøgelsen er den, at Konkurrencetilsynets repræsentanter, eventuelt repræsentanter fra politiet, beder den ansatte om at tømme lommer, tasker og lignende. Dette skal så vidt muligt foregå adskilt fra virksomhedens øvrige medarbejdere.

Når politiet som led i en kontrolundersøgelse bistår Konkurrencetilsynet med at tømme lommer, tasker og lignende, sker det i medfør af Konkurrencetilsynets beføjelser i konkurrenceloven. Princippet som beskytter korrespondance udvekslet mellem en uafhængig advokat og dennes klient (legal professional privilege), vil således også gælde for dokumenter med videre, der er fundet i ansattes lommer, tasker og lignende, på samme måde som det gælder for andre dokumenter med videre fundet under Konkurrencetilsynets kontrolundersøgelser.

Et væsentligt led i en kontrolundersøgelse er at få adgang til oplysninger, som opbevares i virksomhedens it-system og datalagre, for eksempel en computer eller server. Som det fremgår af det foreslåede stk. 1, har Konkurrencetilsynet adgang til sådanne oplysninger. I praksis vil Konkurrencetilsynet vælge at tage kopi af oplysninger via virksomhedens datalagre, for eksempel en server.

Til stk. 2

Undertiden benytter virksomheder sig af eksterne databehandlere, som står for al behandling og opbevaring af virksomhedens elektroniske oplysninger. Virksomheden kan give Konkurrencetilsynets medarbejdere adgang til disse oplysninger ved, at der etableres en opkobling til den eksterne databehandler. I praksis kan det dog forekomme, at det af tekniske eller andre årsager ikke er muligt at foretage en sådan opkobling til de eksternt placerede edb-oplysninger.

Forslaget indeholder derfor i stk. 2 en hjemmel til, at Konkurrencetilsynets kontrolundersøgelse i en virksomhed kan udstrækkes til, at Konkurrencetilsynet, mod retskendelse og behørig legitimation, jf. stk. 3, kan få adgang til virksomhedens eksterne databehandlers lokaler for dér at gøre sig bekendt med og kopiere oplysninger der vedrører virksomheden, herunder sikkerhedskopier. Denne adgang forudsætter, at det ikke er muligt for Konkurrencetilsynet at få adgang til oplysningerne hos virksomheden selv.

Besøg hos en ekstern databehandler vil først ske, når Konkurrencetilsynet under en kontrolundersøgelse hos en virksomhed eller sammenslutning konstaterer, at det ikke er muligt at få adgang til eksternt placerede oplysninger direkte fra virksomheden eller sammenslutningen. I sagens natur vil virksomheden eller sammenslutningen derfor i disse tilfælde altid være inddraget og varslet, inden den eksterne databehandler besøges.

Når Konkurrencetilsynet får adgang til en virksomheds eksternt placerede edb oplysninger, vil virksomheden få tilbud om at være til stede. Endvidere skal den foreslåede adgang til en ekstern databehandler udøves med mindst mulig indvirkning på den eksterne databehandleres daglige drift, ligesom kopieringen eller medtagelsen af materiale, jf. stk. 3, ikke må få følger for andre virksomheder, der ikke er genstand for en kontrolundersøgelse, men som for eksempel har lagret materiale på det samme medium, som medtages.

Til stk. 3

Som det er tilfældet efter den gældende landstingslov om konkurrence § 18, fastslår bestemmelsen i stk. 3, at en kontrolundersøgelse skal ske på baggrund af en retskendelse. Dette gælder uanset, om kontrolundersøgelsen omfatter en virksomhed, eller der ønskes adgang til en virksomheds oplysninger, som måtte befinde sig hos en ekstern databehandler. Anmodning om retskendelse skal indgives til Grønlands Landsret.

Til § 23

Til stk. 1

Forslaget i § 23, stk. 1 muliggør, at Konkurrencetilsynet kan lave en spejling af alle de data, som ligger på relevante computere og lignende, herunder også af slettede filer, skjult materiale, med henblik på at gennemgå indholdet efter kontrolundersøgelsen. Herved sikres, at Konkurrencetilsynet får tid til at lave en mere tilbundsående undersøgelse af de medtagne data, uden at dette behøver at ske på virksomhedens lokaliteter til gene for virksomheden. I praksis vil brugen af spejling være begrænset til udvalgte computere og lignende af interesse for kontrolundersøgelsen. Det bemærkes, at andre europæiske konkurrencemyndigheder kan foretage spejlinger, når de gennemfører en kontrolundersøgelse.

Konkurrencetilsynet kan allerede i dag foretage elektronisk kopiering af computere og lignende med henblik på at gennemgå indholdet af kopien i virksomhedens lokaler, men Konkurrencetilsynet kan ikke medtage kopien. Konkurrencetilsynet får ved forslaget derfor ikke adgang til at foretage sig andet ved sin gennemgang af det kopierede materiale, end hvad der er mulighed for i dag hos virksomhederne. Det nye i forslaget er, at Konkurrencetilsynet kan medtage kopien med henblik på at gennemgå indholdet af denne i Konkurrencetilsynets lokaliteter, hvilket ikke er muligt i dag uden virksomhedens samtykke. Det spejlede materiale bliver forsejlet,

når Konkurrencetilsynet forlader virksomhedens lokaliteter. Forseglingen brydes først, når materialet skal gennemgås i forlængelse af kontrolundersøgelsen.

Den, der er genstand for kontrolundersøgelsen, har krav på, at denne selv eller en af denne udpeget repræsentant kan være til stede og overvære gennemgangen af det spejlede materiale. Det vil sige, at den, der er genstand for kontrolundersøgelsen, vil være stillet, som hvis gennemgangen af computeren foregik under selve kontrolundersøgelsen.

Den, der er genstand for kontrolundersøgelsen, har efter forslaget krav på, at det spejlede materiale slettes senest 25 hverdage efter kontrolundersøgelsen, såfremt Konkurrencetilsynet vurderer, at materialet ikke indeholder beviser for en overtrædelse af konkurrencereglerne. Er der grundlag for at gå videre med sagen, herunder at oversende sagen til Anklagemyndigheden, skal det spejlede materiale opbevares forseglet, indtil sagen er endeligt afsluttet. Dette sker af hensyn til bevissikringen i sagen. For eksempel kan der tænkes at forekomme tilfælde, hvor det af en part i en sag vil blive betvivlet, om en given oplysning stammer fra det spejlede materiale. I sådanne tilfælde vil forseglingen kunne brydes, og det vil være muligt at efterprøve indsigtelsen. Det spejlede materiale opbevares af den myndighed, der behandler sagen, og først når sagen er endeligt afsluttet, vil det forseglede spejlede materiale blive slettet.

Konkurrencetilsynet har pligt til senest 25 hverdage efter kontrolundersøgelsen at give kopier af det materiale, som Konkurrencetilsynet har taget kopi af fra spejlingen til brug for den efterfølgende sag, til den, der er genstand for kontrolundersøgelsen. Den pågældende kan anmode om, at kopierne skal være i papirform eller i elektronisk form.

Fristerne i stk. 1, kan i særlige tilfælde forlænges, jf. bemærkningerne nedenfor til stk. 4.

Forslaget ændrer ikke på, at bestemmelser om kildebeskyttelse og vidnefritagelse, jf. lov om rettens pleje i Grønland, fortsat finder anvendelse, såfremt der under en gennemgang af materialet fremkommer oplysninger omfattet heraf.

Der vil blive udarbejdet en vejledning, som nærmere vil beskrive Konkurrencetilsynets muligheder for at foretage spejling, og som vil angive omfanget af virksomhedernes rettigheder og pligter i forbindelse hermed.

Til stk. 2 og 3.

Af hensyn til virksomhederne afsluttes en kontrolundersøgelse normalt samme dag, som den er påbegyndt. Med forslaget i stk. 2 får Konkurrencetilsynet adgang til at forsegle relevante forretningslokaler og oplysninger. Anvendelsen af forsegling vil navnlig finde sted i forbindelse med udførelsen af en kontrolundersøgelse, hvor det ikke er muligt for Konkurrencetilsynet samme dag, som kontrolundersøgelsen iværksættes, at få adgang til eller tage kopi af oplysninger, jf. § 22, stk. 1 og stk. 2, og § 23, stk. 1. Det kan for eksempel ske, at Konkurrencetilsynet på et meget sent

tidspunkt under kontrolundersøgelsen finder materiale, som Konkurrencetilsynet ønsker at gøre sig nærmere bekendt med. Eller der kan opstå problemer med virksomhedens kopimaskiner, som ikke kan løses samme dag. Det kan også være, at Konkurrencetilsynet ikke umiddelbart kan få adgang til en computer, der anvendes af en af virksomhedens ansatte, for eksempel fordi vedkommende person ikke er til stede. I sådanne tilfælde kan det være hensigtsmæssigt at forsegle et eller flere lokaler, computere og lignende i virksomheden, idet det herved sikres, at eventuelt bevismateriale ikke bortskaffes.

En adgang til forsegling vil kunne supplere de gældende regler vedrørende adgangen til at medtage materiale til undersøgelse i Konkurrencetilsynet. Herved får Konkurrencetilsynet efter samråd med den berørte virksomhed mulighed for at vælge det instrument, som af Konkurrencetilsynet vurderes at være det mest hensigtsmæssige.

Normalt kopierer Konkurrencetilsynet de ønskede oplysninger under kontrolundersøgelsen i virksomheden. Da en kontrolundersøgelse af hensyn til virksomhederne normalt afsluttes samme dag, som den er påbegyndt, kan det forekomme, at det ikke er muligt at afslutte kopieringen af de ønskede oplysninger inden for denne frist. Det kan for eksempel ske, at Konkurrencetilsynet ikke kan få adgang til en bærbar computer, der anvendes af en af virksomhedens ansatte, der er central i forhold til kontrolundersøgelsen, fordi vedkommende person er bortrejst, og ingen i virksomheden kan eller vil udlevere computerens password. Der kan også forekomme tilfælde, hvor en ansat sletter alle filer på sin computer lige før, Konkurrencetilsynet skal undersøge den. I sådanne særlige tilfælde kan Konkurrencetilsynet have behov for at medtage den pågældende computer med henblik på ved anvendelse af særligt udstyr at få adgang til computeren eller at retablere slettede informationer. Ligeledes vil der kunne opstå problemer med virksomhedens kopimaskiner, som i særlige tilfælde nødvendiggør, at noget materiale medtages med henblik på kopiering i Konkurrencetilsynet.

På denne baggrund foreslås det i stk. 3, at Konkurrencetilsynet får adgang til at medtage materiale, herunder et informationsmedium. Adgangen hertil er begrænset til de særlige tilfælde, hvor virksomhedens forhold gør, at det ikke er muligt at få adgang til eller kopiere materialet eller informationsmediet på stedet. Hjemlen til i disse særlige tilfælde at medtage materiale gælder, jf. bestemmelsens henvisning til § 22, stk. 2, også oplysninger og informationsmedier fra eventuelle eksterne databehandlere. Det er dog en forudsætning, at oplysningerne vedrører den virksomhed, som er genstand for kontrolundersøgelsen.

Såvel den virksomhed eller sammenslutning, som er genstand for kontrolundersøgelsen, som den eksterne databehandler, vil få en kvittering som dokumentation for, hvilket materiale Konkurrencetilsynet har medtaget, og hvorfra i virksomheden det stammer. Materialet skal tilbageleveres senest 3 hverdage efter, at en kontrolundersøgelse har fundet sted.

Det forudsættes ved administrationen af bestemmelsen, at Konkurrencetilsynet tilbyder såvel den virksomhed, der har været genstand for en kontrolundersøgelse,

som en ekstern databehandler, jf. § 22, stk. 2, at være til stede, når Konkurrencetilsynet undersøger og kopierer materialet. Ved tilbageleveringen af materialet udleverer Konkurrencetilsynet endvidere til den virksomhed, der har været genstand for en kontrolundersøgelse, en liste over de kopier, der er taget, samt et sæt af kopierne.

Hvis der sker beskadigelser, herunder tab af data, på medtaget materiale eller medier, mens det er i Konkurrencetilsynets varetægt, er Konkurrencetilsynet erstatningsansvarlig efter grønlandsk rets almindelige erstatningsregler.

Til stk. 4

Forlængelse af fristerne i stk. 1-3, jf. stk. 4, kan for eksempel tænkes at blive relevant i tilfælde, hvor tekniske forhold gør det vanskeligt at færdiggøre gennemgangen af det spejlede materiale inden for fristen på de 25 hverdage, eller hvor mængden af data indsamlet under en kontrolundersøgelse er meget stor.

Til § 24

Politiet yder bistand til Konkurrencetilsynet ved udøvelsen af beføjelserne efter § 22, stk. 1 og 2, og § 23, stk. 1-3.

Til § 25

Med forslaget § 25 foreslås indført en hjemmel for Konkurrencetilsynet til at videregive oplysninger, som er omfattet af Konkurrencetilsynets tavshedspligt, til andre landes konkurrencemyndigheder under forudsætning af gensidighed.

Bestemmelsen kan være nødvendig for at effektivisere bekæmpelsen af internationale konkurrencebegrænsende aftaler og misbrug af dominerende stilling. Virksomhederne har i stadig større omfang aktiviteter, der strækker sig ud over de nationale grænser, hvilket nødvendiggør en effektiv kontrol med konkurrencebegrænsende aftaler, vedtagelser inden for en sammenslutning af virksomheder og samordnet praksis. En sådan kontrol er kun mulig gennem øget samarbejde og informationsudveksling konkurrencemyndighederne imellem.

Grønland har på indeværende tidspunkt hverken selvstændigt eller inden for Rigsfællesskabet indgået bilaterale eller multilaterale aftaler om videregivelse af oplysninger på konkurrenceområdet. Danmark, Norge, Island og Sverige har indgået en nordisk samarbejdsaftale blandt andet med det formål at kunne arbejde sammen om at bekæmpe karteller. Grønland har mulighed for at kunne tiltræde denne samarbejdsaftale.

Til stk. 1

Ifølge bestemmelsen i stk. 1 vil Konkurrencetilsynet kun kunne videregive oplysninger, omfattet af Konkurrencetilsynets tavshedspligt, når disse er nødvendige for at fremme håndhævelsen af de landes konkurrencelovgivning, til hvilke der videregives oplysninger, herunder til opfyldelse af en forpligtelse, der følger af en bilateral eller multilateral aftale. Tilsvarende bemyndiges Konkurrencetilsynet til at indhente oplysninger til brug for håndhævelsen af den grønlandske landstingslov om konkurrence, idet udleveringen forudsætter gensidighed. Videregivelse af sådanne oplysninger til andre landes konkurrencemyndigheder kan således kun finde sted, hvis Konkurrencetilsynet tillige har mulighed for at modtage tilsvarende oplysninger fra andre landes konkurrencemyndigheder.

Konkurrencetilsynets tavshedspligt vedrører de oplysninger, som er omfattet af § 27 i landstingslov om sagsbehandling i den offentlige forvaltning.

Til stk. 2

Bestemmelsen i stk. 2 fastlægger de betingelser, der skal være opfyldt for, at Konkurrencetilsynet kan videregive oplysninger til et andet lands konkurrencemyndighed. Det er herefter en betingelse, at modtageren af de oplysninger, der videregives, også er underlagt en tavshedspligt, at oplysningerne kun kan anvendes til det formål, der er angivet i den bilaterale eller multilaterale aftale, hvis en sådan aftale ligger til grund for anmodningen om udleveringen af oplysningerne, og at modtagerens videregivelse kun kan ske med udtrykkeligt samtykke fra Konkurrencetilsynet og kun til de formål, som samtykket omfatter.

Den information, der formentligt vil være behov for at videregive, er oplysninger om forretningsforhold, hvor det er af konkurrencemæssig betydning at hemmeligholde denne for offentligheden, samt oplysninger om mistanke om eller klage over en overtrædelse af konkurrencelovgivningen.

Ønsker konkurrencemyndigheden i et andet land at videregive oplysningerne til en anden myndighed, må dette kun finde sted, hvis der indhentes fornyet samtykke hertil hos Konkurrencetilsynet og kun til det formål, som samtykket omfatter. Det følger heraf, at der kun undtagelsesvis vil blive givet samtykke til videregivelse af oplysningerne til andre end et andet lands konkurrencemyndighed. I givet fald vil det være en forudsætning herfor, at det andet lands konkurrencemyndigheds videregivelse af oplysningerne tjener et konkurrenceretligt formål, og at fortroligheden af de videregivne oplysninger fortsat bevarer.

Til stk. 3

Efter bestemmelsen i stk. 3 kan Landsstyret fastsætte nærmere regler om Konkurrencetilsynets videregivelse til udenlandske myndigheder af oplysninger, der er omfattet af Konkurrencetilsynets tavshedspligt. Disse regler vil navnlig kunne omfatte anvendelsen af bestemmelserne i § 25, stk. 2.

Der tilsigtes med forslaget § 26 ingen ændringer i forhold til den gældende landstingslov om konkurrence § 17. Udgangspunktet vil som hidtil være, at stort set alle Konkurrencenævnets afgørelser kan indbringes for Grønlands Landsret.

Til stk. 2

Ifølge stk. 2 kan den, som afgørelsen retter sig til, gennem indgivelse af en stævning klage til Grønlands Landsret over Konkurrencenævnets afgørelse. Det samme gælder tredjemand, der har en individuel, væsentlig interesse i sagen. Dog indebærer den foreslåede bestemmelse, at en afgørelse om at gøre tilsagn, som en virksomhed har afgivet over for Konkurrencenævnet, bindende, jf. § 20, stk. 2 og 3, ikke kan påklages af den, som afgørelsen retter sig til, og heller ikke af tredjemand.

At virksomheden, som tilsagnsavgørelsen retter sig til, ikke kan påklage afgørelsen er en konsekvens af, at virksomheden selv har forhandlet sig frem til den opnåede løsning. Det vil således hverken være ressourcebesparende for myndighederne eller virke fremmende for konkurrencen, hvis en virksomhed på den ene side får mulighed for at afslutte en sag med virksomhedens tilsagn, og hvis virksomheden samtidig kan påklage den afgørelse, som den selv har medvirket til at få på plads med myndighederne, og som er gjort bindende for virksomheden. Det er alene muligheden for at påklage selve afgørelsen om tilsagn til Grønlands Landsret, der foreslås begrænset. Lovligheden af Konkurrencenævnets afgørelse vil altid kunne prøves ved domstolene, jf. almindelige forvaltningsretlige regler.

Tredjemand kan heller ikke påklage en afgørelse om, at de af en virksomhed afgivne tilsagn er bindende for virksomheden, jf. bemærkningerne til § 20. Afgørelsen er fremadrettet og angår, hvad virksomheden skal gøre fremover. Men tredjemand vil kunne anlægge sag ved de almindelige domstole. For eksempel kan tredjemand anlægge sag mod den virksomhed, der har afgivet tilsagn, med påstand om erstatning for det tab, som tredjemand måtte have lidt som følge af en overtrædelse af konkurrencelovens forbud forud for Konkurrencenævnets afgørelse om bindende tilsagn.

Til stk. 3

I forslaget § 3 er det præciseret, at Konkurrencenævnets beslutning efter § 17, stk. 1, om afvisning af en klage fra videre behandling ikke kan indbringes for Grønlands Landsret.

Til stk. 4

Indbringelse af afgørelser om undtagelse fra offentliggørelse, jf. § 15, stk. 4, vil automatisk have opsættende virkning, jf. stk. 4. Indbringelse af andre afgørelser kan tillægges opsættende virkning af såvel Konkurrencenævnet som Grønlands Landsret. Hvis anmodning om opsættende virkning indgives til Grønlands Landsret, vil Konkurrencenævnet afvente landsrettens afgørelse af anmodningen.

Til § 27

Ligesom efter den gældende konkurrencelov skal indbringelse for Grønlands Landsret indgives senest 4 uger efter, at afgørelsen er blevet meddelt den pågældende, jf. stk. 1. Konkurrencenævnets anmodning om tiltalerejsning for overtrædelse af loven er ikke en afgørelse og kan derfor ikke indbringes for Grønlands Landsret.

Til § 28

Den gældende landstingslov om konkurrence § 18, hvorefter der kan pålægges den, der undlader at afgive oplysninger til Konkurrencenævnet, tvangsbøder, videreføres. Herudover indebærer forslaget, at undladelse af at efterkomme et vilkår eller et påbud kan sanktioneres med tvangsbøder. Formålet er at indføre en sanktion, som i højere grad end truslen om at rejse straffesag med henblik på at pålægge en foranstaltning efter § 29 kan formå virksomhederne til at efterkomme et påbud. Desuden vil det efter forslaget også være muligt at pålægge daglige eller ugentlige tvangsbøder, hvis en virksomhed undlader at efterkomme et tilsagn, som er gjort bindende i medfør af § 20.

Konkurrencenævnet har efter de gældende bestemmelser kompetence til at beslutte, om en virksomhed skal pålægges tvangsbøder. Efter forslaget kan Landsstyret bemyndige for eksempel Konkurrencetilsynet til at beslutte, om der skal pålægges daglige eller ugentlige tvangsbøder.

Til § 29

Til stk. 1

Ifølge stk. 1 kan den, der forsætligt eller groft uagtsomt overtræder de i nr. 1-10 opregnede forhold, pålægges bøder. Virksomheder, der har modtaget ikke-indgrebserklæring fra Konkurrencenævnet efter § 9 eller § 11, stk. 4, vil ikke kunne pålægges bøder. En ikke-indgrebserklæring bevirker, at kravet om forsætlig eller groft uagtsom overtrædelse ikke kan anses for opfyldt.

For at sikre, at forbudet i lovens § 6, stk. 1, mod konkurrencebegrænsende aftaler, vedtagelser inden for en sammenslutning af virksomheder eller samordnet praksis bliver effektivt, kan der efter stk. 1, nr. 1 pålægges bøde for forsætlig eller grov uagtsom overtrædelse af lovens § 6, stk. 1, jf. § 6, stk. 3.

Forslagets § 28 om tvangsbøder vil være det primære middel til at sikre opfyldelse af vilkår meddelt efter lovens § 8, stk. 3, 3. pkt. eller stk. 4, 2. pkt. i forbindelse med en forlængelse af en fritagelse. Således vil der kunne pålægges tvangsbøder, indtil et vilkår efterkommes. Disse tvangsbøder er endvidere tillagt udpantningsret.

Der kan dog foreligge særlige situationer, hvor en tilbagekaldelse efter lovens § 8, stk. 5, af en fritagelse kombineret med en bøde for en forsætlig eller grov uagtsom overtrædelse af et påbud vil være det bedste middel for konkurrencen på markedet.

På denne baggrund foreslås der i stk. 1, nr. 2 indført hjemmel til at pålægge en virksomhed bøde for manglende overholdelse af et vilkår i forbindelse med en fritagelse efter § 8.

For at sikre, at forbudet i lovens § 11, stk. 1 er effektivt, kan der efter stk. 1, nr. 3 pålægges bøde for forsætlig eller grov uagtsom overtrædelse af forbudet mod misbrug af dominerende stilling.

Det vil således være et krav, at det kan bevises, at en eller flere virksomheder har en dominerende stilling, og at denne er misbrugt. Har Konkurrencenævnet allerede truffet afgørelse herom, vil domstolene nok i vidt omfang lægge denne afgørelse til grund. Hvad derimod angår spørgsmålet om strafbarhed forudsætter dette, at tilregnelighedskravet om forsæt eller grov uagtsomhed er opfyldt for samtlige elementer i gerningsindholdet. Der skal således foreligge bevis for, at virksomheden var vidende om at den havde en dominerende stilling, og med viden og vilje misbrugte denne, regnede det for mest sandsynlig at virksomheden ved sin optræden misbrugte sin stilling, eller at virksomheden handlede groft uagtsomt.

Bestemmelsen i stk. 1, nr. 4, indebærer, at der vil kunne pålægges bøde både ved overtrædelse af et påbud eller undladelse af at efterkomme et påbud meddelt i henhold til § 12, stk. 1. Både overtrædelse og undladelse indebærer, at der foreligger en konkurrenceforvridende støtte, som ikke er ophørt eller tilbagebetalt.

Det foreslås i stk. 1, nr. 5, at den som forsætligt eller ved grov uagtsomhed undlader at opfylde meddelelsespligten for fusioner, virksomhedsovertagelser og sammenlægninger af virksomheder i § 14, stk. 1, kan pålægges bøde.

Med henblik på at sikre opfyldelsen af de påbud, som Konkurrencenævnet efter loven kan udstede, kan der efter stk. 1, nr. 6 pålægges bøder for manglende overholdelse af et påbud. Det drejer sig om påbud om at bringe en overtrædelse af forbudet mod konkurrencebegrænsende aftaler til ophør samt påbud om at ophøre med at misbruge en dominerende stilling, jf. lovens § 19, stk. 1.

Bestemmelsen i stk. 1, nr. 7 indebærer, at der kan pålægges bøde ved forsætlig eller grov uagtsom overtrædelse eller undladelse af at efterkomme et tilsagn, som er gjort bindende efter § 20, stk. 1.

Virksomheder, som overtræder eller undlader at efterkomme et påbud, som er nødvendigt for at sikre, at virksomheden rettidigt og korrekt opfylder et tilsagn, som er gjort bindende efter § 20, stk. 2, kan pålægges bøde efter bestemmelsen i stk. 1, nr. 8, såfremt der er tale om en forsætlig eller grov uagtsom overtrædelse.

Med den foreslåede bestemmelse i stk. 1, nr. 9 kan der pålægges bøde for ikke at efterkomme Konkurrencenævnets krav om oplysninger efter § 21.

På samme måde som efter den gældende konkurrencelov kan der efter stk. 1, nr. 10 idømmes bøde for at afgive urigtige eller vildledende oplysninger til Konkurrencenævnet eller Konkurrencetilsynet eller at fortie forhold af betydning for den pågældende sag.

Ved udmåling af bøder tages der i almindelighed udgangspunkt i en opnået eller tilsigtet økonomisk gevinst i det omfang, den kan beregnes, samt i overtrædelsens grovhed og varighed. Det er imidlertid generelt forbundet med betydelige bevismæssige vanskeligheder at opgøre en gevinst ved en overtrædelse. Såfremt konfiskation ikke vil være muligt, bør der derfor ved beregningen af en bøde for overtrædelse af landstingslov om konkurrence tillige gøres op med berigelsen, således at der kun i særlige tilfælde vil blive nedlagt påstand om konfiskation i sager vedrørende overtrædelse af landstingslov om konkurrence.

Er det ikke muligt at fastlægge størrelsen af en opnået gevinst, tages der ved bødeberegningen alene udgangspunkt i overtrædelsens grovhed og varighed. En bødeberegning på grundlag af overtrædelsens grovhed og varighed skal resultere i en bøde på et sådant niveau, at bødesanktionen herved kan siges at være effektiv, stå i et rimeligt forhold til overtrædelsen og have en afskrækkende virkning.

Inden for landstingslovens anvendelsesområde vil det kun rent undtagelsesvist være muligt at beregne den indvundne fortjeneste, idet man ved beregningen af en indvunden gevinst vil skulle opstille en hypotese om de markeds- og konkurrenceforhold, der ville have hersket på det relevante marked, såfremt overtrædelsen af konkurrencereglerne ikke forelå. En sådan hypotese lader sig kun vanskeligt opstille og vil oftest være behæftet med en sådan usikkerhed, at den ikke vil være egnet til beregning af en bøde.

På denne baggrund må det forventes, at udmålingen af en bøde i den enkelte sag, særligt vedrørende overtrædelse af § 29, nr. 1-3 og nr. 5-10 vil tage udgangspunkt i et grundbeløb baseret på overtrædelsens grovhed og varighed samt skærpende, henholdsvis formildende omstændigheder.

Ved bedømmelsen af en overtrædelsens grovhed vil det være naturligt at vurdere antallet og værdien af de varer eller tjenesteydelser, som overtrædelsen omfatter, samt antallet og størrelsen af de involverede virksomheder og som følge heraf den økonomiske virkning, som en konkurrencebegrænsende aftale, vedtagelse eller samordnet praksis eller misbruget af en dominerende stilling har haft på markedet. Ved vurdering af en overtrædelsens grovhed vil det også være naturligt at afgøre, om der er tale om en mindre overtrædelse, en alvorlig overtrædelse eller en meget alvorlig overtrædelse.

Når det drejer sig om varigheden af overtrædelsen, vil det være naturligt, at der skelnes mellem overtrædelser af kortere varighed end 1 år, varighed mellem 1-5 år eller varighed over 5 år.

Eksempler på skærpende omstændigheder er en eller flere virksomheders gentagne overtrædelser af samme art, forsøg på at hindre en undersøgelse og nægtelse af

samarbejde med Konkurrencenævnet og Konkurrencetilsynet, en ledende rolle eller rollen som initiativtager til overtrædelsen, pression udøvet over for andre virksomheder eller en ulovlig merfortjeneste.

Blandt de formildende omstændigheder er eksempelvis passiv deltagelse i overtrædelsen, ikke overholdelse af den konkurrencebegrænsende aftale, vedtagelse eller samordnede praksis, der udgør en overtrædelse, en overtrædelse, som er blevet bragt til ophør, begrundet tvivl hos virksomheden om, hvorvidt der forelå en overtrædelse, uagtsomhed eller, hvis virksomheden har samarbejdet med konkurrencemyndighederne, jf. forslaget § 30 og § 31.

Det bør tilstræbes, at slutresultatet af beregningen af bøden efter ovennævnte model ikke overskrider 10 procent af en virksomheds globale omsætning.

Med henblik på at kombinere anvendelsen af et grundbeløb med princippet i kriminallovens

§ 90, stk. 2, om den skyldiges betalingsevne bør det tilstræbes, at der i vurderingen af størrelsen af den endelige bødepåstand også indgår en vurdering af den pågældende virksomheds mulighed for at betale denne. I denne sammenhæng må det forventes, at der vil blive foretaget en vurdering af virksomhedens soliditet for at afgøre, om virksomhedens overlevelse trues. Udgangspunktet vil være, at der skal være tale om en følelig bødeforanstaltning.

Til stk. 2

Forslagets stk. 2 indebærer, at der ikke kan pålægges bøder for handlinger, som foretages, efter at anmeldelse til Konkurrencenævnet er sket, og inden Konkurrencenævnet træffer afgørelse efter § 8, stk. 1, for så vidt handlingerne ligger inden for det, som er beskrevet i anmeldelsen. Formålet med bestemmelsen er, at en virksomhed ikke skal blive afskrækket fra at anmelde en aftale og søge om fritagelse fra forbudsbestemmelserne. Bestemmelsen sikrer også virksomhedernes retssikkerhed, idet der ikke kan pålægges bøde for konkurrencebegrænsninger, som virksomhederne efter reglerne har søgt om fritagelse for, og hvor Konkurrencenævnet endnu ikke har tilkendegivet et eventuelt afslag. Træffer Konkurrencenævnet afgørelse om afslag på fritagelse, får virksomhederne imidlertid et klart incitament til at bringe konkurrencebegrænsningen til ophør.

Til stk. 3

Det foreslås i stk. 3 at bevare den hidtidige mulighed for at straffe juridiske personer, ligesom staten, Grønlands Hjemmestyre, kommunalforvaltningen eller et kommunalt fællesskab kan pålægges bødeansvar.

Til stk. 6

Bøder, som pålægges efter stk. 1, og stk. 3-5 tilfalder Landskassen.

Til stk. 4 og 5

Bødeansvar vil også kunne pålægges i tilfælde, hvor der sker overtrædelse af regler, som er fastsat i medfør af denne landstingslov, jf. stk. 4-5.

Til stk. 7

Det foreslås i stk. 7 forældelsesfristen for bødeansvar er 5 år. Den gældende landstingslov om konkurrence indeholder ikke nogen bestemmelse om forældelsesfrist, hvilket medfører, at det er forældelsesfristen i kriminallov for Grønland, jf. denne lovs § 83, som gælder.

Baggrunden for den foreslåede forældelsesfrist er, at samarbejde om priser, markedsdeling og tilbud udgør alvorlige overtrædelser af konkurrenceloven og har stor samfundsskadelig betydning, blandt andet fordi overtrædelserne medfører en uberettiget gevinst på bekostning af andre virksomheder og forbrugere. Derfor er der behov for, at myndighederne får tilstrækkelig tid til at kunne afsløre og straffe de virksomheder, som måtte have deltaget i ulovligt kartelsamarbejde, uanset om overtrædelserne er blevet bragt til ophør, inden myndighederne har fået kendskab til deres eksistens, eller de fortsat består.

Forældelsesfristen vil alene gælde for konkurrencebegrænsende handlinger, for eksempel misbrug af dominerende stilling i strid med et påbud, hvorimod for eksempel opretholdelse af en konkurrencebegrænsende aftale er et tilstandsdelikt, som ikke forældes.

Når en virksomhed har overtrådt en af bestemmelserne i landstingslov om konkurrence, kan Konkurrentilsynets ansvarlige ledelse beslutte, at der skal rettes henvendelse til Anklagemyndigheden med henblik på, at der rejses tiltale for overtrædelse af landstingsloven.

Finder Anklagemyndigheden, at den pågældende sag er egnet til at blive indbragt for domstolene, udarbejdes anklageskrift med nedlæggelse af bødepåstand. Domstolene afgør herefter, om der foreligger en overtrædelse af loven, og om denne har været forsætlig eller grov uagtsom. I bekræftende fald er det ligeledes domstolene, der afgør, hvilken bøde, der skal pålægges for overtrædelserne.

I det omfang en konkurrencebegrænsning i strid med landstingsloven påfører en fysisk eller juridisk person et tab, vil der typisk være tale om en retsstridig handling, som kan gøre det muligt for den skadelidte at søge erstatning gennem et civilt søgsmål. Da dette imidlertid følger af de almindelige retsregler, er det ikke fundet nødvendigt at indsætte en udtrykkelig bestemmelse herom.

Til § 30

Med lovforslagets § 30-34 foreslås indført et program for lempelse af foranstaltning, som går ud på, at karteldeltagere kan opnå tiltalefrafald eller bødenedsættelse, hvis

de opfylder en række betingelser. De materielle regler for at få lempelse af foranstaltning findes i § 30, § 31, og § 34, mens de processuelle regler findes i § 32 og § 33.

Ved karteller forstås aftaler eller samordnet praksis mellem 2 eller flere virksomheder, som har til formål at koordinere deres konkurrencemæssige adfærd på markedet eller påvirke de konkurrencemæssige parametre på markedet, for eksempel gennem fastsættelse af købs- og salgspriser eller andre forretningsbetingelser, tildeling af produktions- eller salgskvoter, import- eller eksportbegrænsninger og markedsopdeling, herunder samordning af tilbudsgivning.

Kartelsager er meget vanskelige for myndighederne at afsløre, da de typisk er indgået i det skjulte og derfor er hemmelige både for udenforstående virksomheder og for myndighederne. Virksomheder, som deltager i ulovlige karteller, risikerer at blive pålagt meget høje bøder, men hvis de vælger enten selv at afsløre kartellet eller at samarbejde med myndighederne i opklaringsarbejdet, har de med forslaget mulighed for enten at opnå bortfald af bøde eller en bødenedsættelse. Karteller er ulovlige og udgør en meget alvorlig overtrædelse af landstingslovens generelle forbud mod konkurrencebegrænsende aftaler, vedtagelser og samordnet praksis i forslagets § 6, stk. 1.

Formålet med et lempelsesprogram for foranstaltninger er for det første at afdække ulovlig kartelaktivitet, som har stor skadevirkning for hele samfundet, og for det andet at gøre det nemmere at skaffe det nødvendige bevismateriale til en efterfølgende straffesag. Endelig har bestemmelsen et præventivt formål, da risikoen for, at en af karteldeltagerne afslører kartellet, i højere grad kan afskrække virksomheder fra overhovedet at indgå kartelaftaler, samtidigt med at de virksomheder, som har deltaget i kartellet, kan blive fritaget helt eller delvis for foranstaltning, hvis de vælger at samarbejde aktivt med myndighederne. Erfaringer fra en række andre lande viser, at lempelsesprogrammer er et effektivt værktøj til at bekæmpe karteller.

I den foreslåede model for indførelse af et lempelsesprogram i landstingsloven er der taget højde for myndighedsstrukturen på konkurrenceområdet og for det gældende kriminalretlige og procesretlige system.

Fra grønlandsk ret kendes lempelse af foranstaltning fra § 88 i kriminallov for Grønland, hvorefter det er muligt at idømme en mindre indgribende foranstaltning eller undlade at idømme foranstaltning, hvis gerningspersonen for eksempel har afgivet fuld tilståelse. Den eksisterende mulighed i kriminallov for Grønland giver imidlertid ikke så klart definerende betingelser som i forslaget. Efter kriminalloven er det heller ikke klart for virksomhederne, hvor stor lempelse der kan gives. Med forslaget vil virksomhederne imidlertid få en hurtig tilkendegivelse af muligheden for at få lempelse i den konkrete sag i modsætning til i dag, hvor dette først afgøres i forbindelse med straffesagens afslutning.

Det foreslås, at programmet finder anvendelse på fremtidige karteller, karteller der eksisterer på det tidspunkt, hvor programmet træder i kraft, samt på karteller, der

eksisterede, inden programmet trådte i kraft, men som er ophørt på ikrafttrædelsestidspunktet, og hvor kartelaktiviteten endnu ikke er forældet, jf. § 29, stk. 7. Baggrunden er, at der herved bliver skabt størst muligt incitament for henvendelse til myndighederne.

Ifølge § 30, stk. 1 opnår en fysisk eller juridisk person, der har deltaget i et kartel, tiltalefrafald, hvis en række betingelser er opfyldt.

Stk. 1 angiver sammen med stk. 2 de betingelser, der skal være opfyldt for at få tiltalefrafald. For det første gælder et generelt krav om, at ansøgeren skal være den første, der fremkommer med oplysninger af den fornødne karakter om det pågældende forhold til myndighederne. Der skal være tale om oplysninger, som myndighederne ikke allerede var i besiddelse af på ansøgningstidspunktet. Det er tidspunktet for aflevering af oplysningerne til myndighederne, der er afgørende for, om ansøgeren anses for at være den første. En ansøgning anses for afleveret, når den er kommet den relevante myndighed i hænde. Dette tidspunkt vil fremgå af myndighedernes kvittering for modtagelsen af ansøgningen, jf. bemærkningerne til forslaget § 32, stk. 2.

Herudover stilles der et krav til oplysningernes kvalitet afhængigt af, om ansøgningen indgives før eller efter, at myndighederne har foretaget kontrolundersøgelse eller ransagning vedrørende de forhold, som ansøgningen vedrører.

Ved kontrolundersøgelse forstås i forslaget Konkurrencetilsynets kontrolundersøgelser efter landstingslov om konkurrence, jf. forslaget § 22-24.

Hvis ansøgeren søger om tiltalefrafald, inden myndighederne påbegynder en kontrolundersøgelse eller en ransagning, skal ansøgeren fremlægge oplysninger, som giver myndighederne konkret anledning til at iværksætte en kontrolundersøgelse, en ransagning eller indgive politianmeldelse vedrørende det pågældende forhold, som oplysningerne vedrører.

Myndighederne har en skønsmæssig beføjelse til at vurdere, om de fremlagte oplysninger er tilstrækkelige til, at myndighederne finder det hensigtsmæssigt at iværksætte en kontrolundersøgelse, en ransagning eller indgive en politianmeldelse. For at opfylde betingelsen i stk. 1, nr. 1, vil en ansøger typisk skulle fremlægge oplysninger om navn og adresse på ansøgeren, identiteten af de andre deltagere i kartellet, en detaljeret beskrivelse af kartellet, såsom berørte produkter, berørte markeder, varigheden og naturen af kartellet.

Hvor myndighederne har foretaget en kontrolundersøgelse, en ransagning eller har indgivet politianmeldelse vedrørende det pågældende forhold, kan der ikke længere opnås tiltalefrafald efter § 30, stk. 1, nr. 1. I sådanne tilfælde opnår en ansøger derimod tiltalefrafald, hvis vedkommende fremlægger oplysninger, der sætter myndighederne i stand til at fastslå, at der foreligger en overtrædelse af konkurrenceloven i form af et kartel, jf. den foreslåede bestemmelse i § 30, stk. 1, nr. 2. Dette strengere krav til kvaliteten af oplysningerne skyldes, at myndighederne i

disse situationer allerede vil være opmærksomme på det pågældende kartel. Der er derfor ikke behov for, at lovgivningen på samme måde indrettes således, at virksomhederne belønnes for at henvende sig med oplysninger, som det er tilfældet i situationer, hvor myndighederne intet kendskab har til kartellet. I modsat fald kunne der være en risiko for, at virksomhederne generelt først ville henvende sig, efter myndighederne havde været på kontrolundersøgelse eller ransagning.

Baggrunden for, at muligheden for at opnå tiltalefrafald ikke helt udelukkes, efter at myndighederne har foretaget en kontrolundersøgelse eller ransagning vedrørende det pågældende forhold, er, at der bør være et incitament til, at en virksomhed, der har betydelige oplysninger om et kartel, henvender sig til myndighederne.

Er virksomhedens oplysninger ikke af en sådan karakter, at betingelsen i stk. 1, nr. 2, sætte myndighederne i stand til at konstatere en overtrædelse i form af et kartel, er opfyldt, vil virksomhedens ansøgning blive behandlet efter § 31, stk. 1 som en ansøgning om strafnedsættelse.

Ansøges der om lempelse af foranstaltning, mens en kontrolundersøgelse eller en ransagning finder sted, skal de oplysninger, som ansøgeren fremlægger, vurderes i forhold til de oplysninger, som myndighederne har i sin besiddelse på tidspunktet for afslutningen af kontrolundersøgelsen eller ransagningen. Baggrunden herfor er, at virksomhederne ikke skal have incitament til at vente med at indgive en ansøgning, indtil myndighederne går på kontrolundersøgelse eller ransagning.

Bestemmelsen i stk. 2 angiver 3 yderligere betingelser, som en ansøger skal opfylde for at opnå tiltalefrafald. Betingelserne er kumulative og supplerer betingelserne i stk. 1 vedrørende tiltalefrafald. Betingelserne gælder også for ansøgere om bødenedsættelse efter § 31, stk. 1. Der henvises til bemærkningerne nedenfor vedrørende § 31, stk. 1.

Den første betingelse er, at ansøgeren skal samarbejde med myndighederne under hele behandlingen af sagen. Ved samarbejde forstås, at vedkommende loyalt, fuldt ud og effektivt skal samarbejde med myndighederne under hele behandlingen af sagen. Dette indebærer blandt andet, at ansøgeren skal fremlægge alle oplysninger og alt bevismateriale vedrørende kartellet, som vedkommende har adgang til, kommer i besiddelse af og med rimelige midler kan fremskaffe. Ansøgeren må heller ikke på nogen måde afgive urigtige eller vildledende oplysninger, fortie faktiske forhold eller fordreje eller forvanske de oplysninger, som fremlægges. Ansøgeren må heller ikke, for eksempel ved henvendelse eller gennem offentliggørelse af en pressemeddelelse, gøre de øvrige karteldeltagere opmærksomme på, at den pågældende har indgivet en ansøgning om straflempelse. Det samme gælder oplysninger om den verserende efterforskning eller kartellets eksistens i øvrigt. Dette vil være at betragte som et brud på samarbejdsforpligtelsen, men dog kun indtil kartellets øvrige deltagere af myndighederne bliver gjort bekendt med myndighedernes undersøgelser, for eksempel ved en kontrolundersøgelse. Indgivelse af ansøgninger om lempelse af foranstaltning til andre myndigheder betragtes ikke som et brud på samarbejdsforpligtelsen. Den loyale samarbejdsforpligtelse indebærer også, at ansøgeren på ethvert tidspunkt skal stå til rådighed med en hurtig besvarelse

af myndighedernes spørgsmål. Tidligere ansattes eventuelle manglende opfyldelse af samarbejdsforpligtelsen har dog ikke betydning for virksomhedens mulighed for lempelse af foranstaltning, da disse ikke længere er underlagt virksomhedernes instruktionsbeføjelse.

Den anden betingelse er, at ansøgeren senest ved indgivelse af ansøgningen skal bringe sin karteldeltagelse til ophør.

I forbindelse med sager om lempelse af foranstaltning kan der i en periode, hvor myndighederne gør sig klar til at foretage en indsats mod de virksomheder, der formodes at deltage i et kartel, opstå spørgsmål om en ansøgers fortsatte deltagelse i kartelmøder med videre, indtil myndighedernes operation kan gennemføres. Fordelen ved at tillade fortsat deltagelse i kartellet er, at de øvrige karteldeltagere derved ikke vil fatte mistanke, hvis ansøgeren for eksempel pludselig udebliver fra kartelmøder.

Det følger af forslaget, at en ansøger skal bringe sin deltagelse i kartellet til ophør senest ved indgivelse af ansøgningen om lempelse af foranstaltning. En ansøger kan dog fortsætte med passiv deltagelse i kartellet i den kortere periode, hvor myndighederne koordinerer indsatsen mod de formodede karteldeltagere, og indtil kartellets øvrige deltagere af myndighederne gøres bekendt med myndighedens undersøgelse. Ansøgerens fortsatte passive deltagelse i kartellet er i så fald ikke til hinder for, at ansøgeren opnår lempelse af foranstaltning. Myndigheden vil dog ikke kunne pålægge en juridisk eller fysisk person at fortsætte aktiviteten.

Dette forudsætter i praksis, at der reageres hurtigt fra myndighedernes side, når de modtager en ansøgning fra en karteldeltager om lempelse af foranstaltning.

Den tredje betingelse er, at ansøgeren ikke på nogen måde har tvunget andre fysiske eller juridiske personer til at deltage i kartellet, jf. den foreslåede stk. 2, nr. 3. En fysisk eller juridisk person, der har tvunget andre til deltagelse i det ulovlige kartel, kan ikke opnå lempelse af foranstaltning. Tvang afgrænses begrebsmæssigt som i kriminalloven for Grønland § 66.

Opfylder en ansøger ikke betingelserne for tiltalefrafald, betragtes dennes ansøgning som en ansøgning om bødenedsættelse efter § 31, stk. 1., jf. § 30, stk. 3. Det oprindelige ansøgningstidspunkt bliver ved med at gælde, uanset hvornår det konstateres, at ansøgeren ikke opfylder betingelserne for tiltalefrafald.

Til § 31

En fysisk eller juridisk person, der har deltaget i et kartel, opnår ifølge stk. 1 bødenedsættelse, hvis den pågældende fremlægger oplysninger vedrørende det pågældende kartel, som repræsenterer en betydelig merværdi i forhold til det bevismateriale, som myndighederne er i besiddelse af på ansøgningstidspunktet. Derudover skal ansøgeren opfylde de 3 betingelser i den foreslåede § 30, stk. 2. Der henvises til bemærkningerne til denne bestemmelse.

Begrebet "merværdi" betegner, i hvor høj grad det fremlagte bevismateriale i sig selv eller på grund af sin detailrigdom styrker myndighedernes muligheder for at bevise det påståede kartels eksistens. Oplysningerne skal derfor styrke myndighedernes muligheder for at bevise eksistensen af det pågældende kartel. Hvorvidt oplysningerne opfylder betingelsen om betydelig merværdi, vil bero på en konkret vurdering i hver enkelt sag. I formuleringen "betydelig" merværdi ligger, at der skal anvendes en høj tærskel ved bedømmelsen af, om det fremlagte materiale repræsenterer en merværdi i forhold til det allerede foreliggende bevismateriale.

Bestemmelsen i stk. 2 angiver, hvor stor en procentmæssig bødenedsættelse en ansøger skal tildeles, såfremt ansøgeren opfylder betingelserne i § 31, stk. 1. Nedsættelsens størrelse afhænger i hver enkelt sag af, hvornår den konkrete ansøgning er modtaget hos myndighederne. Den første ansøger, som opfylder betingelserne i stk. 1, er berettiget til 50 procent nedsættelse af den bøde, vedkommende ellers ville være blevet pålagt for sin deltagelse i kartellet. Den anden ansøger, som opfylder betingelserne i stk. 1, får 30 procent nedsættelse. De faste procentsatser på henholdsvis 50 procent og 30 procent er valgt af retssikkerhedsmæssige hensyn og for at gøre lempelsessystemet så gennemsigtigt og forudsigeligt som muligt.

Efterfølgende ansøgere, der opfylder betingelserne i stk. 1, kan opnå op til 20 procent nedsættelse. Den præcise procentsats afhænger af myndighedernes skøn af, hvor meget ansøgeren har bidraget med i forhold til efterforskningen.

Der er ingen grænse for, hvor mange ansøgere, der kan opnå bødenedsættelse, så længe hver enkelt ansøger fremlægger oplysninger af betydelig merværdi.

En ansøger, der blot erkender sin skyld, er ikke omfattet af de foreslåede lempelsesregler, men kan eventuelt efter domstolens skøn få sin foranstaltning nedsat efter kriminallovens § 88.

Til § 32

Til stk. 1

Bestemmelsen i er en procedureregel, som angiver, hvortil ansøgninger om lempelse af foranstaltning skal indgives. Som hovedregel skal ansøgninger indgives til Konkurrencetilsynet. I sager, hvor personer eller virksomheder er sigtede, eller Anklagemyndigheden allerede har indledt en strafferetlig efterforskning af det pågældende kartel, kan ansøgning om lempelse af foranstaltning tillige indgives til Anklagemyndigheden.

Til stk. 2

Bestemmelsen i fastlægger proceduren for myndighedsbehandlingen af ansøgninger om lempelse af foranstaltning.

Forslaget indeholder en tretrins procedure. Første trin i proceduren er selve ansøgningsfasen, hvor den myndighed, der modtager en ansøgning om lempelse af foranstaltning, skal kvittere herfor. Kvitteringen skal indeholde oplysninger om ansøgerens identitet, det indleverede materiale, afgivne oplysninger i øvrigt samt dato og klokkeslæt for indleveringen. Denne angivelse er afgørende for, hvor i rækkefølgen ansøgeren placeres. Selve kvitteringen vil dog ikke indeholde oplysninger om ansøgerens placering i rækken af ansøgere. Dette ville kunne lede til spekulation i, hvilket materiale det vil være tilstrækkeligt at indlevere for at opfylde betingelserne i § 30, stk. 1 og 2 og § 31, stk. 1. I værste fald kan det føre til koordination af de informationer, der indleveres.

Andet trin i proceduren er, at ansøgeren modtager et foreløbigt tilsagn. Et foreløbigt tilsagn er et bindende, men betinget løfte fra myndighederne om, at den pågældende ansøger vil opnå lempelse af foranstaltning ved sagens afslutning under forudsætning af, at ansøgeren lever op til betingelserne, som er nævnt i § 30, stk. 2.

Først når sagsbehandlingen er afsluttet, vil myndighederne kunne vurdere, om betingelserne for lempelse af foranstaltning i § 30, stk. 2 er opfyldt. Det foreløbige tilsagn har derfor til formål på et tidligt tidspunkt i forløbet at gøre det klart for ansøgere, hvilken grad af lempelse af foranstaltning, de kan forvente, hvis lovens krav i øvrigt overholdes.

Til § 33

Til stk. 1

Et foreløbigt tilsagn afgives hurtigst muligt efter, at den kompetente myndighed, jf. stk. 1, har foretaget en vurdering af, om ansøgeren opfylder betingelserne for tiltalefrafald i § 30, stk. 1, nr. 1 eller 2, eller betingelserne for bødenedsættelse i § 31, stk. 1, nr. 1. Herudover meddeler den kompetente myndighed, om der allerede på dette tidspunkt i proceduren er grundlag for at give afslag på ansøgningen, fordi betingelserne i § 30, stk. 2 ikke er opfyldt. Det foreløbige tilsagn angiver også, hvor i rækkefølgen ansøgeren er placeret, og om de fremlagte oplysninger er tilstrækkelige til at opnå den relevante lempelse af foranstaltning.

Hvor den kompetente myndighed er tillagt et skøn over bødenedsættelsens størrelse, jf. § 31, stk. 2, vil dette skøn først kunne foretages endeligt, når sagen kan afsluttes. Først her kan ansøgerens bidrag til sagens opklaring endeligt vurderes. Derfor vil der i disse sager ikke af det foreløbige tilsagn fremgå noget om størrelsen af en eventuel bødenedsættelse.

Tredje trin i proceduren er, at ansøgeren får meddelt tiltalefrafald eller bødenedsættelse, når myndigheden afslutter sagen, enten ved et bødeforelæg, ved forelæggelse for domstolene eller ved, at der gives en meddelelse om tiltalefrafald. Dette forudsætter, at ansøgeren under hele sagens behandling har opfyldt betingelserne i § 30, stk. 2.

En meddelelse om tiltalefrafald eller bødenedsættelse afgives af Anklagemyndigheden, som forinden skal høre Konkurrencetilsynet, jf. stk. 2. I praksis vil bødenedsættelsen fremstå som en integreret del af anklageskriftet eller udkastet til bødevedtagelse, som Anklagemyndigheden udarbejder. Heraf vil fremgå, hvad bøden ville være uden bødereduktionen, hvor stor bødenedsættelse ansøgeren får, og hvad den endelige bødepåstand dermed er blevet. Bøden vil således blive reduceret i overensstemmelse med det foreløbige tilsagn.

Afslag på tiltalefrafald eller bødenedsættelse, som følge af at ansøgeren har misligholdt sine forpligtelser efter § 30, stk. 2, meddeles ligeledes ved sagens afslutning. Da et sådant afslag vil indebære, at der rejses tiltale, vil domstolene kunne efterprøve, om afslaget har været berettiget.

§ 33, stk. 1 og stk. 2 er kompetenceregler. Bestemmelsen i stk. 1 angiver, hvilken myndighed, der afgiver foreløbigt tilsagn om tiltalefrafald eller bødenedsættelse. Det er Konkurrencetilsynet, der afgiver foreløbige tilsagn, medmindre ansøgningen er indgivet Anklagemyndigheden.

Det følger af bestemmelsen, at såvel Konkurrencetilsynet som Anklagemyndigheden skal inddrages i beslutningstagningen vedrørende afgivelse af et foreløbigt tilsagn. Den myndighed, der i den konkrete sag meddeler det foreløbige tilsagn, skal høre den anden myndighed, inden det foreløbige tilsagn meddeles. Den myndighed, der bliver hørt, skal afgive sit høringssvar hurtigst muligt. Dette vil som regel kunne ske inden for 10 hverdage. Et foreløbigt tilsagn om tiltalefrafald kan kun meddeles, hvis begge myndigheder er enige herom.

Til stk. 2

I henhold til det foreslåede stk. 2 er det Anklagemyndigheden, som afgiver meddelelse om tiltalefrafald efter høring af Konkurrencetilsynet, som skal afgive sit høringssvar hurtigst muligt. Dette vil som regel kunne ske inden for 10 hverdage.

Tiltalefrafald indebærer, at ansøgeren, i overensstemmelse med sin tilståelse, anses for at være skyldig i en overtrædelse af landstingsloven, men at der ikke pålægges nogen foranstaltning for overtrædelsen. Beslutningen træffes efter inddragelse af Konkurrencetilsynet. I overensstemmelse med de almindelige processuelle regler for tiltalefrafald kan en eventuel klage til Rigsadvokaten alene indgives af ansøgeren selv eller dennes repræsentant.

Meddelelse om strafnedsættelse gives ligeledes af Anklagemyndigheden, som skal høre Konkurrencetilsynet, inden bødenedsættelsen meddeles. Konkurrencetilsynet skal afgive sit høringssvar hurtigst muligt. Dette vil som regel kunne ske inden for 10 hverdage.

Bestemmelsen i § 34 præciserer, hvornår en ansøgning kan omfatte flere ansøgere. Flere virksomheder kan ikke søge om fælles lempelse af foranstaltning, medmindre ansøgerne er koncernforbundne.

Bestemmelsen har til hensigt at forhindre, at reglerne omgås ved, at deltagerne i et kartel indgiver en fælles ansøgning og dermed opnår, at alle medlemmerne skal have tiltalefrafald.

Om det konkurrenceretlige koncernbegreb henvises til bemærkningerne til forslagens § 4.

Hvor en ansøgning skal omfatte flere end en ansøger, skal ansøgningen særskilt angive, hvem der skal være omfattet. En ansøgning på en virksomheds vegne kan kun ske i overensstemmelse med gældende tegnings- og fuldmagtsregler.

Koncernselskaber, der indgiver fælles ansøgning om lempelse af foranstaltning, har en fælles forpligtelse til at opfylde alle betingelserne for tiltalefrafald henholdsvis bødenedsættelse. Opfylder et af koncernselskaberne i den pågældende ansøgning ikke alle betingelserne, vil dette have konsekvenser for alle selskaber omfattet af ansøgningen, idet afslaget på lempelse af foranstaltning vil gælde samtlige disse selskaber.

Det vil kunne hindre den effektive virkning af reglerne om lempelse af foranstaltning, hvis virksomheders ansatte eller tidligere ansatte ikke har mulighed for tiltalefrafald eller nedsættelse af den personlige bøde, de eventuelt måtte blive pålagt.

Bestemmelsen i stk. 2 indebærer derfor, at nuværende og tidligere ansatte i en virksomhed, der har deltaget i et kartel, får samme retsstilling som virksomheden, for så vidt angår tildeling af lempelse af foranstaltning. Dette sker ved, at personerne opnår lempelse af foranstaltning i samme omfang som virksomheden, såfremt der indledes individuel retsforfølgning mod de pågældende personer. For eksempel vil en bødenedsættelse på 50 procent til virksomheden betyde, at den pågældende person ligeledes vil opnå en bødenedsættelse på 50 procent. En særskilt ansøgning om lempelse af foranstaltning fra en nuværende ansat, der ikke normalt tegner virksomheden, eller en tidligere ansat, omfatter ikke den juridiske person.

Til § 35

Til stk. 1

Det foreslås i stk. 1, at landstingsloven træder i kraft den 1. marts 2008. Dog foreslås det, at § 17, stk. 1 og § 18 om Konkurrencenævnet træder i kraft den 1. december 2007. Dermed sikres, at der kan oprettes et nyt konkurrencenævn, der kan deltage i udstedelse af de supplerende administrative forskrifter inden lovens ikrafttræden. I perioden fra 1. december 2007 til 1. marts 2008, vil det nuværende og det nye konkurrencenævn således fungere samtidigt.

Samtidig med ophævelsen af Landstingslov nr. 28 af 30. oktober 1992 om konkurrence ophæves dermed også de bestemmelser, som er udstedt med hjemmel i denne lov.

Det forudsættes således, at der vil være et tidsrum fra landstingslovens vedtagelse og dens ikrafttræden. I denne mellemliggende periode vil der muligt for Konkurrencetilsynet, at foretage den nødvendige oplysningsvirksomhed om landstingsloven. I perioden vil Konkurrencenævnet endvidere kunne forberede regler om anmeldelse i henhold til § 8, stk. 2, § 9, 2. pkt., § 11, stk. 6 og § 12, stk. 6, ligesom der vil kunne udarbejdes de nødvendige forslag til bekendtgørelser, som Landsstyret, efter at have indhentet udtalelse fra Konkurrencenævnet, forudsættes af udstede efter § 2, stk. 7, § 4, stk. 2, § 7, stk. 6, § 10, § 12, stk. 4 og § 14, stk. 2.

Til stk. 2

Såfremt der ved landstingslovens ikrafttræden er sager efter Landstingslov nr. 28 af 30. oktober 1992 om konkurrence, der ikke er færdigbehandlede, bortfalder disse. Med "færdigbehandlede" menes at, sagerne er endelig afgjort af Konkurrencenævnet eller Konkurrencetilsynet. Dette gælder dog ikke for sager, der behandles på grundlag af en klage, idet disse sager overføres til det nye Konkurrencenævn og færdigbehandles efter denne landstingslovs bestemmelser. Endvidere vil sager, der ved landstingslovens ikrafttrædelse verserer ved Grønlands Landsret eller ved Østre Landsret, skulle færdigbehandles efter Landstingslov nr. 28 af 30. oktober 1992 om konkurrence. Grønlands Landsret henholdsvis Østre Landsret, kan dog efter en konkret vurdering beslutte ikke at færdigbehandle en verserende sag i de tilfælde, hvor Grønlands Landsret henholdsvis Østre Landsret finder, at en afgørelse vil være uden retlig interesse.

Til stk. 3

Det foreslås i stk. 3, at de konkurrencebegrænsende aftaler, vedtagelser og samordnet praksis, der består på tidspunktet for landstingslovens ikrafttræden, og som falder ind under forbudsbestemmelsen i § 6, kan anmeldes inden 6 måneder fra landstingslovens ikrafttræden med henblik på en fritagelse efter § 8.

Virkingen af, at bestående konkurrencebegrænsende aftaler, vedtagelser og samordnet praksis, som er omfattet af forbudet i § 6, er blevet anmeldt inden 6 måneder fra landstingslovens ikrafttræden, er, at de er gyldige og ikke indebærer en overtrædelse efter

§ 29, stk. 1, nr. 1, indtil 3 måneder efter, at det nye Konkurrencenævn har truffet en afgørelse i henhold til § 6 eller § 8.

Går Konkurrencenævnets afgørelse ud på, at aftalen kan fritages efter § 8, vil fritagelsen have virkning fra afgørelsestidspunktet.

Finder Konkurrencenævnet omvendt, at der ikke kan udstedes en fritagelse efter § 8, stk. 1, det vil sige at aftalen, vedtagelsen eller den samordnede praksis er forbudt,

indtræder den ugyldighed, som er omhandlet i § 6, stk. 5, 3 måneder efter afgørelsestidspunktet.

Anmeldes en bestående konkurrencebegrænsende aftale eller vedtagelse ikke inden fristen på 6 måneder, bliver aftalen eller vedtagelsen herefter ugyldig. Endvidere kan der pålægges bøder for overtrædelse af forbudet tilbage til lovens ikrafttrædelsestidspunkt.